

SIMOJOEN JA KUIVANIEMEN KALATALOUSALUEEN YLIMÄÄRÄINEN YLEISKOKOUS 2021

Toivon Tupa, Simontie 1, 95200 Simo. 22.12.2021 klo 10:00.

PÖYTÄKIRJA

1 § Kokouksen avaus

Kalatalousalueen puheenjohtaja Tapani Kuusela avasi kokouksen klo 10.02 ja toivotti osanottajat tervetulleiksi.

2 § Kokouksen järjestäytyminen

Valittiin kokouksen puheenjohtajaksi Tapani Kuusela ja sihteeriksi Vesa Rantanen. Pöytäkirjan tarkastajiksi valittiin Matti Paaso ja Markku Vierelä, jotka toimivat samalla ääntenlaskijoina.

3 § Todetaan kokousedustajat ja kirjataan äänioikeutetut jäsenet

Todettiin kokousedustajat ja tarkastettiin osanottajien valtakirjat/pöytäkirjanotteet. Kokouksessa oli läsnä 10 äänivaltaista edustajaa edustaen 10 eri jäsenyhteisöä. Kaikkiaan läsnä oli 15 henkilöä. Äänioikeutetut kokousedustajat ja muut osallistujat on kirjattu liitteeseen 1.

4 § Todetaan kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus (Kalatalousalueen säännöt 5 §)

Kokous todettiin laillisesti kokoon kutsutuksi ja päätösvaltaiseksi.

5 § Käsitellään kokouksen esityslista

Hyväksyttiin kokouskutsun mukana lähetetty esityslista kokouksen viralliseksi työjärjestykseksi.

6 § Käsitellään esitys Simojoen ja Kuivaniemen kalatalousalueen käyttö- ja hoitosuunnitel- maksi (KHS-luonnos, Liite 2.)

Ylimääräinen yleiskokous käsitteli esityksen Simojoen ja Kuivaniemen kalatalousalueen käyttö- ja hoitosuunnitelmaksi. Kokous hyväksyi kokouksessa muutetun esityksen toimitettavaksi ELY-keskukselle vahvistamista varten. Kokouksessa luettiin ja käsiteltiin Peter Nissenin sähköposti, joka tuli 21.12.2021 klo 18:32. Pirjo Särkiaho ja Timo Sassi poistuivat kokouksesta klo 12:52.

7 § Muut asiat

Kuivaniemen osakaskuntaa kokouksen puheenjohtaja kiitti Suomen parhaan osakaskunnan titteleitä.

8 § Pöytäkirjan nähtävillä olo

Kokouksesta laaditun, tarkastetun pöytäkirjan kopio liitteineen pidetään nähtävillä Simon kunnan ilmoitustaululla 30 vrk:n ajan 27.12.2021 alkaen. Mahdollinen oikaisuvaatimus pöytäkirjasta on esitettävä kalatalousalueelle 30 vrk:n kuluessa. Postitusosoite oikaisuvaatimukselle on Simojoen ja Kuivaniemen kalatalousalue, Kirkkotie 9 A 95200 SIMO.

.

9 § Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 13:20.

Kokouksen puolesta

Tapani Kuusela, puheenjohtaja

Vesa Rantanen, sihteeri

Pöytäkirjan tarkastus:

Olemme tarkastaneet edellä olevan pöytäkirjan ja todenneet sen vastaavan kokouksen kulkua ja siinä tehtyjä päätöksiä.

Matti Paaso, pöytäkirjantarkastaja

Markku Vierelä pöytäkirjantarkastaja

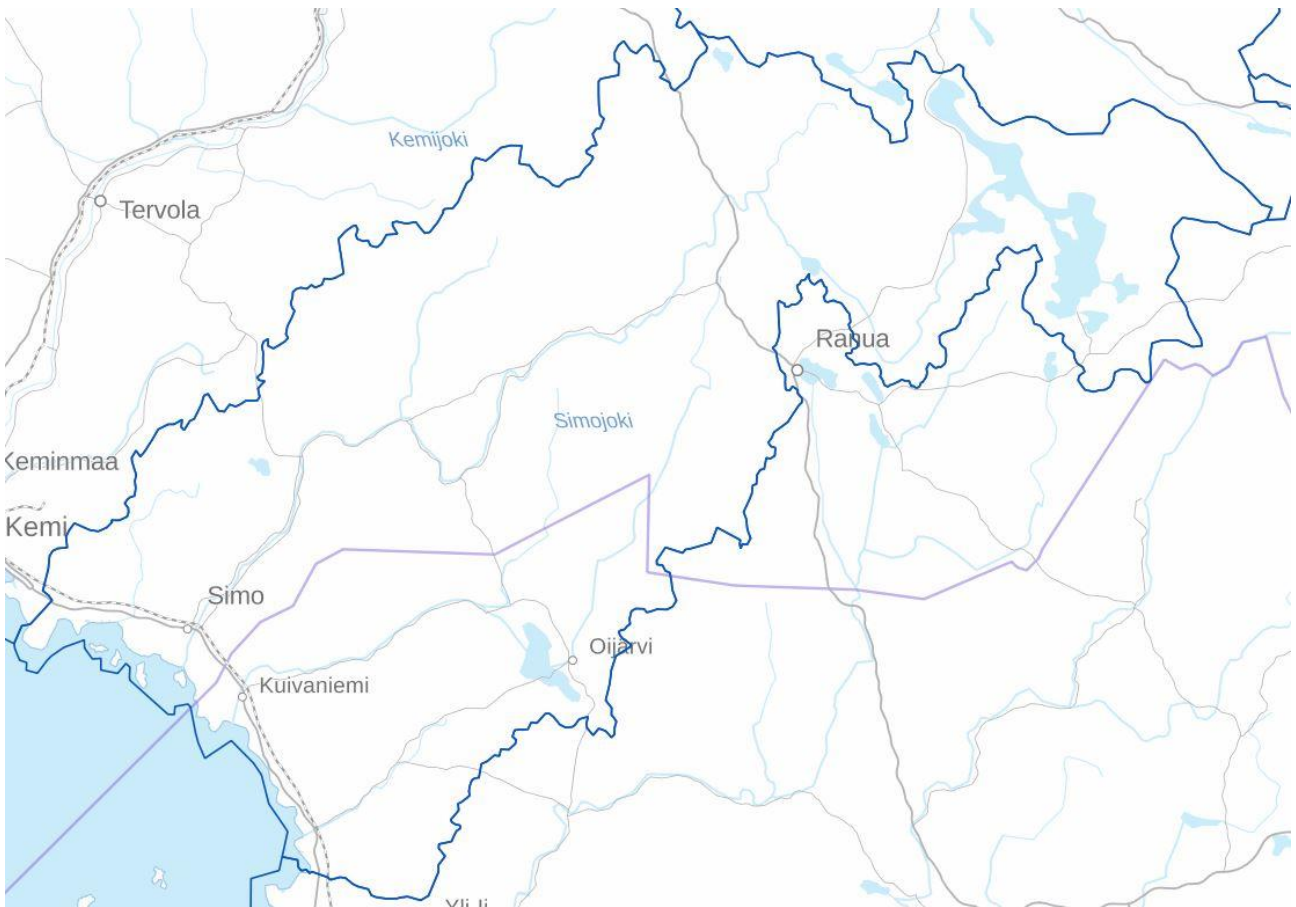
Pöytäkirja on allekirjoitettu sähköisesti Visma Sign -järjestelmällä.

Simojoen ja Kuivaniemen kalatalousalueen vuoden 2021 ylimääräinen yleiskokous 22.12.2021

ÄÄNESTYSLUETTELO

Vesialueen omistaja/kalastusoikeuden haltija	Äänivaltainen edustaja	Valtakirja tar	Äänimäärä
Penämö-Rytijärven osakaskunta	Sakari Niemelä	x	2
Maksniemen yhteisten vesialueiden osakaskunta	Timo Matinlassi	x	3
Oijärven kalastusyhdistys ry	Heikki Pakanen	x	3
Kuivaniemen osakaskunta	Matti Paaso	x	3
Olhavan osakaskunta	Timo Sassi	x	3
Simonkylän maa- ja vesialueiden osakaskunnat	Tapani Kuusela	x	3
Simoniemen jako- ja osakaskunta	Timo Kauppila	x	3
Kuivajokiyhdistys ry	Mauri Huhtala	x	1
Metsähallitus	Markku Vierelä	x	3
Naisniemen kalaveden osakaskunta	Veikko Viinämäki	x	1
MUUT YLEISKOKOUKSEN LÄSNÄOLIJAT:			
Simojoen ja Kuivaniemen kta:n toiminnanjohtaja/kokoussihteeri	Vesa Rantanen		
Simojoen ja Kuivaniemen kta:n varatj	Pasi Anttila		
Särkijärven osakaskunta	Pirjo Särkiaho		
Simojoen ja Kuivaniemen kta:n hallitusjäsen	Tapio Kehus		
Simojoen ja Kuivaniemen kta:n hallitusjäsen	Kari Mattila		

Simojoen ja Kuivaniemen kalatalousalueen käyttö- ja hoitosuunnitelma vuosille 2022–2026

Simojoen ja Kuivaniemen kalatalousalueen kartta (Kuva: Paikkatietoikkuna.fi).

Sisältö

1. Johdanto

2. Suunnitelma rannikkoalueelle

2.1. Perustiedot vesialueesta sekä kalakantojen tilasta ja kalastuksen nykytilasta

2.1.1. Vesialue

2.1.2. Kalakannat

2.1.3. Kalastus

2.2. Kalakantojen ja kalastuksen tavoitetilat ja osatavoitteet rannikkoalueelle

2.3. Vesialueiden käytön alueellinen suunnittelu ja yhteistoiminnan kehittäminen rannikkoalueella

2.3.1. Kalataloudellisesti merkittävät alueet

2.3.2. Kaupalliseen kalastukseen hyvin soveltuvat alueet ja niillä käytetyt pyydykset

2.3.3. Kalastusmatkailuun hyvin soveltuvat alueet

2.3.4. Vapaa-ajankalastuksen yhtenäislupa-alueet ja järjestelmän kehittäminen

2.3.5. Yhteistoiminnan kehittäminen rannikkoalueella

2.4. Toimenpiteet kalakantojen hoitamiseksi ja kalastuksen kehittämiseksi sekä edistämiseksi

2.4.1. Ehdotukset kalastuksen säätelytoimenpiteiksi

2.4.2. Suunnitelma kunnostustoimenpiteistä

2.4.3. Suunnitelma istutuksista

2.4.4. Ehdotukset kalastuksen kehittämistoimenpiteiksi

2.5. Suunnitelma kalastusta ja kalakantoja koskevan seurannan järjestämisestä

3. Suunnitelma joki- ja järviolueelle

3.1. Perustiedot vesialueesta sekä kalakantojen tilasta ja kalastuksen nykytilasta

3.1.1. Vesialue ja sen tila

3.1.2. Kalakantojen nykytila

3.1.3. Kalastuksen nykytila

3.2. Kalakantojen ja kalastuksen tavoitetilat ja osatavoitteet joki- ja järviolueille

3.3. Vesialueiden käytön alueellinen suunnittelu ja yhteistoiminnan kehittäminen joki- ja järviolueella

3.3.1. Kalataloudellisesti merkittävät alueet

3.3.2. Kaupalliseen kalastukseen hyvin soveltuvat alueet ja niillä käytetyt pyydykset

3.3.3. Kalastusmatkailuun hyvin soveltuvat alueet

3.3.4. Vapaa-ajankalastuksen yhtenäislupa-alueet ja järjestelmän kehittäminen

3.3.5. Yhteistoiminnan kehittäminen joki- ja järviolueella

3.4. Toimenpiteet kalakantojen hoitamiseksi ja kalastuksen kehittämiseksi sekä edistämiseksi

3.4.1. Ehdotukset kalastuksen säätelytoimenpiteiksi

3.4.2. Suunnitelma kunnostustoimenpiteistä

3.4.3. Suunnitelma istutuksista

3.4.4. Ehdotukset kalastuksen kehittämistoimenpiteiksi

3.5. Suunnitelma kalastusta ja kalakantoja koskevan seurannan järjestämisestä

4. Suunnitelma kalastuksenvalvonnan järjestämisestä

5. Vaelluskalojen, uhanalaisten kalakantojen ja biologisen monimuotoisuuden huomioon ottaminen toimenpiteissä

6. Täpläravun ja muiden vieraslajien huomioon ottaminen toimenpiteissä

7. Ehdotus kalastonhoitomaksuina kerättävien varojen omistajakorvauksiin käytettävän osuuden jakamiseksi

8. Alueellinen edunvalvonta

9. Suunnitelma viestinnästä

10. Käyttö- ja hoitosuunnitelman toimeenpano

11. Vaikuttavuuden arviointi ja suunnitelman päivitys

12. Kirjallisuus ja muu lähdeaineisto

LIITTEET

1. Johdanto

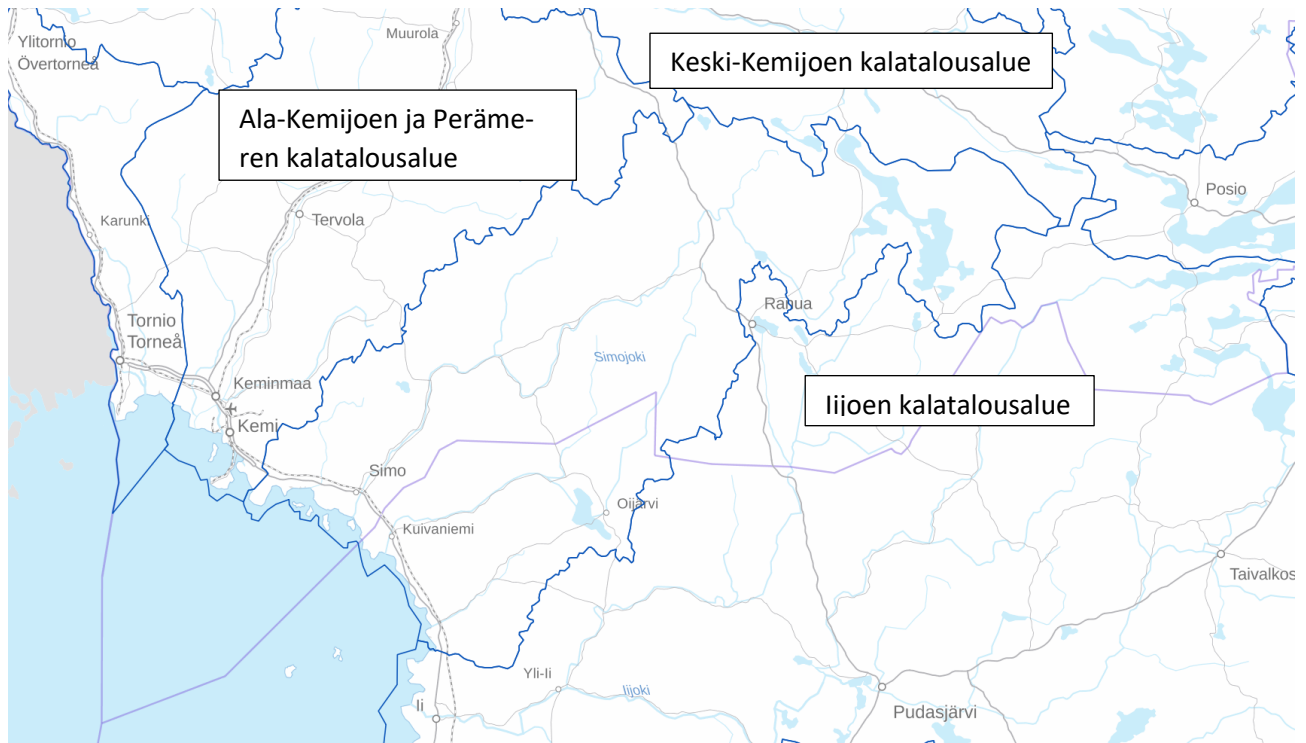
Simojoen ja Kuivaniemen kalatalousalueeseen kuuluu sekä merialuetta, järviä että virtavesiä. Kalatalousalueen koko on 542 593 hehtaaria. Vedet sijaitsevat pääosin Simon, Ranuan ja Iin kunnissa. Kalatalousalueen vesialueiden pinta-ala on 34 494 hehtaaria. Alueella on runsaasti järviä ja lampia. Kalatalousalueella on neljä mereen laskevaa jokea, joissa esiintyy/on esiintynyt istutettua ja luontaista meritaimenta. Merialuekohtaiset säädökset edistävät kyseisen alueen kaikkien meritaimenkantojen elpymistä. Kalatalouden kannalta merialueella ja sisävesialueella on molemmilla merkitystä. Merialue rajoittuu pohjoisessa Ala-Kemijoen ja Perämeren kalatalousalueeseen ja etelässä Iijoen kalatalousalueeseen (Kuva 1). Sisämaassa alue rajoittuu koillisessa Keski-Kemijoen kalatalousalueeseen. Meri- ja sisävesialueella harjoitetaan vapaa-ajankalastuksen ohella myös kaupallista kalastusta, jonka tärkeimpinä saalislajeina ovat rannikolla lohi, siika ja paikalliset rannikkolajit. Sisävesialueella kalataloudellisesti tärkeitä lajeja ovat lohi, hauki, ahven, kuha, made, siika ja muikku. Hylkeet haittaavat rannikolla pyydyskalastusta, minkä johdosta kaupallisten kalastajien määrät ja saaliit ovat olleet laskussa. Lisäksi matala rannikkoalue edesauttaa rehevöitymistä, minkä johdosta pyydykset limoittuvat ja likaantuvat. Sisävesialueella harjoitetaan kaupallista kalastusta (Simojärvi) sekä vapaa-ajankalastusta ja -ravustusta.

Kalastuslaki (379/2015) edellyttää kalatalousalueita laatimaan alueilleen käyttö- ja hoitosuunnitelmat. Suunnitelmissa tulee näkyä kalastuslain yleiset kehittämistavoitteet kuten kalavarojen kestävä käyttö, vapaa-ajankalastuksen ja kaupallisen kalastuksen toimintaedellytysten parantaminen, kalojen luontaisen elinkierron ja lisääntymisen turvaaminen, joka mahdollisesti voi vähentää istutustoimintaa sekä vaelluskalakantojen elinvoimaisuuden turvaaminen. Käyttö- ja hoitosuunnitelmissa tulee huomioida kansalliset kalavarojen käyttöön ja hoitoon liittyvät strategiat, kansallinen lohi- ja meritaimenstrategia, sisävesillä kansallinen rapustrategia ja jokihelmisimpukan eli raakun suojelun strategia ja toimenpidesuunnitelma 2020–2030. Käyttö- ja hoitosuunnitelma on voimassa enintään kymmenen vuotta sen hyväksymisestä lähtien, mutta on suositeltavaa, että suunnitelmaa tarkastellaan yleiskokouksen yhteydessä ja päivitetään tarvittaessa.

Suunnitelmassa on kalakantoja ja kalastusta koskeva nykytilan kuvaus ongelmakohtineen. Nykytilan kuvauksen pohjalta on luotu yleinen tavoitetila alueen kalavarojen käytölle ja hoidolle koko suunnittelukaudelle. Tavoitetilaan liittyy osatavoitteita, joiden toteutumista arvioidaan suunnittelukauden aikana. Luvussa 10 on yhteenvetoa suunnitelman toimeenpanosta ja sen aikataulusta sekä vastuutahoista. Luvussa 11 kuvataan tarkemmin osatavoitteiden toteutumisen seurantaa ja sitä, miten toimitaan, jos jokin osatavoitteista on selvästi jäämässä toteutumatta tai olosuhteet muuttuvat alueella niin paljon, että osatavoitteet eivät ole enää mahdollisia tai tarkoituksenmukaisia.

Käyttö- ja hoitosuunnitelman tavoitteisiin ja toimeenpanoihin vaikuttavat toimintaympäristössä tapahtuvat muutokset. Näitä muutoksia on pyritty suunnitelmassa ottamaan huomioon. Lämpenevä ilmasto lyhentää jääkautta, minkä johdosta rehevöityminen ja särkikalat lisääntyvät alueella. Särkikalajien kalastaminen ja hyödyntäminen ravinnoksi vähentää vesistöjen rehevöitymistä. Veden samentuminen, seisovien pyydysten ja rantakivien limoittuminen, arvokalojen väheneminen, särkikalajien lisääntyminen, leväesiintymät ja rantakasvillisuuden muutokset ovat vesistön käyttäjille näkyviä merkkejä rehevöitymisen eteneemisestä ja muutoksista eliöyhteisöissä.

Vapaa-ajankalastuksessa verkkokalastus vähenee ja mahdollinen muukin vapaa-ajankalastuksen väheneminen heikentäisi myös yleistä kiinnostusta kalavesien hoitotoimintaan.

Kuva 1. Simojoen ja Kuivaniemen kalatalousalue sekä ympärillä olevat kalatalousalueet (Kuva: Paikkatietoikkuna.fi).

2. Suunnitelma rannikkoalueelle

2.1. Perustiedot vesialueesta sekä kalakantojen tilasta ja kalastuksen nykytilasta

2.1.1. Vesialue

Simojoen ja Kuivaniemen kalatalousalue käsittää Simon, Kuivaniemen ja Olhavan edustalla olevat rannikkoalueet, Simon Maksniemestä Iin Muhojoelle, mukaan lukien Simon edustalla olevat saaret. Rannikkoalue rajoittuu lännessä Simoniemen osakaskunnan vesialueeseen, pohjoisessa Puntarniemen jakokuntaan ja etelässä valtion vesialueeseen. Osakaskuntien järjestäytymättömyys vaikeuttaa yhtenäislupa-alueiden perustamista, hankaloittaa kalastuksen valvontaa ja yhteisten hoitotoimien suunnittelua.

Simojoen edustalla on saaristo, jonka saarista osa kuuluu Perämeren saaret Natura-alueeseen. Jokisuiston humusvetinen vaikutus ulottuu ulimpiin saariin asti. Saarten rannat ovat pääosin kivikkoisia. Saaret suojaavat jokisuistoa ulkomereltä ja levittävät jokisuistovaikutusta kauemmas merelle.

Alueella on kalastuksen ohella muutakin vesien käyttöä. Veneily ja muu vesillä liikkuminen on yleistä. Alueella sijaitsee veneilijöiden käyttämiä satamia ja ulkoilualueita. Simon rannikko ja Kuivaniemen ja Olhavan välinen alue on kaavoitettu ja rakennettu asuin- ja kesämökkikäyttöön. Simosta Kuivaniemeen on paljon rakentamatonta rantaa.

Simojoen ja Kuivaniemen merialuetta rehevöittävät paikallisesti mereen laskevat joet. Jokien valuma-alueiden maankäyttö vaikuttaa olennaisesti merialueen ja rannikon tilaan. Kiintoaine- ja ravinnekuormituslähteen muodostavat joet kuormittavat lähinnä valuma-alueen maa- ja metsätalouden toiminnasta. Lisäksi valuma-alueilla on lukuisia turvetuotantoalueita, jotka osaltaan toimivat kuormituslähteinä. Ravinteita ja muita kuormittavia aineita mereen päätyy myös rannikon asutuksesta ja teollisuudesta. Rehevöityminen yhdessä ilmaston lämpenemisen kanssa runsastuttaa särkikalojen ja kuhan lisääntymistä alueella. Rehevöityminen haittaa kalastusta lisäämällä ja nopeuttamalla seisovien pyydysten likaantumista. Rannikolla maankohoaminen aiheuttaa jatkuvaa tarvetta vesiliikenteeseen liittyville ruoppauksille.

Kuivaniemen edustan merialueella on kalankasvatusta, jonka mahdollinen ravinnekuormitus kohdistuu lähinnä kasvatuskassien lähialueille.

Meriliikenteeseen liittyy öljy- ja kemikaalionnettomuuksien uhka. Vaikeat jääolosuhteet hankaloittavat entisestään öljyntorjuntaa ja kylmässä vedessä öljy hajoaa hitaasti, jolloin sen haitat ympäristölle ovat mittavimmat.

2.1.2. Kalakannat

Itämeren alueen Suomen joista luontaisesti lisääntyvä lohikanta on jäljellä enää Tornionjoessa ja Simojossa. Simojoen luonnonlohen kantaa pyritään elvyttämään edelleen erilaisin hoitotoimin, jotta päästäisiin tavoitteellisiin smolttimääriin. Lohi on kaupallisesti erittäin merkittävä laji alueen rannikolla.

Lisäksi alueella esiintyy ja kalastetaan rannikkolajeja, kuten ahventa, haukea, siikaa, muikkua, silakkaa, madetta, kuhaa ja särkikaloja. Paikallisten kalakantojen tilasta ja runsaudesta kertoo jotain kaupallisilta kalastajilta saatu saalistieto. Ahvenelle ja kuhalle on tyypillistä sääoloista johtuvat voimakkaat vuosien väliset vaihtelut lisääntymisen onnistumisessa ja kantojen runsaudessa. Tämä näkyy myös saaliin vaihteluina. Keväiden ja kesien lämpeneminen saattaa hyödyttää erityisesti kuhaa. Kaupalliset haukisaaliit ovat pysyneet vakaina, madesaaliissa on havaittavissa taantumaa.

Simojoen ja Kuivaniemen alueen vaellussiikakannat ja -saaliit perustuvat pääosin istutuksiin. Simojosta, Kuivajoesta ja Olhavanjoesta on koekalastuksissa saatu havaintoja myös vaellussiian luonnonpoikasista. Näissä joissa todennäköisesti on pienimuotoista vaellussiian luonnonlisääntymistä. Merikutuinen siika lisääntyy alueella luontaisesti ja se on verrattain paikallinen laji, joka vaeltaa enintään 20 kilometrin päähän kutualueiltaan, kun taas jokisuistoissa ja joissa kuteva vaellussiika voi vaeltaa yli 500 kilometrin päähän.

Meritaimen on luokiteltu Suomessa erittäin uhanalaiseksi samoin kuin taimenen sisävesikannat napapiirin eteläpuolella (Hyvärinen ym. 2019). Kalastusmatkailun kannalta meritaimen koettiin tärkeimmäksi rannikon kalalajiksi, mikäli meritaimen saavuttaa kalastusta kestävän kannan.

Lohi- ja etenkin meritaimenkantojen elinvoimaisuuden säilyttäminen on huomioitava Kansallisen lohi- ja meritaimenstrategian 2020 mukaisesti.

LAJI	UHANALAISUUS-LUOKKA	UHANALAISUUDEN SYYT JA KANTOJEN KEHITYS	HOITOTOIMET
Atlantinlohen Itämeressä elävä muoto (<i>Salmo salar</i>)	Vaarantunut (VU)	<ul style="list-style-type: none"> - Vesirakentaminen, kalastus, vedenlaatu joissa ja muutokset merialueella - Jäljellä kaksi alkuperäistä lohikantaa, Tornionjoen ja Simojoen lohet - Em. kannat kehittyneet suotuisasti 2000-luvulla 	<ul style="list-style-type: none"> - Kalastuksen säätely ja ohjaus - Kansainvälinen yhteistyö - Vaellusesteiden poistaminen - Kunnostukset jokialueilla - Jokien vedenlaadun parantaminen
Meritaimen (<i>Salmo trutta</i>)	Äärimmäisen uhanalainen (CR)	<ul style="list-style-type: none"> - Vesirakentaminen, kalastus, jokien vedenlaatu - Esiintyy alkuperäisenä Tornion- ja Lestijoen alueilla. Siirrettyinä tai sekoittuneina kantoina muutamissa jokivesistöissä (mm. Kiiminkijoki) - Kehitys jatkunut epäsuotuisana 	<ul style="list-style-type: none"> - Kalastuksen säätely ja ohjaus - Vaellusesteiden poistaminen - Kunnostukset jokialueilla - Jokien vedenlaadun parantaminen - Suunnitelmallinen istutustoiminta
Harjus, merikannat (<i>Thymallus thymallus</i>)	Äärimmäisen uhanalainen (CR)	<ul style="list-style-type: none"> - Muutokset lisääntymisaluiden laadussa (meri), kalastus - Kehitys jatkunut epäsuotuisana 	<ul style="list-style-type: none"> - Kalastuksen säätely ja ohjaus - Lisääntymisaluiden kunnostaminen - Viljely ja istutukset
Vaellussiika (<i>C. lavaretus f. lavaretus</i>)	Erittäin uhanalainen (EN)	<ul style="list-style-type: none"> - Vesirakentaminen, vedenlaatu ja muut muutokset lisääntymisalueilla (joissa), kalastus - Kehityksen arvioidaan jatkuvan epäsuotuisana 	<ul style="list-style-type: none"> - Vaellusesteiden poistaminen - Kalastuksen säätely ja ohjaus - Istutustoiminta
Karisiika (<i>Coregonus lavaretus f. widegren</i>)	Vaarantunut (VU)	<ul style="list-style-type: none"> - Lisääntymisaluiden määrä ja etenkin laatu on heikentynyt voimakkaasti erityisesti Merenkurkun eteläpuolisilla alueilla. 	<ul style="list-style-type: none"> - Kalastuksen säätely ja ohjaus - Lisääntymisaluiden kunnostaminen

Kuva 2. Pohjoisen Selkämeren, Merenkurkun ja Perämeren suunnittelualueella esiintyvät uhanalaiset kalalajit, uhanalaisuuden syyt sekä tarvittavat hoitotoimet (Kuva: Merialuesuunnittelu 2019). Meritaimen uhanalaisuusluokitus on lieventynyt äärimmäisestä erittäin uhanalaiseksi.

Simon Karsikon alue on tärkeä lisääntymisalue kaupallisesti merkittävälle kalakannoille: muikulle ja merikutuiselle siialle (VU).

Simojoki suistoineen on tärkeä alue kaupallisesti merkittävälle kalakannoille: tärkeä lisääntymisalue ahvenelle, hauelle ja merikutuiselle siialle (VU). Myös harjus (NT) lisääntyy Simojoen alaosissa.

Kuivajoella on merkitystä kaupallisten kalakantojen elinvoimaisuudelle. Se on tärkeä lisääntymisalue vaellussiialle (EN). Lohta (VU) on kotiutusistutettu Kuivajoelle, missä se nykyään lisääntyy vähäisessä määrin. Kuivajoen edustalla lisääntyvät muikku ja merikutuinen siika (VU) (Suomen ekologisesti merkittävät meriluontoalueet (EMMA), Suomen ympäristökeskuksen raportteja 8/2020).

Merialueiden käyttöpaineet kasvavat kaiken aikaa. Meriliikenne, rantarakentaminen, merituulivoiman rakentaminen, väylien ja pienvenesatamien ruoppaus ja siihen liittyvät läjitykset, kalastus ja vesiviljely eri muodoissaan sekä meren virkistyskäyttö lisääntyvät myös Suomen merialueella. Lisääntyvä meren käyttö vaikuttaa ekosysteemin toimintaan ja — yhdessä rehevöitymisen sekä haitallisten aineiden ja

vieraslajien lisääntymisen kanssa — heikentää meriekosysteemin tilaa ja viime kädessä myös elinkeinojen kannattavuutta.

Merialuesuunnittelun avulla sovitaan yhteen näiden toimialojen ja meriympäristön säilyttämisen ja suojelun tarpeita. Ensimmäisiä suunnitelmia laaditaan ja niiden on määrä valmistua vuoden 2021 aikana. Jotta merialuesuunnittelussa voitaisiin huomioida vedenalainen meriluonto, tarvittiin laadukasta luontotietoa ja sen jalostamista suunnitteluun sopivaan muotoon. EMMA vastaa tähän tarpeeseen. Aineiston käyttömahdollisuudet ovat monipuoliset, ja merialuesuunnittelu on vain yksi näistä. Koska VELMU kerää vuosittain uutta aineistoa vedenalaisesta luonnosta, myös EMMA-työ jatkuu tulevaisuudessakin. Aineistoja päivitetään ja uusia EMMA-kuvauksia laaditaan sitä mukaan, kun uutta aineistoa on saatavilla (Suomen ympäristökeskuksen raportteja 8/2020).

Suomen ekologisesti merkittävien vedenalaisten meriluontoalueiden (EMMA) kuvaukset on tehty yhteistyössä lukuisten meriluonnon asiantuntijoiden kanssa kattaviin aineistoihin ja kirjallisuuteen perustuen. Työhön osallistui viitisenkymmentä asiantuntijaa yli kymmenestä eri organisaatiosta. Tavoitteena oli tuottaa kuvaus tärkeimmistä vedenalaisista luontokohteista merialuesuunnittelun käyttöön.

Aluerajaukset perustuvat pääasiassa Vedenalaisen meriluonnon monimuotoisuuden inventointiohjelmassa (VELMU) kerättyyn tietoon vesikasveista, makrolevistä, selkärangattomista, Itämeren luontotyypeistä sekä kalojen lisääntymisalueista. Aluekuvauksissa kerrotaan myös tärkeiden lintu- ja hyljealueiden ja rannikon maanpäällisten luontotyyppien luontoarvoista, mutta niitä ei ole käytetty alueita rajattaessa.

2.1.3. Kalastus

Simon ja Kuivaniemen kalatalousalueen merialue on tärkeä sekä kaupalliselle kalastukselle että vapaa-ajankalastukselle. Kaupallisesta kalastuksesta kerätään saalis- ja pyyntiponnistustiedot. Kaupallisten kalastajien määrä alueella on ollut laskussa. Kalastajien määrän ohella myös yhteenlaskettu pyyntiponnistus verkoilla ja rysillä on vähentynyt. Kaupallisen kalastuksen tärkeimmät kalastuspaikat on esitetty luvussa 2.3.1.

Kalastajien ja kalastuksen vähenemiseen on useita syitä. Verkkokalastus on vaikeutunut tai käynyt mahdolltomaksi avovesiaikana hylkeiden runsastumisen seurauksena. Hylkeet vievät saaliita verkoista ja reipivät pyydyksiä, lisäksi hylkeet karkottavat kaloja monilla pyyntipaikoilla. Rysäpyynti onnistuu yleensä vain hylkeenkestävillä rysillä. Myös merimetsot aiheuttavat saalistappioita kalastajille. Alueella toimivat kaupalliset kalastajat ikääntyvät, eikä uusia kaupallisia kalastajia ole juurikaan tulossa alalle.

Kalatalousalueen rannikolla kasvaneesta hyljekannasta on koitunut monenlaisia ongelmia vuosittain. Rantoihin ajautuu kuolleita hylkeitä, joiden hävityksessä on ongelmia. Hylkeet ovat syöneet osin tai kokonaan pyydyksissä olevia kaloja ja rikkoneet pyydykset niin, että niitä ei saa kunnostettua korjaamalla. Lisäksi hylkeet verottavat kalakantoja.

Asetuksen 190/2008 mukaan lohenkalastus langasta kudotuilla pyydyksillä sekä kiinto- ja ajosiimoilla on asetuksen 2 §:stä ja 3 §:stä poiketen kokonaan kielletty huhtikuun 1. päivästä heinäkuun 15. päivään Simojoen edustan sillä merialueella, joka on pisteiden 65°34'N/25°02'E, 65°36'N/24°50'E ja 65°38'N/24°42'E kautta kulkevien suorien rajaama.

Kyselyyn vastanneen kaupallisen kalastajan mukaan Simojoen rauhoitusalue on liian laaja, se ylittää Simojoen pohjoispuolelle, mistä suunnasta nousulohia ei pyydyksiin tule. Lohen käyttäytymiseen vaikuttavat luonnonolosuhteet kuten tuuli, merivirtaukset jne. Rauhoitusalueen laajuutta tulisi tarkastella uudelleen.

Lohi on alueen kaupalliselle rannikkokalastukselle tärkein saalislaji. Vuotuiset lohisaaliit perustuvat toimijakohtaisesti kiintiöihin. Lohta kalastetaan pääasiassa rysillä. Vuotuiset siikasaaliit ovat pysyneet vakaina. Kaupallisesta siikasaaliista suurin osa pyydetään rysillä. Verkkokalastuksen saalismäärät ovat

vähentyneet hyljekannan kasvaessa. Alueella on muutama troolikalastaja, jotka kalastavat muikkua ja silakkaa. Ahventa, madetta ja nahkiaista kalastetaan jonkin verran.

Vesialueiden omistajille lähetetyn kyselyn perusteella tärkeimmät kalalajit kaupallisen ja/tai vapaa-ajan kalastuksen osalta rannikolla ovat: vaellussiika, karisiika, muikku, ahven ja hauki.

Kaupallisen kalastuksen osalta tärkeimmiksi kalalajeiksi mainittiin lohi, vaellus- ja karisiika, ahven, muikku, silakka, kuha ja hauki.

Vapaa-ajankalastajilla tarkoitetaan kotitarvekalastajia, pyydyksillä ja vapavälinein kalastavia, satunnaisesti kalastavia tai kaikkia näiden väliin sijoitettuja kalastajia. Osa alueen vapaa-ajankalastajista omistaa tai on osakkaana kalavesiin ja kalastaa pääosin omilla vesillä. Osa kalastajista kalastaa pelkästään yleiskalastusoikeuksilla ja/tai kalastonhoitomaksuun perustuvalla viehekalastusoikeudella. Alueen vapaa-ajankalastuksen rakennetta ei ole tarkemmin tutkittu. Simojoen ja Kuivaniemen kalatalousalueen merialueella on jonkin verran vapaa-ajankalastusta.

Karsikon kalasatama sijaitsee noin 16 kilometriä Simon keskustasta pohjoiseen Karsikkoniemen kärjessä. Karsikon kalasatamassa on kolme I-ryhmään kuuluvaa kaupallista kalastajaa ja loput ovat vapaa-ajankalastajia. Rysällä kalastavia on kolme, pääsaalislaji on lohi, mutta myös siikaa, muikkua, ahventa ja silakkaa kalastetaan. Rysäpaikat sijaitsevat valtion vesialueella ja Maksniemen osakaskunnan vesialueilla. Verkkokalastajia on kymmenkunta ja pyynti tapahtuu pääosin avovesiaikaan Maksniemen osakaskunnan vesialueilla. Verkoilla pyydetään siikaa ja ahventa.

Simoniemen kalasatama sijaitsee muutama kilometri Simon keskustasta pohjoiseen Simoniemen pohjoisrannalla. Kalasataman vieressä on erillinen vierasvenesatama. Simoniemen jako- ja osakaskunnan alueella kalastajien määrä on romahtanut olemattomiin Simojokisuun rauhoitusalueen takia. I-ryhmän kalastajia ei ole, II-ryhmän kalastajia on n. 6 kpl, joista yksi kalastaa myyntiin, loput kotitarpeiksi tai satunnaisesti myyntiin.

Vatungin kalasatama sijaitsee lissä Kuivaniemen alueella noin 30 km lin keskustasta pohjoiseen. Vatungissa yksi kuuluu kaupallisen kalastajan ryhmään 1. Loput kalastajista ovat lähinnä vapaa-ajankalastajia. Lisäksi satama-alueella toimii kalankasvatusyrityksiä. Satamassa on lisäksi vierasvenelaitureita ja alue on suosittu huviveneilijöiden keskuudessa.

Vatungissa on yksi troolikalastaja, joka troolaa silakkaa ja muikkua. Kalastus tapahtuu valtion vesialueella Hailuodon ja Kemin välisellä merialueella. Kalastajalla on myös rysiä valtion vesialueella keväisin ja kesäisin. Rysäkalastuksen pääsaalislajit ovat muikku ja lohi. Verkoilla kalastaa viisi kalastajaa Kuivaniemen osakaskunnan alueella saalislajeina ahven ja siika.

2.2. Kalakantojen ja kalastuksen tavoitetilat ja osatavoitteet rannikkoalueelle

Alueen tavoitetilana seuraavalle suunnittelukaudelle on, että kalavaroja hoidetaan ja hyödynnetään niin, että pystytään tuottamaan lähiruokaa kuluttajille kalakantojen tuottoa ja monipuolisuutta vaarantamatta. Vapaa-ajankalastus tuottaa paljon hyvinvointia ja elämyksiä, kaupallinen kalastus muodostaa elävän osan paikalliskulttuuria ja kalastustoiminnasta tulee tuottoa vesialueiden omistajille. Kalastukselle keskeisten lajien nykyiset kannat ovat kestävästi kalastettavissa. Alueen kalastus ja tärkeimpien kalakantojen tila tunnetaan hyvin ja tietoa käytetään kalastuksen ohjauksessa.

Tavoitetilaan pyritään asettamalla suunnittelukaudelle osatavoitteita. Osatavoitteiden toteutumiseen tähtäävät toimet on kuvattu luvuissa 2.3. ja 2.4. alalukuineen. Osatavoitteiden toteutumisen tarkastelu-aikataulu on kuvattu luvussa 11. Siellä on myös kuvattu toimet, joihin ryhdytään, jos tavoitteen toteutuminen on selkeästi epäonnistumassa. Yhteenveto osatavoitteista, niiden toteutumista edeltävistä keinoista sekä toteutumisen mittaamisesta on koottu taulukoksi liitteeseen 2.

Osatavoite 1. Kalastukselle keskeisten lajien, kuten lohi ja siika, kannat pysyvät elinvoimaisina. Hauki- ja ahvenkannat perustuvat turvattuun luonnonvaraiseen lisääntymiseen. Siikakannoista vaellussiian saaliit

perustuvat luonnonvaraiseen lisääntymiseen ja istutuksiin, joita jatketaan. Karisiika lisääntyy luonnonvaraisesti. Tavoitteena on, että kaupallisen kalastuksen saalis/kaupallinen kalastaja (I-ryhmä) pysyy ennallaan.

Osatavoite 2. Alueen keskeisistä kalakannoista saadaan suunnittelukauden aikana uutta käyttökelpoista tietoa, jota voidaan hyödyntää seuraavaa suunnittelukautta koskevien kalastuksen ohjaukseen ja kalakan-
tojen hyödyntämiseen liittyvien tavoitteiden asettamisessa. Tiedon tarpeet liittyvät erilaisten ohjaus- ja hoitotoimien toimivuuden ja riittävyyden arviointiin. Toteutumista arvioidaan asiantuntija-arvioina.

Osatavoite 3. Kaupallisen kalastuksen houkuttelevuus ja toimintaedellytykset paranevat. Toteutumista mitataan kalastajamäärien ja saaliiden perusteella. Tavoitteena on, että alueen päätoimisten (I-ryhmän) kaupallisten kalastajien määrä nousee. Myös aktiivisten II-ryhmän kalastajien määrän osalta tavoitteena on säilyttää suunnittelukauden alun taso. Tavoitteena on vajaan hyödynnettyjen lajien, kuten särkikalojen ja kuoreen, kalastuksen vakiinnuttaminen osaksi alueen kaupallista kalastusta.

Osatavoite 4. Alue säilyy ja kehittyy kiinnostavana vapaa-ajankalastuksen kohteena. Vapaa-ajankalastus ja opastointi tuottavat lupatuloja vesialueiden omistajille ja kalavesien hoitoon. Pyrkimyksenä on pitää alueen vapaa-ajankalastuksen määrä vähintään suunnittelukautta edeltävällä tasolla. Toteutumisen mitaamista tarkennetaan myöhemmin, kun alueen vapaa-ajankalastuksen saaliista saadaan parempaa tietoa.

Osatavoite 5. Merialueen osakaskunnat ja muut vesialueiden omistajayksiköt ovat jo hyvin järjestäytyneitä ja toimivia. Lisäksi niiden riittävän suuret koot mahdollistavat sen, että alueelle saadaan myöhemmin muodostumaan toimiva yhtenäislupa-alue, joka parantaa kaupallisten kalastajien mahdollisuuksia laajentaa toiminta-alueitaan, lisää alueen houkuttelevuutta vapaa-ajankalastuskohteena ja tuo lisää lupatuloja vesialueiden omistajille. Toteutumista mitataan yhtenäislupa-alueen pinta-alan kehityksenä ja myytyjen lupien tuottona. Tavoitteena on molempien kasvava suuntaus.

Osatavoite 6. Kalatalousalue tuntee alueen kalastajarakenteen ja heidän saaliinsa kohtuullisella tarkkuudella. Tämä on tietoon perustuvan kalastuksen ohjauksen ja sääntelyn ydin. Parannettavaa on erityisesti vapaa-ajankalastukseen liittyvien tietojen kohdalla. Tämä osatavoite on pitkän tähtäimen tavoite, jonka toteutumista voi edistää mm. sähköisten saalistietojen keruujärjestelmien kehittyminen. Toteutumista arvioidaan asiantuntija-arvioina.

Osatavoite 7. Hylkeiden ja merimetsojen aiheuttamat haitat kaupalliselle kalastukselle ja vapaa-ajankalastukselle vähenevät nykyisestä tasosta. Keskeisinä asioina ovat pyydysten rikkoontuminen ja saaliskalojen vahingoittuminen. Tärkeä myös osatavoitteen 3 toteutumiseksi. Tarvitaan virallista seurantatietoa ja sen lisäksi myös tietoa kalastajilta. Mitataan haastatteleamalla alueen kaupallisia kalastajia resurssien puitteissa.

2.3. Vesialueiden käytön alueellinen suunnittelu ja yhteistoiminnan kehittäminen rannikkoalueella

Kalavarojen käytön alueellinen suunnittelu on keino edistää kalavarojen kestäväää käyttöä ja kehittää kalastusta asetettujen tavoitteiden mukaisesti. Kyse on siitä, että kalatalousalue varaa tai osoittaa tiettyjä alueita jonkin kalastajaryhmän tai kalastusmuodon käyttöön.

Alueellinen suunnittelu on välttämätöntä, kun laaditaan ehdotusta kalatalousalueen käyttö- ja hoitosuunnitelmaksi, sillä suunnitelmaehdotuksessa on määriteltävä kalataloudellisesti merkittävät alueet sekä kaupalliseen kalastukseen ja kalastusmatkailuun hyvin soveltuvat alueet (kalastuslaki 36 §). Kullakin kaupalliseen kalastukseen hyvin soveltuvalla alueella on lisäksi määriteltävä kaupalliseen kalastukseen soveltuvat pyydykset.

Alueellista suunnittelua tarvitaan myös, kun valmistellaan lain vaatima ehdotus vapaa-ajankalastuksen yhtenäislupajärjestelmän kehittämisestä. Tätä valmistelua, kuten muutakin alueellista suunnittelua,

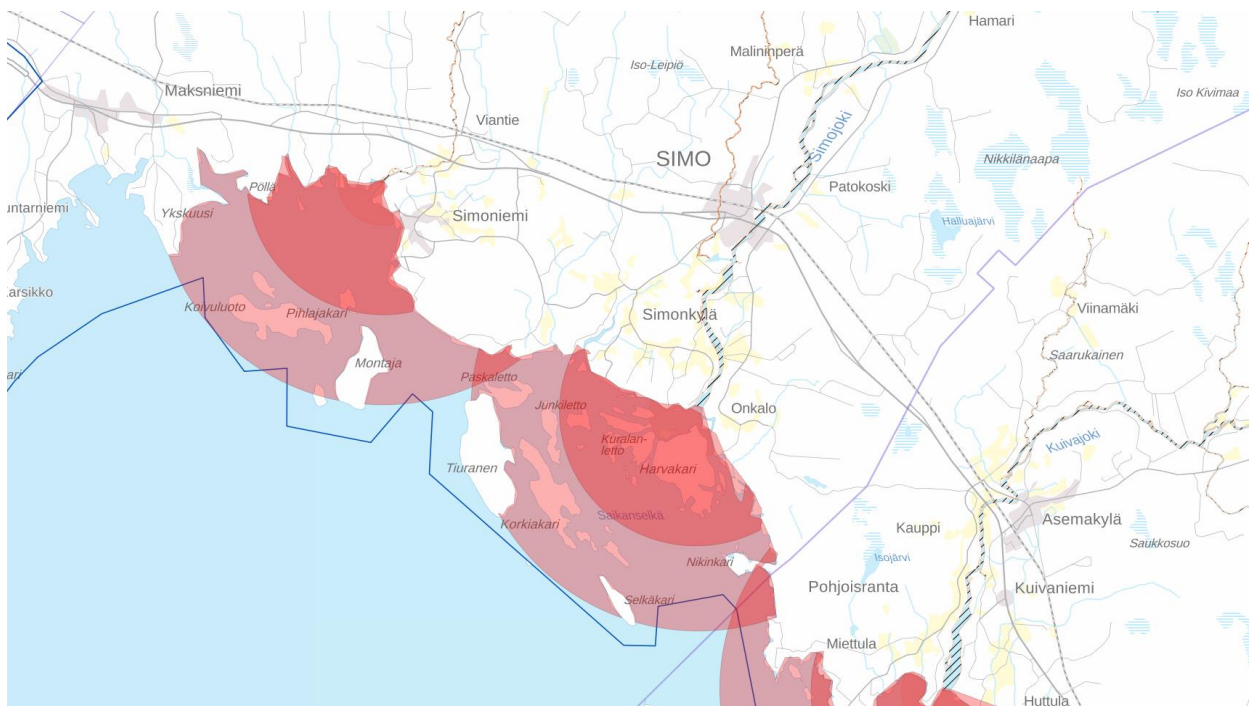
tukee vesialueiden hallinnan ja yhteistyön kehittäminen kalatalousalueella. Kalastuksen kehittämiseksi saatetaan tarvita muitakin kuin lakisääteisiä aluemäärityksiä. Kalastuksen lisäksi suunnittelussa on tärkeää ottaa huomioon vesistön muut käyttömuodot ja käyttäjät, kuten veneilijät ja koskimelajat. He saattavat kaivata alueita ja reittejä, joilla ei kalasteta lainkaan.

Ensimmäiseksi kirjataan tiedot kalatalousalueen vesistön eri osien nykyisestä kalastuksesta, pyyntimuodoista, kalastettavista lajeista sekä pyydysten ja saaliiden määrästä. Tämän jälkeen määritellään eri tarkoituksiin soveltuvat alueet. Tietoja voidaan myöhemmin täydentää karttatyöskentelyllä, johon osallistuvat ainakin vesialueiden omistajat ja muut kalatalousalueen toimijat.

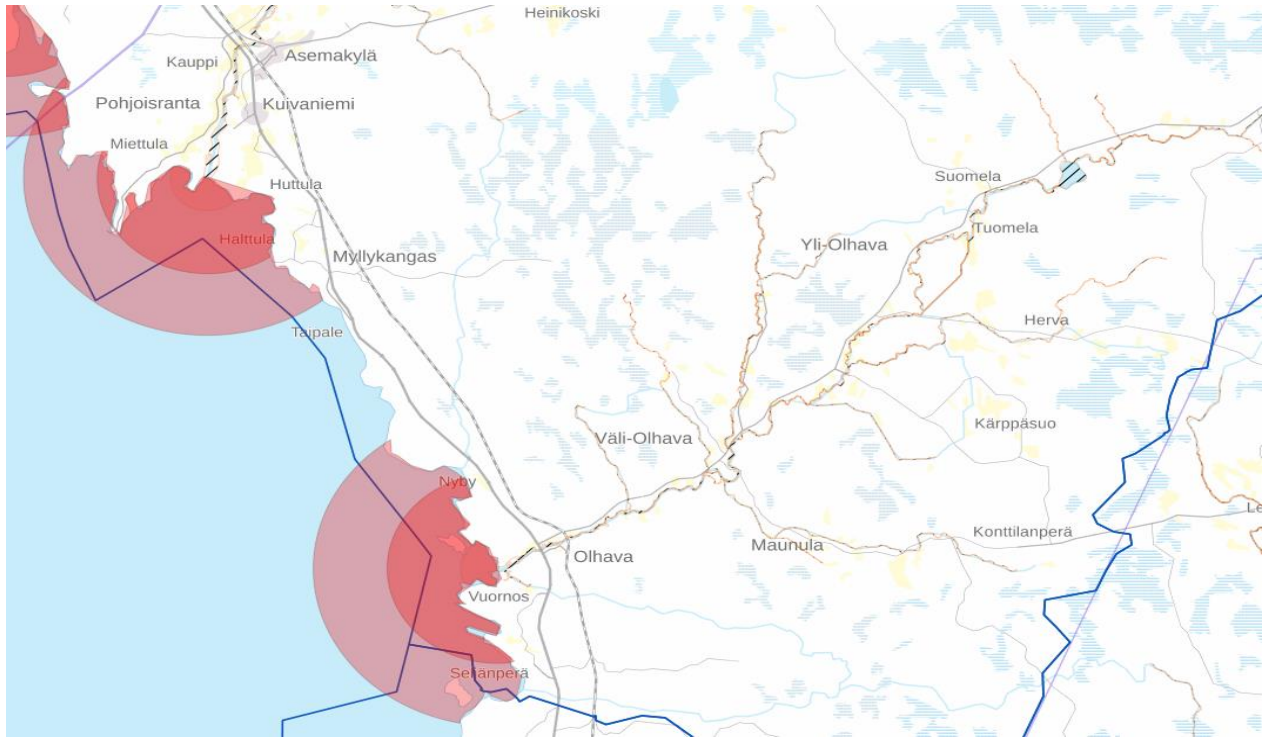
Edellä kuvattujen aluemäärittelyjen ja -varausten onnistuminen edellyttää suunnittelun alueen omistusyksiköiden, osakaskuntien ja yksityisten vesialueiden omistajien hyvää yhteistyötä. Aluesuunnittelun yhteydessä kalatalousalueilla onkin hyvät edellytykset ja myös velvollisuus kehittää alueen omistusyksiköiden yhteistoimintaa.

2.3.1. Kalataloudellisesti merkittävät alueet

Alueelle laskee neljä vaelluskalajokea: Viantienjoki, Simojoki, Kuivajoki ja Olhavanjoki. Näiden jokien suu-alueilla on kalastuslain edellyttämät rajoitusalueet verkko-, isorysä-, trooli- ja nuottakalastukselle (kuvat 3. ja 4.). Vaelluskaloista kalatalousalueella esiintyvät lohi, taimen, nahkiainen sekä harjuksen ja siian vaeltavat kannat.

Kuva 3. Kalastusrajoitukset rannikolla Viantienjoki ja Simojoki (Kuva: Paikkatietoikkuna.fi).

Kuva 4. Kalastusrajoitukset rannikolla Kuivajoki ja Olhavanjoki (Kuva: Paikkatietoikkuna.fi).

Kalataloudellisesti merkittäviä alueita rannikolla ovat Simon edustan saaristo sekä rannikon fladat, kluuvit ja kluuvijärvet. Nämä alueet ovat tärkeitä kevätkutuisten lajien lisääntymispaikkoja.

Vapaa-ajankalastukselle tärkeiden alueiden kartoittamiseksi lähetettiin kysely vesialueiden omistajille (24 kpl), ohjelmalveluyrittäjille (4 kpl) ja Suomen Vapaa-ajankalastajien Keskusjärjestölle (SVK). Vapaa-ajankalastusta harrastetaan koko alueella verkoilla, katiskoilla ja vapavälinein.

Vesialueiden omistajille kalataloudellisesti merkittäviä alueita ovat Kuivajoen meriedusta, Vatunki, Olhavan edustan merialue, koko Simojokisuu jatkuen Maksniemeen Simojoen pohjoispuolelle. Montajan, Vatungin, Pihlajakarin ja Koivuluodon saarten eteläpuoliset kalastuspaikat.

Ohjelmalveluyrittäjien, matkailuyrittäjien ja Suomen Vapaa-ajankalastajien Keskusjärjestön vastausten perusteella kalatalousalueen koko rannikkoalue koettiin merkittäväksi kalatalousalueeksi vapaa-ajankalastuksen kannalta.

2.3.2. Kaupalliseen kalastukseen hyvin soveltuvat alueet ja niillä käytetyt pyydykset

Kaupallisen kalastuksen pyyntipaikkoja koskevaa tietoa kerättiin lähettämällä kysely alueen kymmenelle kalastajalle. Tietoja rannikolta saatiin yhdeltä kalastajalta. Saatujen tietojen mukaan kaupalliselle kalastukselle tärkeitä alueita ovat koko Simojokisuu Maksniemeen Simojoen pohjoispuolelle asti.

Kalatalousalueen rannikko on kaupalliseen kalastukseen soveltuvaa aluetta pois lukien luonnonsuojelualueet, väylät ja satamat. Lisäksi on huomioitava vaelluskalajokien suualueiden kalastusrajoitukset.

Alueen kaupalliselta kalastajalta saadun vastauksen perusteella kaupalliseen kalastukseen hyvin soveltuva alue on koko merialue Maksniemen alueelta.

Vesialueen omistajilta saatujen vastausten perusteella kaupalliseen kalastukseen hyvin soveltuvia alueita rannikolla ovat Kuivajokisuu ja sen meriedusta (rysä, verkko, nahkiaismerrat), Vatunki (rysät, troolit, verkot, katiskat, merrat), koko merialue Maksniemen alueelta, Olhavan edustan merialue (verkko- ja rysäpyynti), Montajan, Vatungin, Pihlajakarin ja Koivuluodon saarten eteläpuoliset kalastuspaikat (isorysät ja loukut).

Kalastusoikeuksien hintaa ei määritetty. Asia on lähtökohtaisesti vesiä vuokraavan kaupallisen kalastajan ja vesialueen omistajan välinen kysymys. Kalastusoikeuden hinta riippuu mm. paikasta, pyydystyypistä ja käyttöön tulevan alueen suuruudesta. Kalastusoikeuksien hinta määritetään yhteistyössä ELY-keskuksen kanssa, mikäli kalastuslain 13 §:n käyttöä joskus joudutaan harkitsemaan. Tällöin kalatalousalue selvittää hintatason niiltä osakaskunnilta, jotka ovat aiemmin vuokranneet vesiään kaupallisille kalastajille. Ennen hinnan vahvistamista kalatalousalue kysyy näkemyksiä oikeasta hintatasosta myös kaupallisen kalastuksen etujärjestöltä, Suomen ammattikalastajaliitolta. Mikäli käypää hintaa ei saada yhteistyöllä selvitettyksi, ELY-keskus voi muodostaa käyvän hinnan perustuen viranomaisten ja osakaskuntien alueella myymiin kalastuslupien hintoihin. Viranomaisten myymät kalastusluvut voivat hinnoittelultaan olla alle alueellisen käyvän hinnan, jolloin tarvittava korotus on muodostettava lupahintaan.

2.3.3. Kalastusmatkailuun hyvin soveltuvat alueet

Simojoen läheisyys ja sen mukanaan tuoma kalastusmatkailu opastointoineen olisi mahdollista hyödyntää myös rannikkoalueelle. Periaatteessa koko rannikkoalue soveltuu kalastusmatkailuun hyvin. Alueella on majoitusmahdollisuuksia ja rantautumispaikkoja. Kalastusmatkailu rannikolla nostaisi yleiskalastuksen hyödyntämisen korvauksia vesialueiden omistajille, sillä korvaukset perustuvat vesialueisiin kohdistuvaan viehekalastusrasitukseen.

Vesialueiden omistajien vastausten perusteella kalastusmatkailuun hyvin soveltuvia alueita rannikolla ovat Kuivaniemen Vatunki, Simojokisuun merialue, Olhavan edustan merialue sekä Montajan, Simonien Vatungin, Pihlajakarin ja Koivuluodon saarten mantereet puoleiset alueet.

Ohjelmalveluyrittäjien mukaan kalastusmatkailuun rannikolla hyvin soveltuvia alueita ovat Simon ja Kuivaniemen merialue. Alue soveltuu erinomaisesti virkistyskalastukseen, esim. hauen ja ahvenen kalastamiseen ympärivuotisesti. Alueesta voisi tulevaisuudessa saada kiinnostavan meritaimenen kalastuskohteen, joka kalastusmatkailun liiketoiminnalliselta arvoltaan voisi olla merkittävä.

2.3.4. Vapaa-ajankalastuksen yhtenäislupa-alueet ja järjestelmän kehittäminen

Yhtenäislupa-alueiden tulisi olla saalismahdollisuuksien ja muiden tekijöiden osalta riittävän vetovoimaisia, jotta niiden perustaminen olisi järkevää. Vetovoimaa lisäisi alueen suuri koko ja mahdollisuudet saada saalista sekä muut ominaisuudet, kuten yleisessä käytössä olevat rantautumismahdollisuudet. Alueiden tulisi olla sellaisia, että ne aiheuttaisivat mahdollisimman vähän konflikteja vesialueen muulle käytölle. Toteutuksen kannalta helpoin tapa edetä olisi laajentaa nykyisiä lupamyyntialueita pyrkimällä ottamaan ympärillä olevia vesialueita mukaan. Tällöin olisi jo olemassa myös valmiit lupamyyntijärjestelmät.

Palvelurakenteiden kehittäminen ja ylläpito, sekä lapsille ja nuorille edulliset tai maksuttomat kalastusluvut (SVK). Vesialueen omistajille lähetetyn kyselyn tulos oli, että rannikon osalta yhtenäislupa-alueita voidaan kehittää. Toimenpiteet kalakantojen hoidon ja vesiensuojelun hyväksi toisivat lisää kalastusmatkailullista liiketoimintaa alueelle. Kalastusta kestävät kalakannat toisivat alueelle myös ulkomaisia kalastusmatkailijoita. Rannikolle opasteita ja kalastussääntöjä. Opastoinnin mahdollistaminen ja suosittaminen sekä helposti saatavat kalastusluvut (nettilupa).

2.3.5. Yhteistoiminnan kehittäminen rannikkoalueella

Yhteistoiminnan kehittäminen on eräs perusedellytys alueen kalavesien tehokkaammalle käytölle ja hoidolle. Omistajien ja osakkaiden yhteistoiminnan lisääntymisen kautta saadaan erilaiset kalastuksen hoitotoimet ja valvonta useamman henkilön vastuulle. Laajat omistus- tai yhteistyöyksiköt antavat omistajien ja osakkaiden käyttöön myös laajemmat alueet. Järjestäytyminen ja yhteistyön lisääminen lisää omistajien kiinnostusta ja aktiivisuutta kalavesien hoitoon. Aktiivisten toimihenkilöiden ikääntyminen ja uusien toimijoiden vähäinen määrä voivat luoda toiminnalle haasteita. Yhteistyön kehittämisen avulla

luodaan paremmat edellytykset vapaa-ajankalastuksen yhtenäislupa-alueiden muodostamiselle ja mahdollisuuksia myös kaupallisen kalastuksen yhtenäislupa-alueille.

Yksityisten vesialueiden ja järjestäytymättömien osakaskuntien kohdalla yhteistoiminnan lisäämisen ensimmäinen edellytys on osakaskuntien ja yksityisten omistajien yhteystietojen saaminen kalatalousalueen tietoon. Tähän velvoittaa osakaskuntia ja omistajia kalastuslain 84 §. Kalatalousalue voi tallentaa tiedot omaa käyttöä varten myös Kalpaan (Kalatalousalueiden sähköiset asiointipalvelut). Suurimmat puutteet tiedoissa liittyvät osakaskuntiin. Järjestäytymisestä tulee ilmoittaa tiedot Aluehallintovirastoon, Maanmittauslaitokseen sekä kalatalousalueelle. Tulevalla suunnittelukaudella kalatalousalue päivittää omaan rekisteriinsä osakaskuntia koskevat tiedot. Järjestäytyneille osakaskunnille lähetetään sähköpostilla tai postilla pyynnöt vahvistaa ja päivittää tiedot.

Järjestäytymättömiä osakaskuntia kannustetaan järjestäytymään. Järjestäytyminen helpottaa huomattavasti osakaskuntien yhteistoimintaa, missä kalatalousalueen käyttö- ja hoitosuunnitelma on perustana osakaskuntatoiminnan järjestämiselle. Alueen jo järjestäytyneet osakaskunnat ovat melko suuria. Järjestäytymättömistä osakaskunnista iso osa on pinta-alaltaan hyvin pieniä. Selkeän ja pysyvän yhteistoiminnan varmistamiseksi etenkin pienempiä osakaskuntia tulisi kannustaa yhdistymään viereisten alueiden kanssa laajemmiksi kokonaisuuksiksi. Tämä vähentää hallintoa ja lisää yhdistyneiden alueiden vaikutusvaltaa kalatalousalueella. Pieni järjestäytymätön osakaskunta voi myös antaa alueensa toistaiseksi vuokralle vieressä olevalle aktiiviselle osakaskunnalle. Suostumus vuokraamiseen on saatava kaikilta osakailta, mikä osaltaan hankaloittaa menettelyä.

2.4. Toimenpiteet kalakantojen hoitamiseksi ja kalastuksen kehittämiseksi sekä edistämiseksi

2.4.1. Ehdotukset kalastuksen säätelytoimenpiteiksi

Ehdotetut kalastuksen säätelytoimenpiteet kohdistuvat rannikko- ja vaelluskalalajeihin. Silakan ja lohen kalastusta säädellään kansainvälisillä kiintiöillä ja kansallisilla säädöksillä. Kalatalousalueiden mahdollisuus vaikuttaa näiden lajien kalastukseen on vähäinen. Viantienjoen, Simojoen, Kuivajoen ja Olhavanjoen edustalla on kalastuslain edellyttämät vaelluskalajokien suualueiden verkko-, isorysä- ja troolikieltoalueet (kuvat 3. ja 4.), joiden tavoitteena on jokien vaelluskalakantojen suojeleminen.

1 km kalastuskieltoalue: verkkokalastus on kiellettyä vuosittain ajalla 15.8.–31.10. 1 km lähempänä vaelluskalavesistön jokisuuta.

3 km kalastuskieltoalue: 3 km lähempänä vaelluskalavesistön jokisuuta on isorysäpyynti kiellettyä ympäri vuoden. Vaelluskalavesistön edustan merialueella ei ilman aiemmin saavutettua oikeutta saa asettaa isorysää pyyntiin kolmea kilometriä lähemmäksi joen suuta (kalastuslaki 66 §).

5 km kalastuskieltoalue: 5 km lähempänä vaelluskalavesistön jokisuuta on kalastus troolilla ja nuotalla kiellettyä ympäri vuoden.

Merialueilla noudatetaan voimaantulevaa vapaa-ajankalastajien saalisrajoitusta, 1 rasvaeväleikattu lohi/kalastaja/pv, paitsi touko-elokuussa neljän merimailin sisäpuolella voi kalastaa myös rasvaevällisiä lohia. Rajoitetaan verkkojen käyttöä merkittävillä kutualueilla. Edistetään eväleikattujen lohien valikoivaa hyödyntämistä.

Rasvaeväleikatun meritaimenen viehekalastus merialueella sallitaan ainoastaan vieheellä, jossa on yksi enintään kolmihaarainen ja väkäsetön koukku tai kaksi yksihaaraista väkäsetöntä koukkuja (Kansallinen lohi- ja meritaimenstrategia 2020 Itämeren alueelle).

Siikasaalis koostuu monenkirjavasta joukosta eri kantoja ja ekotyyppejä (Leinonen ym. 2020). Saaliissa on pääosin istutuksista lähtöisin olevaa vaellussiikaa, luonnonpoikastuotantoon perustuvaa vaellussiikaa ja luonnossa lisääntyvää merikutuista siikaa. Saalisosuudet vaihtelevat alueittain ja ajankohdittain. Suurin osa kalastettavasta vaellussiikasta on peräisin istutuksista, joita on jatkettava Simojoen ja Kuivaniemen

kalatalousalueella. Pohjanlahdella merikutuinen siika lisääntyy luontaisesti nykyään lähinnä Perämeren alueella.

Merialueen siiankalastuksessa ongelmana erityisesti Pohjanlahdella on useiden eri siikamuotojen ja -kantojen pyynti samoilla välineillä, verkoilla ja rysillä osittain samoilta paikoilta. Jos vaellussiian kalastus optimoidaan kalakannan kannalta kestävästi, jää merikutuinen siika osin kalastuksen ulkopuolelle ja toisaalta, jos merikutuisia siikoja kalastetaan tehokkaasti, jää myös vaellussiikoja saaliiksi huomattavissa määrin liian pienenä. Tilannetta monimutkaistaa se, että merikutuisen siian kasvussakin tiedetään olevan selviä kantakohtaisia eroja. Perämeren pohjukassa merikutuiset siikat jäävät tyypillisesti kooltaan alle 30 cm:n pituisiksi, mutta etelämpänä kasvavat suuremmiksi, esimerkiksi Perämeren eteläosassa lähelle 35 cm:n pituutta (Luonnonvara- ja biotalouden tutkimus 13/2021, Rannikkolajien säätelyn tehostamismahdollisuudet ja tarpeet Suomen rannikolla).

Kalastuksen säätelyä siian osalta on kuitenkin toteutettu pienemmin askelin. Verkkopyynnissä käytettävää silmäkokoa koko rannikolla säätävä asetus (451/2013) tuli voimaan vuonna 2013 ja pienimmäksi sallituksi solmuväliksi siian pyynnissä Merenkurkkua lukuun ottamatta asetettiin 43 mm. Merenkurkussa pyynti sallittiin 40 mm solmuvälin verkoilla paikallisten merikutuisten siikojen hyödyntämiseksi. Lisäksi joillain alueilla Perämerellä sallittiin merikutuisen karisiian pyynti 27–35 mm solmuvälisillä pohjaverkoilla (Valtioneuvoston asetus 1360/2015). Silmäkokosäätelyn tavoitteena on vähentää nuorten vaellussiikojen osuutta saaliissa sekä lisätä kudulle asti selviytyvien siikojen määrää. Siian pyynti mereen laskevissa joissa ja puroissa kiellettiin samalla asetuksella syyskuun alusta marraskuun loppuun saakka, lukuun ottamatta muutamia jokia, missä on rajoitettu mahdollisuus kalastaa siikaa lipolla. Siialla ei nykyisin ole alamittaa (Luonnonvara- ja biotalouden tutkimus 13/2021, Rannikkolajien säätelyn tehostamismahdollisuudet ja tarpeet Suomen rannikolla).

Vaikuttaakin siltä, että Pohjanlahdella siian verkkokalastuksen vähenemisen ja hylkeiden aiheuttaman siian luonnollisen kuolevuuden kasvun vuoksi siikakantoihin voidaan nykyisellään vaikuttaa varsin rajallisesti kalastuksen säätelyllä ja pientenkin muutosten toteutuminen voi kestää vuosikautia. Nykytilanteessa, jossa luonnollinen kuolevuus ja kalastuskuolevuus ovat samalla tasolla, vaellussiikasaaliin arvoa ei voida todennäköisesti kasvattaa kasvupotentiaalin hyödyntämisellä silmäkokoa kasvattamalla (Luonnonvara- ja biotalouden tutkimus 13/2021, Rannikkolajien säätelyn tehostamismahdollisuudet ja tarpeet Suomen rannikolla).

Perämerellä ahvensaaliit ovat kaksinkertaistuneet kolmenkymmenen vuoden aikajaksolla ja vuonna 2019 Oulun edustalta pyydettiin 29 tonnia ahventa. Yksittäisiin kohteisiin on mahdollista asettaa lisääntymisaikaisia kalastusrajoituksia kalojen lisääntymisen suojaamiseksi ELY-keskuksen kautta. Hakemusten yhteydessä olisi kuitenkin oltava hyvät perustelut sekä luotettava näyttöä kohteen merkityksestä ahvenen lisääntymisalueena. Toiminnalla ei saa myöskään pyrkiä tarpeettomasti rajoittamaan kalastusta. Lisääntymisen aikainen rajoitus tulisi ajoittaa esimerkiksi maaliskuun lopulta toukokuun puoliväliin asti fladoissa ja kluuveissa. Avoimemmilla alueilla ajoituksen tulisi olla hieman myöhäisempi (Luonnonvara- ja biotalouden tutkimus 13/2021, Rannikkolajien säätelyn tehostamismahdollisuudet ja tarpeet Suomen rannikolla).

Haukikantojen paikallisuuden ansiosta hauenkalastuksen säätelyä on mahdollista toteuttaa kalatalousaluetasolla. Kalatalousalueelta voidaan periaatteessa tunnistaa alueita, joissa hauen kaupallinen kalastus on merkittävää ja maksimaalinen biomassatuotto halutaan asettaa etusijalle ja toisaalta alueita, joissa kalastuksen ekologinen kestävyys ja suurten haukien esiintymisen turvaaminen on tärkeää, joko kannan kokorakenteen monimuotoisuuden ylläpitämiseksi tai elämyslähtöisen kalastuksen mahdollistamiseksi. Jälkimmäiset tavoitteet edellyttäisivät jonkinasteista paikallista kalastuksen rajoittamista esimerkiksi päiväkohtaisilla kiintiöillä ja ylämitan tai välimittasäätelyn asettamista. Nykyinen kalastuslaki mahdollistaisi tämänkaltaisen paikallisen säätelyn ja ratkaisut edellyttäisivät ELY-keskuksen hyväksyntää (Luonnonvara- ja biotalouden tutkimus 13/2021, Rannikkolajien säätelyn tehostamismahdollisuudet ja tarpeet Suomen rannikolla).

Mateen kalastusta ei säädellä. Mateeseen kohdistuva kaupallinen kalastus on todennäköisesti edelleen vähentymässä. Mateen pilkintä madeharalla kiellettiin vuoden 2016 alusta lähtien ja tämä jonkin verran vähentäneek mateen vapaa-ajankalastusta. Päällimmäisenä perusteena oli haran mateille aiheuttamat vauriot koukkujen kiinnittyessä ulkopuolelta. Tiedot madekantojen tilasta ja niihin vaikuttavista tekijöistä ja kutuajan tuntumaan ajoittuvan kalastuksen merkityksestä ovat olemattomia, joten erityisiä todennet- tuja perusteita kalastuksen säätelylle ei tällä hetkellä ole. Syytä mateen vähenemiseen rannikkovesissä olisi kuitenkin syytä selvittää (Luonnonvara- ja biotalouden tutkimus 13/2021, Rannikkolajien säätelyn tehostamismahdollisuudet ja tarpeet Suomen rannikolla).

Lahnan ja särjen kalastusta ei nykyisin säädellä. Mikäli näihin lajeihin kohdistuva pyynti tehostuu tulevai- suudessa, olisi syytä aloittaa kantojen tilan järjestelmällinen seuranta vähintäänkin ottamalla näytteitä kaupallisesta saaliista. Seurannan tulosten perusteella olisi mahdollista myöhemmin arvioida säätelytar- peita. Samalla voisi pohtia keinoja, joilla särjen ja lahnan pyyntikautta saataisiin kannattavasti jatkettua lisääntymisajakohdan ulkopuolelle (Luonnonvara- ja biotalouden tutkimus 13/2021, Rannikkolajien sää- telyn tehostamismahdollisuudet ja tarpeet Suomen rannikolla).

Rannikkolajien nykyiset kannat kestävät kalastusta ja näiden osalta ei ole syytä ryhtyä säätelemään ka- lastusta. Vapaa-ajankalastusta tulisi välttää meriharjuksen kutualueilla, sekä verkkokalastuksessa huomi- oida meritaimenen vaellusalueet.

Yhteenveto lajikohtaisesta nykysäätelystä, uusista lisäsäätelysuosituksista ja muista suosituksista on liit- teessä 1.

Tärkeää on kalastuksen valvonta riittävässä laajuudessa, niin kansainvälisesti kuin kansallisesti.

2.4.2. Suunnitelma kunnostustoimenpiteistä

Rannikkoalueella kalataloudellisia kunnostustoimia voidaan toteuttaa ennallistamalla auki ruopattuja fla- doja ja kluuveja. Maankohoamisen seurauksena syntyneet fladat ja kluuvijärvet ovat tärkeitä lisäänty- misalueita kevätkutuisille kaloille.

Alueen rannikolta tulee kartoittaa kunnostamiseen soveltuvia kohteita kevätkutuisten kalojen lisäänty- mispaikkojen lisäämiseksi. Mereen laskevissa puroissa tierummut usein aiheuttavat nousuesteen kute- maan pyrkiville kaloille. Tierumpujen uusimisten yhteydessä rumpujen asennuksessa ja mitoituksessa on otettava huomioon kalojen nousutarpeet.

Simojokisuun ruoppausta ja Simojoen valuma-aluekunnostuksia tulisi suunnitella asiantuntijoiden toi- mesta. Tämä huomioidaan Simojokisuun ruoppaussuunnitelmassa, jossa toteutetaan myös ympäristö- vaikutusten arviointimenettely (YVA). Metsä- ja turveojien kuormitusten vähentämistä tulisi suunnitella tekemällä laskeutusaltaita ja pitämällä ne myös toimintakunnossa.

2.4.3. Suunnitelma istutuksista

Merialueelle jatketaan vaellussiian istutuksia, samoin merialueelle toteutettavia velvoiteistutuksia tulee jatkaa. Vesialueiden omistajat näkevät tarpeelliseksi vaellussiian, 2-vuotiaan meritaimenen, 1-kesäisen kuhan ja merilohen istutukset. Kaupallisen kalastuksen mukaan istutustarpeita on vaellussiian, kuhan ja meritaimenen osalle. Pyritään edistämään jokikohtaisiin siikakantoihin siirtymistä siikakantojen hoidossa resurssien puitteissa.

Pyyntikokoisen taimenen ja kirjolohen istuttaminen vesialueelle tulee arvioida tarkkaan, eikä niiden is- tuttaminen saa vaarantaa luontaisesti lisääntyviä kalakantoja. Tämä koskee myös kuhaa sellaisilla vesi- alueilla, joissa se ei kuulu alkuperäiseen lajistoon. Lähtökohtaisesti istutuskantataulukko (Liite 4.) ohjaa myös kalatalousvelvoitteita sekä vuokravesistöjä. Kalatalousalue voi esittää tästä poikkeavaa käytäntöä (esim. käyttö- ja hoitosuunnitelmassa), jolloin asiasta voidaan neuvotella kalatalousviranomaisen kanssa. Velvoitesuunnitelmia hyväksyessä voidaan hyväksyä myös muita lajeja velvoitteiden vaihtolajeiksi. Taulukon tavoitteiden toteutumisessa voidaan soveltaa siirtymäaikaa, minkä pituus olisi hyvä sisällyttää

käyttö- ja hoitosuunnitelmaan (LAPELY Ohjeistus istutettaviksi lajeiksi hyväksyttävistä kalakannoista Pohjois-Suomen vesistöissä).

2.4.4. Ehdotukset kalastuksen kehittämistoimenpiteiksi

Hylkeet aiheuttavat alueella huomattavia ongelmia etenkin kaupalliselle kalastukselle. Suunnittelukauden aikana kehitetään keinoja, joiden avulla laajennetaan ongelmayksilöiden poistamista. Hyvän lopputuloksen aikaansaamiseksi toiminta keskitetään alueille, joilla hylkeet haittaavat kaupallista kalastusta tai alueille, joilla olisi potentiaalia harjoittaa kaupallista kalastusta. Seurataan myös hyljekarkottimissa tapahtuvaa kehitystä. Vesialueen omistajat ovat hyljekannan vähentämisen kannalla. Kalatalousalueen hallituksen mielestä hylkeiden kaupallisen hyödyntämisen lakimuutos tulee ottaa esille ja edistää resurssien mukaan. Vanhojen hylkeenpyyntimuotojen kehittäminen agendalle.

Merimetso on luonnonsuojelulaissa rauhoitettu ja siihen kohdistuvat toimenpiteet edellyttävät nykyisellään poikkeuslupaa ELY-keskukselta. Perämeren alueella pesii noin 5 % Suomen merimetsokannasta. Iin kunnan alueella pesii kolme yhdyskuntaa ja pesien lukumäärä vuonna 2021 oli 47 kpl. Pesämäärä on vielä vähäinen, mutta kannan kehitystä pitää seurata.

Kaupalliselta kalastajalta saadun palautteen mukaan Simojokisuun rauhoitusalueen kokoa pitäisi uudelleen arvioida ja perustella, sekä saada alueelle pakastamo vähempiarvoista kalaa varten ja niiden jalostukseen soveltuvia koneita.

Vesialueen omistajien mielestä kehittämistarpeita rannikolla ovat satamat ja veneenlaskupaikat, joita pitäisi olla riittävästi. Vatunki isoimpana paikkana ei ole tarpeeksi hyvin varustettu laiturein ja isommille veneille ei ole tarpeeksi kiinnityspaikkoja.

2.5. Suunnitelma kalastusta ja kalakantoja koskevan seurannan järjestämisestä

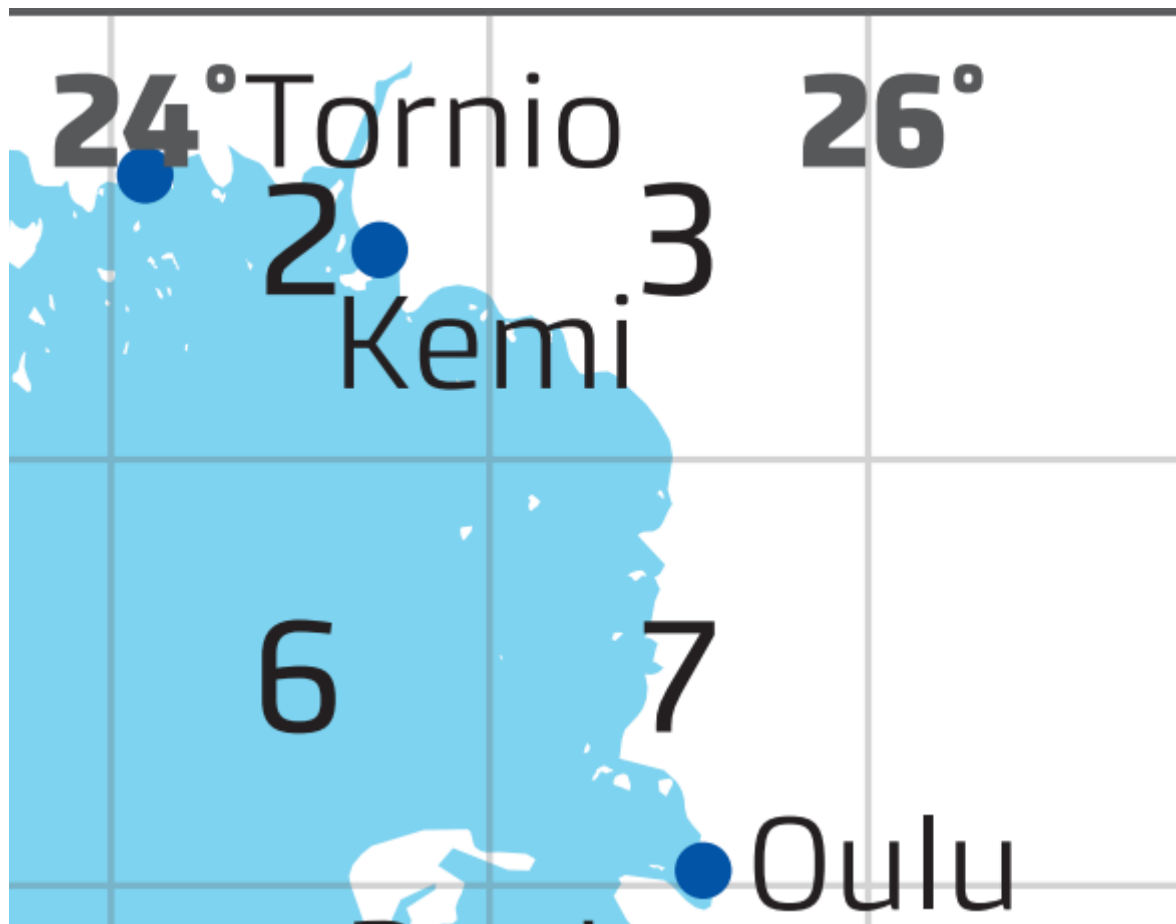
Kalastusta ja kalakantoja koskevien seurantatietojen perusteella arvioidaan kalastukselle ja kalakantojen tilalle asetettujen osatavoitteiden toteutumista. Tietoja voidaan tarvita myös muussa alueen kalatalouteen liittyvässä suunnittelussa. Seurantatietojen saatavuudessa on puutteita.

ELY-keskukset keräävät kaupallisilta kalastajilta tiedot saaliista ja pyyntiponnistuksesta aluksen koosta riippuen joko kuukausittain tai päivittäin summattuina. Kaupallisen kalastuksen seurannassa käytetään Itämeren alueella tilastoruutuja. Tilastoruutu 3 (Kuva 5.) kattaa kohtalaisen hyvin Simojoen ja Kuivaniemen kalatalousalueen rannikon. Kaupallisten kalastajien lajikohtaiset saaliit ja pyydysryhmäkohtaiset pyyntiponnistustiedot lasketaan vuositasolle. Lisäksi seurataan saaliita ilmoittaneiden kalastajien lukumäärää, tarpeen mukaan jaoteltuna I- ja II-ryhmän kalastajiin. Laskenta tehdään vuosina, jolloin kaupallisen kalastuksen tilanteen kehittymistä arvioidaan.

Vapaa-ajankalastuksen saaliista ja kalastajamääristä Simojoen ja Kuivaniemen kalatalousalueen merialueella ei ole saatavilla luotettavaa seurantatietoa. Saalistietoa tarvittaisiin esimerkiksi istutusten kannattavuuden sekä kalastuksen säätelytoimien tuloksellisuuden arviointiin. Vapaa-ajankalastusta koskeva tiedon kerääminen kalatalousalueittain on selkeä kehityskohde koko rannikkoalueella. Merialueiden yhteislupa-alueita kehittämällä seurantajärjestelmien luominen olisi helpompaa luvan ostaneiden muodostessa alueellisen vastaajajoukon. Luonnonvara- ja biotalouden tutkimus 75/2019 "Viehekalastus kalatalousalueilla" on suuntaa antava, mutta esimerkiksi saalistietojen vapaaehtoinen tallennus voi lisätä käytökelpoisen tiedon määrää. Vapaa-ajankalastukseen kehitetään vastaavaa mobiilisovellusta kuin riista-puolella on käytössä (Oma riista vs. Oma kala). Vapakalastuksen kohdalla myös valvonnan yhteyteen voisi olla mahdollista liittää jonkinlaista saalistietojen keruuta. Kalatalousalue seuraa näihin asioihin liittyvää kehitystä.

Tietoa alueen kalakantojen tilasta saadaan kaupallisen kalastuksen saalistiedoista. Tärkeimpien pyynnin kohteena olevien rannikkolajien kuten siian, muikun ja ahvenen saalismäärät antavat karkean käsityksen kantojen pidempiaikaisista voimakkaista muutoksista. Tämä edellyttää sitä, että kalastajamäärät eivät

enää tuntuvasti laske. Rannikkolajien kalastuksen ohjaamiseen ei käytännössä voida käyttää saaliiden tai pyyntiponnistuksen kiintiöintiä jo pelkästään sen takia, että rannikkolajit ovat merkittävästi myös vapaa-ajankalastuksen saalislajeja. Siksi niiden kohdalla ei ole myöskään tarvetta vuosittain päivitettävillä kanta-arvioille. Rannikkolajien kalastuksen ohjaus perustuu jatkossakin tekniseen säätelyyn, jossa säädellään mm. alamittoja, pyydysten solmuväliä tai asetetaan esimerkiksi lisääntymisaikaisia pyyntirajoituksia. Rannikkolajien seurannan päämääränä tulisikin olla se, että tuotetaan tietoa, jolla pystytään alueellisesti arvioimaan teknisen säätelyn tuloksellisuutta. Rannikolla seuranta ja sen tarvetta tulee suunnittelukaudella pyrkiä suunnittelemaan yhdessä muiden kalatalousalueiden kanssa. Jos alueelle tehdään lisääntymisaluekunnostuksia, niin niiden tuloksellisuutta seurataan tarkoitukseen soveltuvin menetelmin.

Kuva 5. Tilastoruutu 3 (Kuva: Luke.fi).

3. Suunnitelma joki- ja järviolueelle

3.1. Perustiedot vesialueesta sekä kalakantojen tilasta ja kalastuksen nykytilasta

3.1.1. Vesialue ja sen tila

Simojoen vesistöalueen pinta-ala on 3160 km² ja järvisyys 5,7 %. Simojärvestä alkavan ja Perämereen laskevan Simojoen pituus on 175 km, pudotusta joessa on 175 m ja keskivirtaama Simon virtaamamittausasemalla 38 m³/s. Simojoki kuuluu Natura 2000-alueisiin.

Simojoessa on useita saaria. Simojoki virtaa useiden matalien järvien, kuten Toljanjärven, Saarijärven, Saukkojärven ja Portimojärven läpi. Simojoessa on runsaasti koskia, joiden pituus yhteensä on lähes 40 km ja yhteenlaskettu pinta-ala noin 277 ha. Koskista suurin osa, ja lohikannan tärkeimmät elinalueet sijaitsevat joen keski- ja alajuoksulla. Suurimmat kosket ovat Valajankosket, Maaninkakoski, Mötyskoski, Tainikoski, Veitsikoski, Harrikosket, Hamarinkosket ja Isopetäjä.

Simojoen alaosa on rannikkoalankoa ja yläosa sisämaa-alankoa. Simojoki kuuluu tyypillisiin pohjoisiin jokivesistöihin, joissa vuodenaikaiset ja vuosittaiset virtaamavaihtelut ovat huomattavan suuret. Simojärvestä Simojokeen virtaava vesi on vuodenajasta riippumatta hyvin tasalaatuista. Vesistöjen laadullisen yleisluokituksen mukaan Simojoki kuuluu kokonaisuudessaan luokkaan hyvä. Merkittävimmät kuormittajat Simojoen vesistöalueella ovat metsäojitukset, peltoviljely, maatalous, tieverkosto ojineen sekä asutuksen ja vapaa-ajan asutuksen jätevedet. Pääuoman ja sivuvesistöjen varsilla on myös runsaasti turvetuotantoalueita kuormittamassa jokea.

Simojokeen laskevia kalastollisesti seurattuja sivu-uomia ovat mm. Iso Tainijoki, Kuivasjoki ja Martimo-oja. Iso Tainijoki on 22 km pitkä ja joen valuma-alue on 245 km². Kuivasjoki on 20 km pitkä ja sen valuma-alue 147 km². Martimo-ojalla on pituutta 15 km ja valuma-alue 108 km². Jokien vedet on määritelty ekologiselta tilaltaan hyväksi, mutta kemiallinen tila on hyvää huonompi. Kaikkia jokia hajakuormittaa runsaimmin metsätalous.

Muita vesistöalueen merkittäviä sivujokia ovat: Ruonajoki (23 km/201 km²), Kämäjoki (15 km/147 km²), Kelukajoki (23 km/117 km²) ja Ylijoki (20 km/116 km²).

Vesistössä on 38 järveä, jotka ovat pinta-alaltaan yli 50 ha. Suurimmat järvet ovat Simojärvi (8993 ha), Ristijärvi-Välttämönselkä (1006 ha), Penämöjärvi (443 ha), Impiönjärvi (419 ha), Toljanjärvi (329 ha) ja Särki-Kämä (283 ha). Portimöjärvi (280 ha) on matala ja reheväkö järvi, jota pidetään arvokkaana lintuvetenä.

Simojoen vesistössä tavataan alkuperäisinä ainakin seuraavat kalalajit: lohi, taimen, vaellussiika, muikku, harjus, kuore, hauki, ruutana, muttu, seipi, säyne, särki, lahna, salakka, kivenuoliainen, made, ahven, kiiski, kivisimppu, kolmipiikki ja ankerias. Simojokisuun läheisyydestä pyydetään nahkiaista. Rapua pyydetään koko Simojoen alueella.

Simojärvi on kirkasvetinen, luonnontilainen noin 40 km pitkä järvi Ranualla. Se on Suomen suurin säännöstelemätön järvi. Simojärvi kuuluu lähes kokonaan Natura 2000 -alueverkostoon. Järven keskisyvyys on 5 m ja suurin syvyys 28 m. Järvi on rikkonainen ja se on jakaantunut useaan erilliseen selkäveeteen, jotka ovat kapeiden salmien kautta yhteydessä toisiinsa. Simojärven alueella on noin 40 erikokoista saarta, joista suurin on Porosaari ja se sijaitsee Isoselän pohjoispäässä. Simojärveen laskevat Vohonjoki (15 km, valuma-alue 96 km²), Paasonjoki (8,2 km, valuma-alue 98 km²), Korvajoki (5,4 km pitkä, valuma-alue 23 km²), Penämöjoki (1,9 km pitkä, valuma-alue 68 km²) ja Impiöjoki (8 km pitkä, valuma-alue 64 km²). Lisäksi järveen laskee Soppananjoki (1,3 km). Simojärven alueesta suuri osa on mukana rantojen-suojeluohjelmassa, jonka mukaan maamme arvokkaimmat rannat säilytetään rakentamattomina.

Simojärvessä on luontaisesti muikkua, siikaa, madetta, haukea, ahventa, särkeä ja järvitaimenta. Istutettuja kalakantoja ovat järvitaimen ja kuha, joita hoidetaan poikasitustuksin. Simojärven yhteislupa-alue kattaa lähes koko Simojärven. Kalastuslupia alueelle myy Eräluvut.fi. Järvellä on yksi vakituinen kaupallinen kalastaja. Juomusmatalikko on merkittävä kutupaikka Simojärvessä.

Viantienjoen vesistö sijaitsee valtaosin Simon kunnan alueella. Viantienjoki laskee Perämereen Simonniemen kylän pohjoispuolelta. Viantienjoki saa alkunsa Kaupinlammesta. Jokeen laskee Kivalonoja, kirkasvetinen Kurkioja ja Ruonaoja. Viantienjoen pituus on noin 28 km ja valuma-alue 162,5 km² ja järvisyys 0 %.

Viantienjoki raivattiin uittoa varten 1930-luvulla. Viantienjoki ruopattiin koneellisesti vuosina 1955–1957 tulvasuojelun vuoksi ja kalansaaliit vähenevät perkausten jälkeen huomattavasti. Viantienjoki kunnostettiin vuosina 1999–2000. Kunnostusten jälkeen koskien arvioitu kokonaispinta-ala on noin 7 hehtaaria. Jokeen on istutettu lohta, meritaimenta ja jokirapuja. Yleisimmät saaliskalat nykyisin ovat hauki, ahven, harjus, made ja nahkiainen. Myös satunnaisia meritaimenia on saatu saaliiksi.

Viantienjoella ei ole yhtenäislupa-alueita ja kalastuslupien saanti vapaa-ajankalastukseen on vaikeaa.

Kuivajoki virtaa lin kunnan alueella. Se saa alkunsa 90 metriä merenpinnan yläpuolella olevasta matalasta Oijärvestä. Pääuoman pituus järven luusuasta Perämereen on 46 km. Kuivajoen vesistöalue on laajuudeltaan 1 356 km² ja sen järvisyysprosentti on 2,7 (Ekholm 1993). Jokivarren komeimpia koskia ovat Aili-onkoski, Heinikoski ja Sanaksenkoski.

Kuivajoen vesistössä on viisi järveä, joiden pinta-ala on yli 90 ha; Oijärvi 2067 ha, Särkijärvi 212 ha, Keväjärvi 185 ha, Kivijärvi 98 ha ja Hamarinjärvi 94 ha. Säännösteltyyn Oijärveen laskee Kivijoki, jonka valuma-alue on 570 km² ja järvisyys 1,4 %. Kivijoki alkaa Kivijärvestä ja joen kokonaispituus on 58 km. Sekä Kivijokeen että sen sivujokiin johdetaan kuivatusvesiä useilta turvetuotantoalueilta. Turvetuotannon kuormituksen kohteena olevia pienempiä sivujokia ovat mm. Karahkaoja, Säynäjäoja, Keväoja, Lapio-oja, Näätäoja sekä Nuupas- ja Heinijoki.

Hamarinjoki, joka laskee Kuivajokeen, on valuma-alueeltaan 197,6 km² ja sen järvisyys 1,98 %. Se on Kuivajoen sivu-uomista luonnontilaisin. Luujoki laskee Kuivajokeen noin 12 km jokisuun yläpuolella.

Merkittävimmät luonnontilaisuutta muuttaneet toimet on tehty Oijärvellä. Tulvasuojelullisista syistä Oijärven pintaa laskettiin 1950-luvulla ja luusuaan rakennettiin pohjapato vesimäärien säätelämiseksi. Järven poikki on rakennettu pengertie, mikä estää eteläpuolisen Mursunjärven veden vaihtumisen käytännössä kokonaan. Oijärven säännöstelypato on merkittävä vaelluseste.

Oijärven pinta-ala on noin 2000 ha ja järvi on noin 12 km pitkä. Oijärvi on matala, keskisyvyys muutamia metrejä. Järven eteläosassa on Natura 2000 -alueisiin kuuluva noin 640 ha kokoinen yksityinen suojelualue. Oijärvellä on tulossa kunnostussuunnitelma ylläpitämään aiempia kunnostuksia (Oulujoen-lijoen vesienhoitoalue). Matilanjärvi-Mursujärvi-Lammasjärvi ovat lähes umpeenkasvaneita Oijärven matalia osa-alueita. Oijärvestä on tehty hoitokalastusta, jonka runsaslukuisin saalislaji on ollut lahna.

Oijärven ja Kivijokisuun pääasialliset saalisalat ovat hauki, ahven ja lahna. Jonkin verran saaliiksi tulee myös madetta ja särkeä.

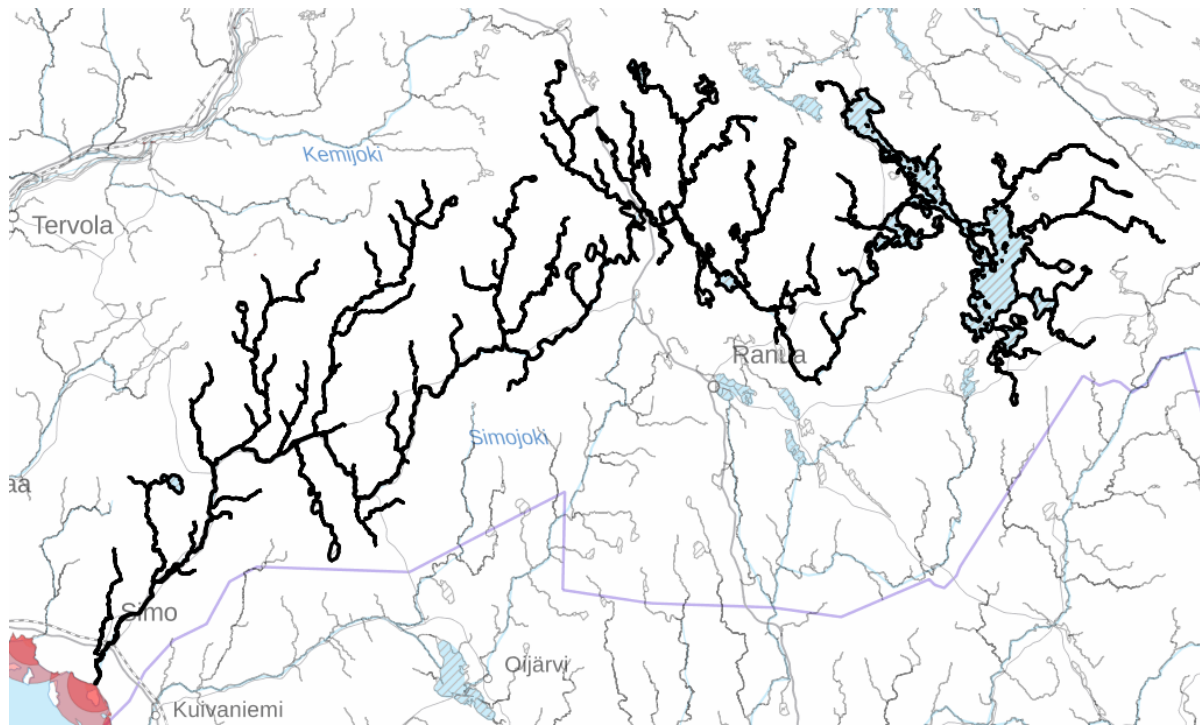
Särkijärvi on pinta-alaltaan 212 ha. Se laskee Särkiojaa pitkin Hamarinjokeen ja edelleen Kuivajokeen. Särkijärvestä on tehty hoitokalastusta, jonka runsaslukuisimmat saalisajat ovat olleet särki ja lahna.

Natura 2000 -verkkoon kuuluu 10 aluetta, joista Litokaira nähdään vesienhoidon suunnittelun kannalta merkittävänä veden tilan ylläpidon tai parantamisen kannalta (Leikola ym. 2006). Koko Kuivajoen vesistöalue on koskiensuojelulain mukaan suojeltu kokonaan voimalaitosrakentamiselta.

Olhavanjoen vesistöalue sijaitsee lin kunnan alueella, Ijoen ja Kuivajoen välissä. Vesistöalueen pinta-ala on 326 km² ja järvisyys 0,6 %. Olhavanjoki alkaa Kaihuanjärvestä ja laskee Perämereen. Paskajoki saa alkunsa vesistöalueen yläosalta ja laskee Kaihuanjärveen. Kaihuanjärven pinta-ala on 42,3 ha. Olhavanjoen pituus on 29 km ja pudotuskorkeus 76,5 m. Olhavanjokea ei ole säännöstelty. Olhavanjoen varsi on pääosin asutettu. Merkittävimpiä Olhavanjokeen laskevia sivu-uomia ovat Vuosioja ja Vaaranoja.

Olhavanjoessa esiintyviä kalalajeja ovat: hauki, ahven, särki, made, siika, harjus, taimen, nahkiainen ja lohi. Harjusta on koko jokialueella, osa harjuksista saattaa olla anadromisia, eli kutevat joella ja syönnöstävät merellä. Muita lohikaloja tavataan satunnaisesti joen alaosalla. Olhavanjoen rapukanta hävisi 1990-luvun loppupuolella kokonaan. Rapukantaa on istutustoimin elvytetty ja niitä esiintyy nykyisin lähes koko joen alueella. Olhavanjoessa on myös lisääntyvä nahkiaiskanta.

Muhojoki sijaitsee lin kunnassa ja laskee Perämereen noin 5 km Olhavan kylän eteläpuolella. Muhojoen valuma-alueen pinta-ala on 46,6 km² ja järvisyys 1,9 %. Joen koskijaksot ovat luonnontilaisia. Muhojokeen on istutettu harjusta ja taimenta. Muhujoessa esiintyviä kalalajeja ovat harjus, hauki, ahven, särki, vaellussiika, nahkiainen ja rapu.

Kuva 6. Simojoen vesistöalue (Kuva: Paikkatietoikkuna.fi).

Simojoki on yksi harvoja rakentamattomia keskisuuria jokivesistöjä Suomessa. Simojoki on Tornionjoen ja Kiiminkijoen ohella ainoita rakentamattomia jokivesistöjä, joihin Itämeren lohi nousee vielä kudulle. Simojoen vesistö ja sen suualueen merialue sisältyvät erityissuojelun vaativiin vesistöihin. Simojoen luonnontilaa ovat eniten muuttaneet uittoperkaukset sekä valuma-alueen laajat metsäojitukset. Yläosastaan Simojoen vesi on niukkaravinteista, ja luonnostaan humuspitoista eli lievästi ruskeavetistä. Veden humus- ja fosforipitoisuus kasvavat huomattavasti jo Simojärven luusuan ja Portimojärven välisellä jokiosuudella. Joen alaosalla veden laatu vaihtelee vuodenajoittain melko runsaasti. Veden humuspitoisuus ja kokonaisfosforin määrä kohoavat joen alajuoksulla noin kaksin-kolminkertaiseksi joen yläosaan verrattuna.

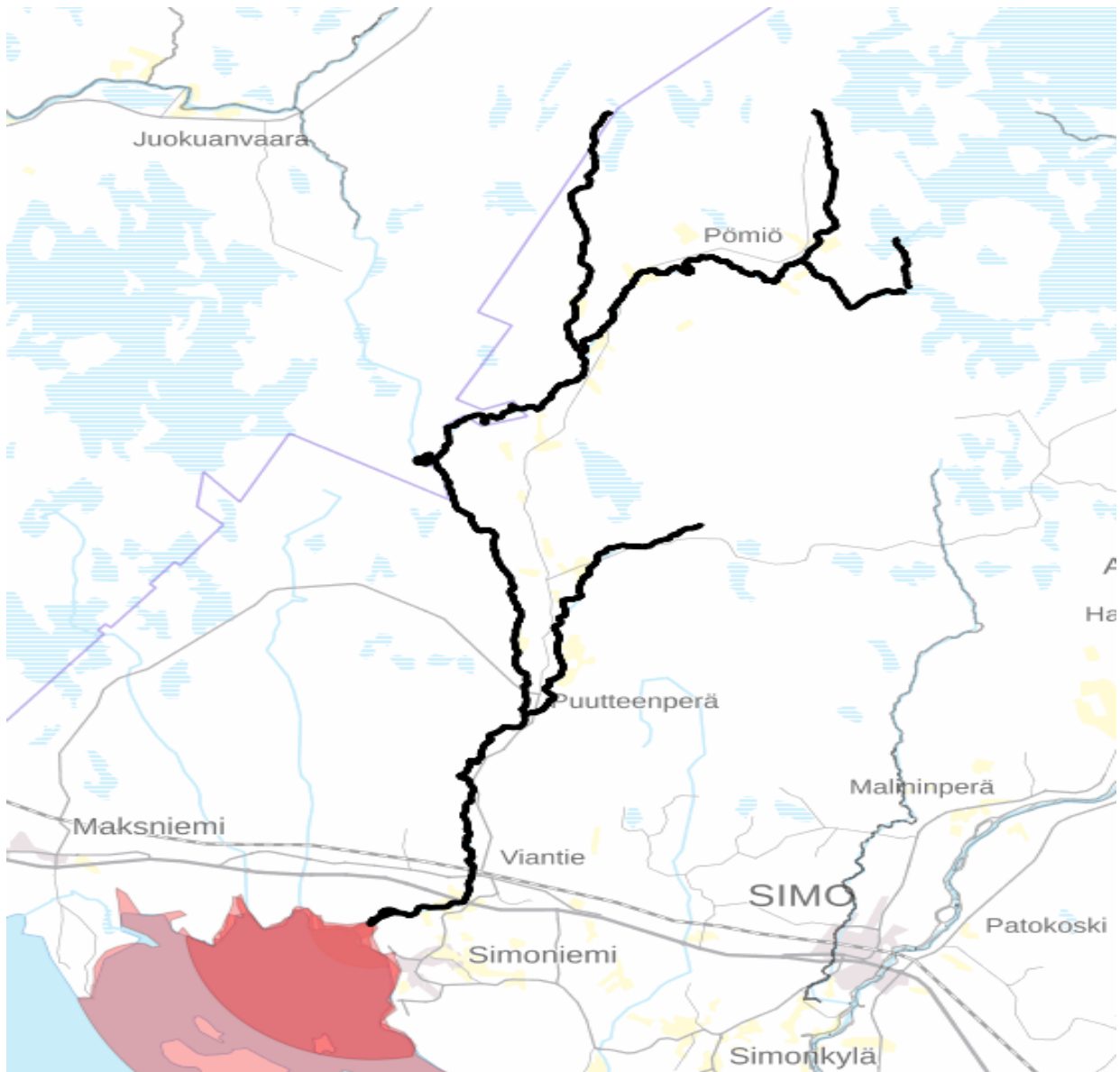
Veden laatu on hyvä lohen lisääntymiselle runsaista metsäojituksista, maataloudesta ja turvetuotannosta huolimatta. Simojoen virtaamavaihtelut ovat suuret valuma-alueen voimaperäisen ojituksen takia, mikä osaltaan voi rajoittaa lohen menestymistä. Alivirtaama-aika on yleensä maaliskuussa ja tällöin suuri osa koskien pinta-alasta on kuivilla, ja se vaikuttaa mädin selviytymiseen.

Simojoen koskia on perattu uittaa varten pääasiassa 1950-luvulla, ja joen virtaamaa on säädelty säästöpatojen avulla. Joki on kunnostettu pääosin vuosina 1976–1977. Kunnostusten yhteydessä myös säästöpadot on purettu, mikä on pienentänyt Simojoen kesäaikaisia virtaamia. Vesistön alaosan järvien vähäisyydestä johtuen Simojokisuun virtaamavaihtelut ovat suurempia ja rajumpia kuin joen yläosalla.

Simojoen pääuoman kalataloudelliset kunnostamistyöt suoritettiin Simojoki-Life-hankkeen yhteydessä vuosina 2002–2006. Simojoella kunnostettiin tuolloin yli 100 ha koskialueita ja 17 erillistä koskea. Kunnostuksia jatkettiin vuosina 2016–2017, tällöin kunnostettiin 11,6 ha lohen kutu- ja poikasalueita.

Simojärven vedenlaatu on säilynyt hyvänä, sillä valuma-alueella on suhteellisen vähän ihmisperäistä kuormitusta. Pintaveden ekologinen tila Simojärven eteläosassa on erinomainen ja pohjoisosassa hyvä. Valuma-alueella tapahtuvat muutokset vaikuttavat järven veden laatuun ja eliöstöön mm. hajakuormituksen lisääntymisenä (maa- ja metsätalous, turvetuotanto, soiden ojitus ja asutuksen jätevedet).

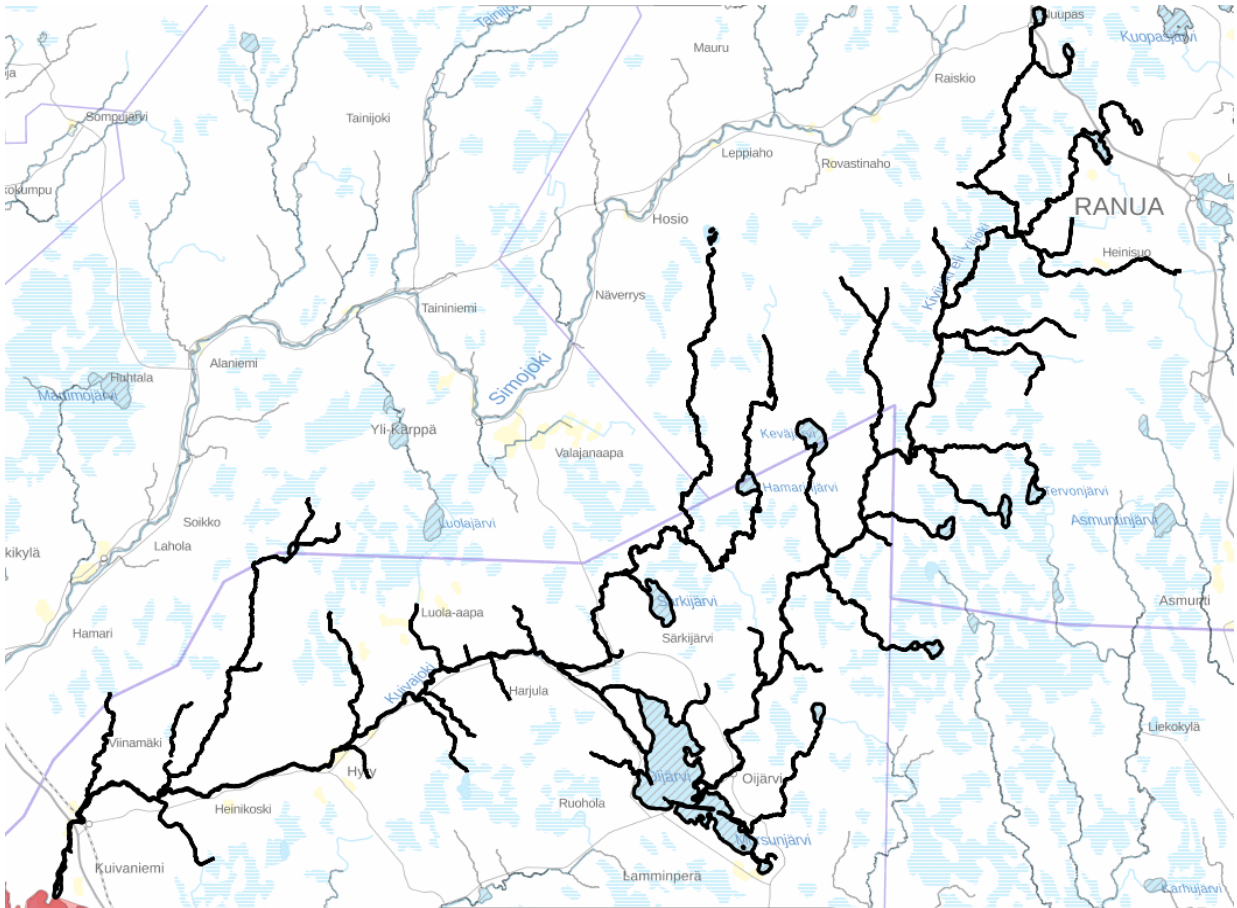
Simojärveen laskevat joet Paason-, Korva-, Penämö- ja Impiöjoki on kunnostettu vuonna 2012. Kohteet ovat Simojärven taimenen lisääntymis- ja poikastuotantojokia.

Kuva 7. Viantienjoen vesistöalue (Kuva: Paikkatietoikkuna.fi).

Viantienjoen pääuomassa on vaelluskaloilla vapaa kulku. Joen voimakkaat tulvasuojeluperkaukset ja uoman runsaat oikomisiet latvavesiltä alajuoksulle asti ovat heikentäneet vaelluskalojen lisääntymismahdollisuuksia joessa. Viantienjoen rapukanta tuhoutui joen perkauksen seurauksena. Viantienjoen veden laatua heikentävät valuma-alueen voimakkaiden ojitusten aiheuttama ravinne- ja kiintoainekuormitus. Koskialueilla kiintoaines tiivistää uoman pohjan ja tuhoaa taimenen lisääntymisaluet. Joen valuma-alueen vähäjärvisyydestä johtuen, metsä- ja suo-ojitukset äärevöittävät joen virtaamia. Kesällä joen virtaama on vähäistä, minkä johdosta veden laatu on heikoimmillaan kalojen poikasvaiheessa. Viantienjoki on potentiaalinen meritaimenen poikastuotantojoki.

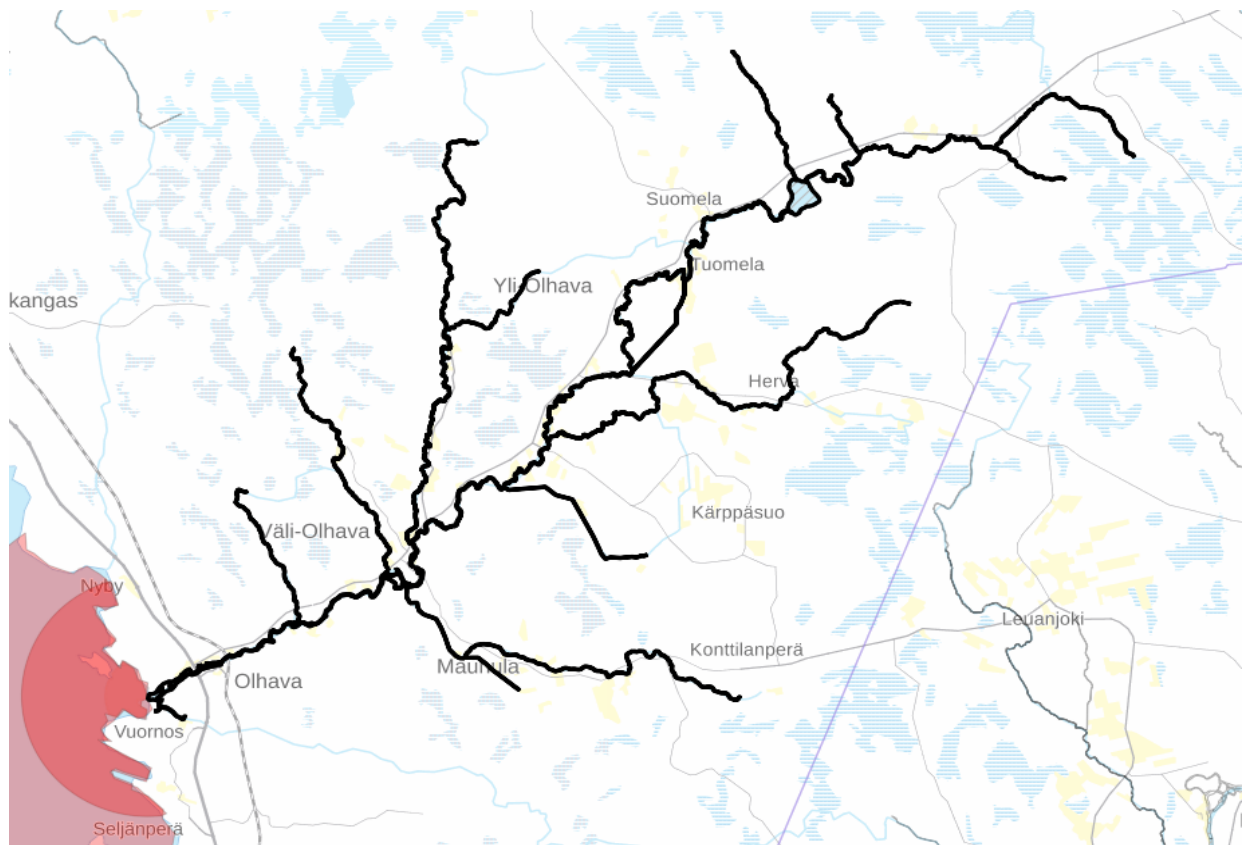

Kuva 8. Kuivajoen vesistöalue (Kuva: Paikkatietoikkuna.fi).

Kuivajoen pääuomassa on vaelluskaloilla vapaa kulku koko joen matkalla. Kuivajoen alaosan kosket ovat pääasiassa melko pitkiä, keskiosalla osa koskista on pitkiä ja pinta-alaltaan suuria. Pääuomassa koskien pinta-ala on yhteensä noin 50 ha. Koskien virtaamia jakavat paikoitellen saaret ja pienemmät uomat, mitkä mahdollistavat lohikalojen kutualueelle sopivan virtaaman. Yläosalla vesimäärä vähenee alaosaan verrattuna ja koskien pinta-alat ovat pienempiä, poikkeuksena Hirvaskosket, joka muodostaa merkittävän peratun koskijakson.

Kuivajoen pääuomaa on ruopattu aikoinaan uittotarkoituksiin. Kuivajoen Kalliokoski ja Peukaloisenkoski ovat perattuja ja Saarikoskeen on rakennettu tulvaväylä sekä pato tulvasuojelua varten. Kuivajoen valuma-alueella on runsaasti turvetuotantoalueita ja aluetta kuormittavat myös runsaat metsätalouden ojitukset. Laajat ojitusaluet vaikuttavat joen virtaamaan, tulvat ovat voimakkaita ja alivirtaamakaudella joen vesimäärä voi olla vähäinen.

Kuivajoen vaelluskalojen kutupaikkakartoitus pääuomaan on tehty 2017. Selvityksessä kartoitettiin vaeltavien lohikalojen ja nahkiaisien kutupaikoiksi sopivien alueiden sijainti ja alueiden pinta-alat. Kuivajoen nahkiaisien parhaat kutualueet sijaitsevat joen alaosalla merialueen ja Ailionkosken välisellä alueella. Parhaat vaeltavien lohikalojen kutualueet sijaitsevat joen keskiosalla, Pappilansaarten ympäristössä sekä Näsiön-, Soinin- ja Sanaskoskella.

Kuva 9. Olhavanjoen vesistöalue (Kuva: Paikkatietoikkuna.fi).

Olhavanjoen koskia on perattu tulvasuojelua varten ja kevyitä uittoperkauksia on tehty koko jokijaksolla. Lohikalojen ja rapujen luontaiset lisääntymis- ja poikastuotantoalueet ovat hävinneet lähes kokonaan peratuilta jokiosuuksilta. Joen vesistöalue on pääosin metsäojitettua suota. Olhavanjokea kuormittavat metsä- ja maatalous, haja-asutus ja turvetuotanto.

Muhojen valuma-alueen kuormitus muodostuu pääosin metsätalouden ja turvetuotannon kuormituksesta.

3.1.2. Kalakantojen nykytila

Kemijoen vesienhoitoalueella kalavesidirektiivin (78/659/ETY) mukaisesti kalavedeksi nimettiin ensimmäisellä suunnittelukierroksella Simojoki. Direktiivin tarkoituksena oli turvata kalojen elinolosuhteet eli käytännössä ehkäistä näiden kalavesien pilaantuminen. Vedenlaadun on tullut täyttää niille asetetut kynnyksarvot. Simojoella kalatalousdirektiivin tavoitteet ovat yhtenevät vesienhoidon vähintään hyvän ekologisen ja hyvän kemiallisen tilan tavoitteiden kanssa.

Simojoen lohikantaa on tutkittu 1970-luvulta lähtien. Poikastiheyksiä on tutkittu 36 vakiokoealueella Perämeren ja Simojärven välillä. Poikastiheydet ovat pysytelleet vuosituhannen vaihteesta asti lähes samalla tasolla huolimatta vuosien välisistä vaihteluista. Talviaikaiset olosuhteet saattavat rajoittaa poikasten menestymistä eikä smoltituotanto ole siksi elpynyt samassa suhteessa poikasmäärien kanssa. Merelle vaeltavien vaelluspoikasten määrä on ollut viime vuosina 20 000–40 000 kappaletta, joka on huomattavasti vähemmän kuin 2000-luvun alussa.

Simojoen lohitutkimus koostuu neljästä vuosittaisesta osiosta eli smoltipyynnistä, sähkökoekalastuksista, nousevien lohien kaikkuluotauksesta ja vapakalastuksen saalistiedustelusta (Simojoen lohitutkimukset vuonna 2020).

Kuivajoen oma alkuperäinen lohikanta on hävinnyt ja nykyinen heikko lohikanta perustuu istutuksiin. Istutuksissa on käytetty Simojoen lohikantaa, joka myös nousee kudulle Kuivajokeen.

Suomessa on ollut alkujaan noin 60 mereen vaeltavaa taimenkantaa, mutta suurin osa näistä kannoista on tuhoutunut tai voimakkaasti heikentynyt. Jokien patoaminen, ruoppaukset, perkaukset ja muut vesistötyöt ovat heikentäneet tai hävittäneet kutu- ja poikasalueita sekä vaellusyhteyksiä. Lisäksi maa- ja metsätaloudesta aiheutuva ravinne- ja kiintoainekuormitus on tehnyt monesta virtavedestä taimenelle sopimattoman. Myös liiallinen kalastus on ollut syynä taimenkantojen taantumiseen (Luke, kalavarojen käyttö ja hoito B).

Vaellussiian luontainen lisääntyminen on lähes kaikissa joissa heikentynyt tai pahimmillaan loppunut, syynä vesistöarakentaminen, vesien likaantuminen, kutualueiden liettyminen, vesien säännöstely ja paikoin myös kalastus.

Kalastukselle merkittävät kalakannat kestävät kohtuullista kalakantojen runsauteen perustuvaa kalastusta.

3.1.3. Kalastuksen nykytila

Simojoen ja Kuivaniemen kalatalousalueen sisävesialueet ovat tärkeitä sekä kaupalliselle että vapaa-ajankalastukselle. Alueen merkitystä kalastukselle lisää sen laajuus sekä asutuksen ja kesämökkien suuri määrä.

Kaupallinen kalastus on keskittynyt Simojärvelle ja se onkin kaupallisen kalastuksen tärkein kalastuspaikka. Kalastajien ja kalastuksen vähenemiseen vaikuttavat paikalliset olosuhteet, esim. kalastajien pyyntilupien saatavuus. Simojärveltä puuttuu julkinen kalasatama, jota useampi kalastaja voisi hyödyntää. Lisäksi ongelmana on alan heikko kannattavuus, joka ei houkuttele alalle uusia yrittäjiä.

Muikku on Simojärven kaupalliselle kalastukselle tärkein saalislaji. Muikkusaaliit ovat pysyneet vakioina ja kanta kestää kalastusta. Muita kalastettavia lajeja ovat siika, ahven, kuha, hauki ja taimen.

Oijärven kirjanpitokalastajien verkkosaalis koostuu pääasiassa hauesta, ahvenesta ja lahnasta. Madetta ja särkeä on saaliissa vähäisiä määriä. Oijärveen laskevan Kivijoen alaosalla suoritettujen kirjanpitokalastajien jokirapusaaliit ovat olleet kohtalaisia, mutta vuonna 2021 Kivijoesta on todettu rapurutto.

Kuivajoen alaosan nahkiaissaaliit vaihtelevat vuosien välillä. Saalismäärään vaikuttavat ensisijaisesti joen virtaama, sekä toukkavuosisiluokan vahvuus ja metamorfoituneiden nahkiaisten määrä.

Simojoen ja Kuivaniemen kalatalousalueen sisävesien vapaa-ajankalastusta on koko alueella. Vapaa-ajankalastajilla tarkoitetaan tässä kotitarvekalastajia, alueelta toiselle liikkuvia tai alueella laajemmin liikkuvia, lähinnä vapavälineitä ja pyydyksiä käyttäviä kalastajia, satunnaisesti kalastavia sekä kaikkia näiden väliin sijoitettavia kalastajia. Osa alueen vapaa-ajankalastajista omistaa tai on osakkaina kalavesiin ja kalastaa pääosin omilla vesillä. Alueelta on saatavissa yhtenäislupia sekä yksittäisten osakaskuntien lupia vesistöihin, joissa ei ole sallittua kalastaa pelkästään yleiskalastusoikeuksilla ja/tai kalastonhoitomaksuun perustuvalla viehekalastusoikeudella. Alueen vapaa-ajankalastuksen rakennetta ei tarkemmin tunneta.

Metsähallituksen ja Luonnonvarakeskuksen toteuttaman saalistiedustelun mukaan Simojoesta kalastettiin noin 1500 kg lohta vuonna 2020.

3.2. Kalakantojen ja kalastuksen tavoitetilat ja osatavoitteet joki- ja järviolueille

Alueen tavoitetilana seuraavalle suunnittelukaudelle on, että kalavaroja hoidetaan ja hyödynnetään niin, että pystytään tuottamaan ravintoa kuluttajille kalakantojen tuottoa ja monipuolisuutta vaarantamatta. Vapaa-ajankalastus tuottaa paljon hyvinvointia ja elämyksiä, kaupallinen kalastus muodostaa elävän osan paikalliskulttuuria ja kalastustoiminnasta tulee tuottoa vesialueiden omistajille. Kalastukselle keskeisten lajien kannat kestävät nykytasaisen kalastuksen. Alueen kalastus ja tärkeimpien kalakantojen tila tunnetaan hyvin ja tietoa käytetään kalastuksen ohjauksessa.

Tavoitetilaan pyritään asettamalla suunnittelukaudelle osatavoitteita. Osatavoitteiden toteutumiseen tähtäävät toimet on kuvattu luvuissa 3.3. ja 3.4. alalukuineen ja niiden toimeenpano aikatauluineen on

esitetty luvussa 10. Osatavoitteiden toteutumisen tarkasteluakataulu on kuvattu luvussa 11. Siellä on myös kuvattu toimet, joihin ryhdytään, jos tavoitteen toteutuminen on selkeästi epäonnistumassa. Yhteenveto osatavoitteista, niiden toteutumista edeltävistä keinoista sekä toteutumisen mittaamisesta on koottu taulukoksi liitteeseen 2.

Osatavoite 1. Kalastukselle keskeisten lajien, kuten lohi, siika ja muikku, kannat pysyvät elinvoimaisina. Hauki- ja ahvenkannat perustuvat turvattuun luonnonvaraiseen lisääntymiseen. Siikakannoista vaellussiian saaliit perustuvat luonnonvaraiseen lisääntymiseen ja istutuksiin, joita jatketaan. Tavoitteena on, että kaupallisen kalastuksen saalis/kaupallinen kalastaja (I-ryhmä) pysyy ennallaan.

Osatavoite 2. Alueen keskeisistä kalakannoista saadaan suunnittelukauden aikana uutta tutkimustietoa, jota voidaan hyödyntää seuraavaa suunnittelukautta koskevien kalastuksen ohjaukseen ja kalakantojen hyödyntämiseen liittyvien tavoitteiden asettamisessa. Tiedon tarpeet liittyvät erilaisten ohjaus-hoitotoimien toimivuuden ja riittävyyden arviointiin. Toteutumista arvioidaan asiantuntija-arvioina.

Osatavoite 3. Kaupallisen kalastuksen houkuttelevuus ja toimintaedellytysten parantaminen. Toteutuksista mitataan kalastajamäärien ja saaliiden perusteella. Tavoitteena on lisätä päätoimisia (I-ryhmän) kaupallisia kalastajia. Myös aktiivisten II-ryhmän kalastajien määrän osalta tavoitteena on säilyttää suunnittelukauden alun taso. Tavoitteena on vajaan hyödynnettyjen lajien, kuten särkikalojen, kalastuksen vakiinnuttaminen osaksi alueen kaupallista kalastusta.

Osatavoite 4. Alue säilyy ja kehittyy kiinnostavana vapaa-ajankalastuksen kohteena. Vapaa-ajankalastus ja opastointi tuottavat lupatuloja vesialueiden omistajille ja kalavesien hoitoon. Pyrkimyksenä on pitää alueen vapaa-ajankalastuksen määrä vähintään suunnittelukautta edeltävällä tasolla. Toteutumisen mittaamista tarkennetaan myöhemmin, kun alueen vapaa-ajankalastuksen saaliista saadaan parempaa tietoa.

Osatavoite 5. Osakaskuntien ja muiden omistajayksiköiden järjestäytyminen ja vesialueiden yhdistäminen nykyistä isompiin kokonaisuuksiin käynnistyy. Tämä on käytännössä edellytys sille, että alueelle saadaan myöhemmin muodostettua lisää yhtenäislupa-alueita, jotka lisäävät alueen houkuttelevuutta vapaa-ajankalastuskohteena, parantavat kaupallisten kalastajien mahdollisuuksia laajentaa toiminta-alueitaan ja tuovat lisää lupatuloja vesialueiden omistajille. Toteutumista mitataan ensivaiheessa järjestäytyneiden osakaskuntien pinta-alan kehityksellä, suunnittelukauden jälkimmäisellä osalla yhtenäislupa-alueiden pinta-alan kehityksenä ja myytyjen lupien tuottona. Tavoitteina on ko. pinta-alojen kasvava suuntaus.

Osatavoite 6. Kalatalousalue tuntee alueen kalastajarakenteen ja heidän saaliinsa kohtuullisella tarkkuudella. Tämä on tietoon perustuvan kalastuksen ohjauksen ja sääntelyn ydin. Parannettavaa on erityisesti vapaa-ajankalastukseen liittyvien tietojen kohdalla. Tämä osatavoite on pitkän tähtäimen tavoite, jonka toteutumista voi edistää mm. sähköisten saalistietojen keruujärjestelmien kehittyminen, esim. Oma kala. Toteutumista arvioidaan asiantuntija-arvioina.

3.3. Vesialueiden käytön alueellinen suunnittelu ja yhteistoiminnan kehittäminen joki- ja järvi-alueella

Kalavarojen käytön alueellinen suunnittelu on keino edistää kalavarojen kestävästä käytöstä ja kehittää kalastusta asetettujen tavoitteiden mukaisesti. Kyse on siitä, että kalatalousalue varaa tai osoittaa tiettyjä alueita jonkin kalastajaryhmän tai kalastusmuodon käyttöön.

Alueellinen suunnittelu on välttämätöntä, kun laaditaan ehdotusta kalatalousalueen käyttö- ja hoitosuunnitelmaksi, sillä suunnitelmaehdotuksessa on määriteltävä kalataloudellisesti merkittävät alueet sekä kaupalliseen kalastukseen ja kalastusmatkailuun hyvin soveltuvat alueet (kalastuslaki 36 §). Kullakin kaupalliseen kalastukseen hyvin soveltuvalla alueella on lisäksi määriteltävä kaupalliseen kalastukseen soveltuvat pyydykset.

Alueellista suunnittelua tarvitaan myös, kun valmistellaan lain vaatima ehdotus vapaa-ajankalastuksen yhtenäislupajärjestelmän kehittämistä. Tätä valmistelua, kuten muutakin alueellista suunnittelua, tukee vesialueiden hallinnan ja yhteistyön kehittäminen kalatalousalueella. Kalastuksen kehittämiseksi saatetaan tarvita muitakin kuin lakisäätteisiä aluemäärityksiä. Kalastuksen lisäksi suunnittelussa on tärkeää ottaa huomioon vesistön muut käyttömuodot ja käyttäjät, kuten veneilijät ja koskimelajat. He saattavat kaivata alueita ja reittejä, joilla ei kalasteta lainkaan.

Ensimmäiseksi kirjataan tiedot kalatalousalueen vesistön eri osien nykyisestä kalastuksesta, pyyntimuodoista, kalastettavista lajeista sekä pyydysten ja saaliiden määrästä. Tämän jälkeen määritellään eri tarkoituksiin soveltuvat alueet. Tietoja voidaan myöhemmin täydentää karttatyöskentelyllä, johon osallistuvat ainakin vesialueiden omistajat ja muut kalatalousalueen toimijat.

Edellä kuvattujen aluemäärittelyjen ja -varausten onnistuminen edellyttää suunnittelun alueen omistussuhteiden, osakaskuntien ja yksityisten vesialueiden omistajien hyvää yhteistyötä. Aluesuunnittelun yhteydessä kalatalousalueilla onkin hyvät edellytykset ja myös velvollisuus kehittää alueen omistussuhteiden yhteistoimintaa.

3.3.1. Kalataloudellisesti merkittävät alueet

Kalataloudellisesti merkittäviä alueita ovat vaelluskalavesistöt ja kalojen lisääntymisalueet, Simojoki sivu-uomineen, Viantienjoki, Simojärvi, Impiöjärvi, Kuivajoki sivu-uomineen, Oijärvi ja Olhavanjoki.

Simojoen Patokoski, Kalliokoski ja Saukkokoski olivat vuonna 2020 parhaita lohen poikastuotantokoskia. Alueilla sijaitsee Luonnonvarakeskuksen lohen poikastiheyksien seuranta-alue.

Vesialueen omistajille lähetetyn kyselyn perusteella kalataloudellisesti merkittäviä alueita ovat: Oijärvi, Kivijoen alaosa, Särkijärvi, Simojoki sivuvesineen, Simojärvi siihen laskevine jokineen ja puroineen, Penämönjärvi ja Rytijärvi. Olhavanjoki rautatiestä jokisuulle (nahkaisen pyynti ja ravustus).

Rapualueena merkittäviä ovat Kemijärventien silta Simojoen yli sekä Simonkankaan tienpään jokialue.

3.3.2. Kaupalliseen kalastukseen hyvin soveltuvat alueet ja niillä käytetyt pyydykset

Kaupallisen kalastajan mukaan koko Simojärvi soveltuu kaupalliseen kalastukseen. Pyydyksinä verkot, katiskat, rysät, nuotta ja trooli.

Vesialueen omistajien vastausten perusteella kaupalliseen kalastukseen hyvin soveltuvia alueita sisämaassa ovat Kuivajoki ja Kivijoen alaosa (ravustus), Oijärvi, osittain Penämönjärvi, Simojärvi (kaikki lain mukaiset pyydykset). Simojärvellä kaupallinen kalastus järjestetään valtion vesialueilla Metsähallituksen periaatteiden mukaisesti joka 5. vuosi tapahtuvalla kaupallisen kalastuksen lupahakumenettelyllä ja luvitus tapahtuu ko. haun päätösten mukaisesti. Lupien hinnoittelu annetaan MMM:n maksuasetuksella.

Kalastusoikeuksien hintaa ei määritetty. Asia on lähtökohtaisesti vesiä vuokraavan kaupallisen kalastajan ja vesialueen omistajan välinen kysymys. Kalastusoikeuden hinta riippuu mm. paikasta, pyydystyypistä ja käyttöön tulevan alueen suuruudesta. Kalastusoikeuksien hinta määritetään yhteistyössä ELY-keskuksen kanssa, mikäli kalastuslain 13 §:n käyttöä joskus joudutaan harkitsemaan. Tällöin kalatalousalue selvittää hintatason niiltä osakaskunnilta, jotka ovat aiemmin vuokranneet vesiään kaupallisille kalastajille. Ennen hinnan vahvistamista kalatalousalue kysyy näkemyksiä oikeasta hintatasosta myös kaupallisen kalastuksen etujärjestöltä, Suomen ammattikalastajaliitolta. Mikäli käypää hintaa ei saada yhteistyöllä selvitettyksi, ELY-keskus voi muodostaa käyvän hinnan perustuen viranomaisten ja osakaskuntien alueella myymiin kalastuslupien hintoihin. Viranomaisten myymät kalastusluvut voivat hinnoittelultaan olla alle alueellisen käyvän hinnan, jolloin tarvittava korotus on muodostettava lupahintaan.

3.3.3. Kalastusmatkailuun hyvin soveltuvat alueet

Simojoki, ainoana kokonaan Suomen rajojen sisällä virtaavana ja rakentamattomana jokivesistönä, jossa on oma luontaisesti lisääntyvä lohikanta, soveltuu vesistöalueena hyvin kalastusmatkailuun. Alueella on majoitusmahdollisuuksia, rantautumis- ja taukopaikkoja ja muuta opastoiminnan kannalta hyödyllistä oheispalvelua. Simojoesta vuosittain vapavälineillä pyydetävän lohisaaliin suuruutta seurataan kalastustiedustelun avulla.

Simojärven erämaisuus houkuttaa kalastajia kauempaakin, ja se on suosittu vetouistelukohte. Alueella on laavuja ja useita veneiden vesillelaskupaikkoja.

Viantienjoki kokonaan (harjus), Oijärvi (hauki), Arpeenlampi (erityiskalastuskohde, istutukset) ja Kuivajoki kokonaan (ahven, hauki ja harjus).

Kalataloudellisten kunnostusten ja valuma-aluekunnostusten myötä Kuiva- ja Olhavanjoesta saattaa kehittyä kalastusmatkailuun soveltuvat vaelluskalajoet.

Vesialueen omistajille suunnatun kyselyn perusteella kalastusmatkailuun sisämaassa hyvin soveltuvia alueita ovat: Oijärvi, Särkijärvi, Kivijoen sivujoet, Hamarinjoki, Luujoki. Kivijoki soveltuu hyvin kalastusretkeilyyn. Simojoki, Simojärvi, Olhavanjoki, osittain Penämönjärvi.

Ohjelmapalveluyrittäjien mukaan kalastusmatkailuun hyvin soveltuvia alueita ovat koko Simojoki ja jokivarsi aina Ranualla asti, Kuivajoki ja Oijärvi.

Arpeenlammella on voimassa erityiskalastuskohdetta koskevat rajoitukset; ongintakielto, viehekalastuskielto ja pilkintäkielto. Kalastus Arpeenlammella vaatii aina vesialueen omistajan tai kalastusoikeuden haltijan luvan.

3.3.4. Vapaa-ajankalastuksen yhtenäislupa-alueet ja järjestelmän kehittäminen

Simojoki, Simo 2581 on yhteislupa-alue, jonka kalastusjärjestelyistä on sovittu Metsähallituksen ja Simojoen Nousulohi ry:n kesken. Lupa kattaa lähes koko Simojoen vesialueet Simon kunnassa. Simojoessa on myös yksityisvesialueita, jotka eivät kuulu yhteislupa-alueeseen. Simojoki, Ranua 2580, käsittää sen osan Simojoesta, joka sijaitsee Ranuan kunnassa. Lupa-alue alkaa Simon kunnan rajalta ja päättyy Simojärveen. Simojärven yhteislupa 2587 kattaa lähes koko Simojärven.

Kuivajoen alaosalla ja edustan merialueella kalastuksesta vastaa Kuivaniemen osakaskunta, Kuivaniemen keskiosalla Kuivajokiyhdistys ry. Oijärven alueen kalastusasioita hoitaa Oijärven kalastusyhdistys ry. Särkijärven osakaskunta huolehtii Särkijärven kalastuksesta. Olhavanjoen kalastuksesta päättää Olhavan osakaskunta.

Kuivajoelle olisi hyvä muodostaa yhteislupa-alue pääuoman osalta. Viantienjoella pitäisi kontaktoida vesialueiden omistajat ja muodostaa jokeen yhteislupa-alue. Vapakalastuksen yhtenäislupa-alueita pitäisi laajentaa, olemassa olevat säilyttää ja uusien perustaminen olisi tarpeellista (SVK).

Vesialueen omistajille lähetetyn kyselyn perusteella Kuivajoen vapaa-ajankalastuksen kehittämisen kannalta on tarkoituksenmukaista, että alueelle saataisiin yhteislupa koko Kuivajokeen aina alajuoksulle asti. Vapakalastusta koskevat laajemmat yhteislupa-alueet ja kohdennettu mainonta oikeille sidosryhmille.

Penämönjärven ja Metsähallituksen Simojärven yhtenäislupa vapaa-ajankalastukseen olisi sovelias. Järjestelmän kehittäminen koettiin hyvinkin tarpeelliseksi yhdessä osakaskunnassa ja yhdessä kalastuskunnassa. Simojoen yhtenäislupa-alueiden osalta järjestelyihin oltiin tyytyväisiä ja nykytilanteen säilyttämistä pidettiin erittäin tärkeänä joen kalastusmatkailun kehittämisen/edellytysten näkökulmasta.

Ohjelmapalveluyrittäjien vastausten perusteella yhtenäislupa-alueen kehittäminen on tarpeen, esim. luvan hintaa Simojoen osalta pitäisi nostaa merkittävästi. Lupatuloja tulisi ohjata kalastonhoitoon ja kalastuksenvalvontaan. Yhtenäislupa-alueet koetaan erittäin tärkeiksi alueen saavutettavuuden ja houkuttavuuden kannalta.

3.3.5. Yhteistoiminnan kehittäminen joki- ja järviolueella

Yhteistoiminnan kehittäminen on eräs perusedellytys alueen kalavesien tehokkaammalle käytölle ja hoidolle. Omistajien ja osakkaiden yhteistoiminnan lisääntymisen kautta saadaan erilaiset kalastuksen hoitotoimet ja valvonta useamman henkilön vastuulle. Laajat omistus- tai yhteistyöyksiköt antavat omistajien ja osakkaiden käyttöön myös laajemmat alueet. Järjestäytyminen ja yhteistyön lisääminen lisää omistajien kiinnostusta ja aktiivisuutta kalavesien hoitoon. Aktiivisten toimihenkilöiden ikääntyminen ja uusien toimijoiden vähäinen määrä voivat luoda toiminnalle haasteita. Yhteistyön kehittämisen avulla luodaan paremmat edellytykset vapaa-ajankalastuksen yhtenäislupa-alueiden muodostamiselle ja mahdollisuuksia myös kaupallisen kalastuksen yhtenäislupa-alueille.

Yksityisten vesialueiden ja järjestäytymättömien osakaskuntien kohdalla yhteistoiminnan lisäämisen ensimmäinen edellytys on osakaskuntien ja yksityisten omistajien yhteystietojen saaminen kalatalousalueen tietoon. Tähän velvoittaa osakaskuntia ja muita vesialueiden omistajia kalastuslain 84 §. Kalatalousalue voi tallentaa tiedot omaa käyttöä varten myös Kalpaan (Kalatalousalueiden sähköiset asiointipalvelut). Suurimmat puutteet tiedoissa liittyvät osakaskuntiin. Järjestäytymisestä tulee ilmoittaa tiedot Aluehallintovirastoon, Maanmittauslaitokseen sekä kalatalousalueelle. Tulevalla suunnittelukaudella kalatalousalue päivittää omaan rekisteriinsä osakaskuntia koskevat tiedot. Järjestäytyneille osakaskunnille lähetetään sähköpostilla tai postilla pyynnöt vahvistaa ja päivittää tiedot.

Järjestäytymättömiä osakaskuntia kannustetaan järjestäytymään. Järjestäytyminen helpottaa huomattavasti osakaskuntien yhteistoimintaa, missä kalatalousalueen käyttö- ja hoitosuunnitelma on perustana osakaskuntatoiminnan järjestämiselle. Alueen jo järjestäytyneet osakaskunnat ovat melko suuria. Järjestäytymättömistä osakaskunnista iso osa on pinta-alaltaan hyvin pieniä. Selkeän ja pysyvän yhteistoiminnan varmistamiseksi etenkin pienempiä osakaskuntia tulisi kannustaa yhdistymään viereisten alueiden kanssa laajemmiksi kokonaisuuksiksi. Tämä vähentää hallintoa ja lisää yhdistyneiden alueiden vaikutusvaltaa kalatalousalueella. Pieni järjestäytymätön osakaskunta voi myös antaa alueensa toistaiseksi vuokralle vieressä olevalle aktiiviselle osakaskunnalle. Suostumus vuokraamiseen on saatava kaikilta osakailta, mikä osaltaan hankaloittaa menettelyä.

Kalatalousalueen eri kohderyhmille toimitettujen kyselyjen perusteella toivottiin avointa näyttöä ja keskustelua siitä mihin Simojoen luparahoja käytetään. Lisäksi toivottiin opastoiminnan kehittämistä ja keskeisen kehityksen matkailua, jossa huomioidaan kalakannat, ympäristönsuojelu ja elämyksellisyys.

3.4. Toimenpiteet kalakantojen hoitamiseksi ja kalastuksen kehittämiseksi sekä edistämiseksi

3.4.1. Ehdotukset kalastuksen säätelytoimenpiteiksi

Verkkokalastus taimenen ja lohen syysrauhoituksen aikana kielletään niissä mereen laskevissa joissa, joihin lohi tai taimen nousee. Kahlaamista kalastustarkoituksessa lohi- ja meritaimenjokien ja purojen kutsorakoilla tulisi välttää lohen ja taimenen kutuaikaan.

Viantienjoen, Simojoen, Kuivajoen ja Olhavanjoen edustalla on kalastuslain edellyttämät vaelluskalajokien suualueiden verkko-, isorysä- ja troolikieltoalueet sekä kalaväylät (Kuvat 3. ja 4.), joiden tavoitteena on jokien meritaimenkantojen suojeleminen.

Vaelluskalavesistöön kuuluvassa joessa kalastus verkolla on kielletty elokuun 15. päivästä marraskuun 30. päivään (kalastusasetus 12 §).

Lohenkalastus langasta kudotuilla pyydyksillä on kielletty Simojoessa jokisuusta Simojärven luusuaan toukokuun 1. päivästä marraskuun 30. päivään (Valtioneuvoston asetus lohenkalastuksen rajoituksista 27.4.2017/236, 10 § Lohenkalastus Simojoessa ja sen suualueella).

Simajoesta pyydettyjen lohien määrää arvioidaan vuosittain kalastustiedustelulla Simojoen Nousulohi ry:n ja Metsähallituksen vapakalastusluvan lunastaneilta.

Tärkeimmillä Simojoen lohen lisääntymisalueilla voidaan harkita aluekohtaisia kalastusrajoituksia, mikäli siihen nähdään tarvetta.

Tunnistetaan kohteet, joissa suuri kalastuspaine uhkaa raakun isäntäkaloja ja säädellään kalastusta ajallisesti tai paikallisesti, rauhoitusaluein tai kalastusrajoituksin (Jokihelmisimpukan eli raakun suojelun strategia ja toimenpidesuunnitelma 2020–2030).

Ravustuksen säätelyn vaatimiin toimenpiteisiin (mittasäätely, rauhoitusalueet yms.) ryhdytään, mikäli jokirapukannat elpyvät elinvoimaisiksi ja kaupallinen ravustus on mahdollista.

Nykyisellään useimmat kalakannat kestävät tämänhetkisen kalastuspaineen, eikä säätelyyn ole tarvetta ryhtyä. Lohen, taimenen ja harjuksen osalta kannan kehitystä on seurattava kalastustiedustelun tuottamalla tiedoilla.

Vesialueen omistajilta saatujen vastausten perusteella säätelytoimenpiteiksi ehdotettiin Kuivajokeen verkkokalastuskieltoa 1.6.–30.11. väliseksi ajaksi koko Kuivajoen alueelle sekä viranomaisvalvontaa. Olhavan alueella ravustuksesta päätetään selvitysten jälkeen kalastusoikeuden haltijoiden päätöksellä.

Penämönjärvelle kalakantaseuranta ja mahdolliset säätelytoimenpiteet tutkimustulosten perusteella. Vuorokausirajoitukset ja CR-kalastuksen kieltäminen.

Ohjelmapalveluyrittäjät kaipaavat lisää selkeitä ohjeita vastuulliseen kalastukseen. Lupien määrää mietittävä myös rajoitettavaksi, mikäli nähdään että Simojoen lohi- tai harjuskanta sitä vaativat. Simojoella on heidän mielestään ollut puutteellinen kalastuksenvalvonta jo vuosikausia. Kalastuksenvalvonta on saatava kuntoon, se nostaa koko alueen profiilia, jos valvontaa on näkyvästi ja toimivasti. Verkkokalastuksen rajoittaminen, saaliskiintiöt.

Kalatalousalueen ehdotuksia kalastuksen säätelytoimenpiteiksi on rasvaevällisen meritaimenen rauhoitus koko kalatalousalueen jokialueilla.

Kalastusta tulisi rajoittaa Simojoen pääuomassa alkaen Simosta ja päättyen Simojärven luusuaan Ranualla. Verkkokalastus olisi sallittua 1.6.–14.8. välisenä aikana ainoastaan sellaisella verkolla, jonka yksinkertainen nailonlangan vahvuus on 0,17 mm ja solmuväli enintään 45 mm ja sallittu pyyntiaika olisi kahdena vuorokautena viikossa torstaista klo 18:00 lauantaihin klo 18:00. Kalastus olisi sallittua vain vesialueiden osakkaiden yhteisesti hyväksymillä ja pyyntiin osoittamilla paikoilla. Lohen kalastus verkolla on kielletty.

Simojoen pääuomassa alkaen Simosta ja päättyen Simojärven luusuaan Ranualla viikkorauhoitus, joka olisi voimassa 1.6.–31.8. välisenä aikana maanantaista klo 19:00 tiistaihin klo 19:00. Viikkorauhoitus koskee kaikkia pyydyksiä.

Ravun alimitaksi 10 cm Simojoen, Kuivajoen ja Olhavanjoen vesistöalueilla.

Yhteenveto lajikohtaisesta nykysäätelystä, uusista lisäsäätelysuosituksista ja muista suosituksista on liitteessä 1.

3.4.2. Suunnitelma kunnostustoimenpiteistä

Kemijoen vesienhoitoalueen vesienhoitosuunnitelmaan 2016–2021 sisältyy jokien elinympäristökunnostuksia, jotka ovat lähinnä kalataloudellisia virtavesikunnostuksia. Niitä suunnataan suunnittelukaudella Simojoen pääuomaan. Pääasiallisina kunnostusmenetelminä tullaan käyttämään syvyys- ja virtausolosuhteiden monipuolistamista kynnysten, syvänteiden ja kiveämisen avulla ja kutusoraikkojen määrän lisäämistä.

Oulujoen-lijoen vesienhoitoalueiden toimenpideohjelma sisältää kalataloudellisia kunnostustoimenpiteitä Kuiva- ja Olhavanjoelle. Kuivajoen kutualueita kunnostettiin 2019 ja kunnostustöitä Kuivajoen koskilla jatkettiin 2020–2021. Olhavanjoella kunnostettiin kutualueita ja poikashabitaatteja 2018–2020, kunnostukset jatkuvat vuonna 2022.

Valuma-aluekunnostukset tulisi ulottaa koko kalatalousalueelle. Kunnostukset kohdentuisivat maa- ja metsätalouden kiintoainekuormituksen vähentämiseen haitallisten ojitusten korjauksella ja turvetuotantoalueilla laskeutusaltaiden toimivuuden tarkkailuun. Käytöstä poistuneet turvetuotantoalueet tulisi ennallistaa esimerkiksi kosteikkoja rakentamalla.

Simojoen latvoilla Simojärvestä Portimojärveen kunnostustoimia tulee keskittää enemmän myös taimeen. Perimätiedon mukaan järvestä on aiemmin laskeutunut taimenta kudulle joen latvoille. Simojärveen laskevien pienten jokien kutu- ja poikasalueiden (taimen ja harjus) kunnostuksia tulee jatkaa (SVK).

Viantienjoella kartoittaa aiempien kunnostustöiden tuloksia ja mahdollista tarvetta uusille kutusoraistuksille ja poikasalueille, muun muassa hiekoittumisen takia (SVK).

Vesistöjen kunnostusten yhteydessä olisi hyvä ottaa huomioon myös raputalouden ja rapujen suojelun tarpeet varsinkin vesistöjen latvaosien virtavesissä. Uoman kiveämiset ja ennallistamiset hyödyttävät yleensä myös rapua.

Tierumpujen uusimisten yhteydessä rumpujen asennuksessa ja mitoituksessa on otettava huomioon virtavesikalojen ja jokiravun tarpeet. Jokirapukantojen säilyminen ja tulevien kotiutusistutusten tuloksellisuus on suurelta osin riippuvainen vesienhoidon onnistumisesta latvavesillä ja etenkin maalta tulevan kuormituksen vähentämisestä.

Uomien kunnostustarvetta on paljon purovesistöissä ja järvien hoitokalastusta tarvitaan vielä pitkään, sillä nykyajan väestön kalastusaktiivisuus ei riitä harventamaan kalakantoja riittävästi. Tehtyjen kunnostustoimenpiteiden ja kalakantojen seuraaminen sekä mahdolliset jatkoitoimenpiteet. Simon Maksniemen osalta mainittiin kosteikkokunnostukset. Olhavanjoella on käynnissä kalataloudellinen virtavesikunnostus, luonnonravintolammikoiden kunnostus (keskimmäinen Pihlajajärvi), Pihlajaojan ja/tai Kynkäänojan kunnostus sekä Muhojoen kunnostus.

Penämönjoen kutusoraikkojen kunnostus järvitaimenelle. Latva-Penämönjärveen laskeva Latvajoki on potentiaalinen järvitaimenen poikastuottovesistö. Lisäksi Välijoella on kunnostustarvetta. Simojärveen laskevat joet vaatisivat kunnostusta ja selvitystä mahdollisista vaellusesteistä, esim. Korvajoella.

Simojoen talviaikaisella alivirtaamalla voi olla hyvinkin haitalliset vaikutukset Simojoen lohen poikastuotantoon. Simojoen poikastuotantoalueiden olosuhteiden jatkuva tarkkailu -> mahdollinen kunnostustarve eli ongelmiin ajoissa puuttuminen on tärkeää. Habitaattitutkimuksia sekä turvetuotannon laskeutusaltaiden kuntotutkimus/-tarkastus. Simojoen Sankakosken kalataloudellisia kunnostuksia tulisi jatkaa.

Valuma-aluekunnostukset koettiin erittäin tarpeellisiksi. Ojitusten osalta jokivarren alueita pitäisi tarkkailla mistä pääsee suodattamatonta vettä läpi, kosteikkojen rakentaminen ja harjuksen paikallinen istuttaminen. Vesialueista hyvä huolenpito, esim. valuma-alueiden kartoitukset ja niihin liittyvät toimenpiteet sekä niiden seuranta. Virtavesikunnostukset; kutualueet, mätirasiaistutukset, metsä-/turveojien päästöjen vähentäminen. Järvikunnostukset; vesikasvien niitto, särkikalajien poistopyynti ja kutupaikkojen turvaaminen petokaloille.

Otetaan aktiivinen ote koko Simojoen valuma-aluehankkeen esittämiseen ministeriöille, millä parannetaan koko vesistöalueen tilaa.

3.4.3. Suunnitelma istutuksista

Pyyntikokoisen taimenen ja kirjolohen istuttaminen vesialueelle tulee arvioida tarkkaan, eikä niiden istuttaminen saa vaarantaa luontaisesti lisääntyviä kalakantoja. Tämä koskee myös kuhaa sellaisilla vesialueilla, joissa se ei kuulu alkuperäiseen lajistoon. Lähtökohtaisesti Lapin ELY-keskuksen laatima istutus-kantataulukko ohjaa myös kalatalousvelvoitteita sekä vuokravesistöjä. Kalatalousalue voi esittää tästä poikkeavaa käytäntöä (esim. käyttö- ja hoitosuunnitelmassa), jolloin asiasta voidaan neuvotella kalatalousviranomaisen kanssa. Velvoitesuunnitelmia hyväksyttäessä voidaan hyväksyä myös muita lajeja velvoitteiden vaihtolajeiksi. Taulukon tavoitteiden toteutumisessa voidaan soveltaa siirtymäaikaa, minkä

pituus olisi hyvä sisällyttää käyttö- ja hoitosuunnitelmaan (LAPELY, Ohjeistus istutettaviksi lajeiksi hyväksyttävistä kalakannoista Pohjois-Suomen vesistöissä, Liite 4.).

Lopetetaan vieraskalalajien, mukaan lukien kirjolohi ja puronieriä, istutukset raakkuvesistöihin (Jokihelmisimpukan eli raakun suojelun strategia ja toimenpidesuunnitelma 2020–2030).

Simojoen vesistöalueelle ei lähtökohtaisesti istuteta lohta. Sisäveden taimenistutuksiin käytetään Ruonaojan taimenta. Harjusistutukset toteutetaan paikallisella kannalla.

Kuivajoen vesistöalueelle istutettavat lohet tulee olla Simojoen kantaa. Meritaimenistutukset lijoen kantaa. Harjusistutuksissa pyritään käyttämään paikallista kantaa, muutoin käytetään aiemmin istutettuja kantoja.

Olhavanjoen vesistöalueelle lohi-istutuksissa kalataloudellisesti kunnostetuille kohteille käytetään joko Simojoen kantaa tai lijoen kantaa. Meritaimenistutuksissa käytetään lijoen kantaa. Harjusistutuksissa käytetään ensisijaisesti paikallista kantaa, muutoin aiemmin käytettyä kantaa.

Esitettyihin kantoihin voidaan tapauskohtaisesti harkita muutoksia. Muutokset eivät saa aiheuttaa haittaa vesistön alkuperäisille ja luontaisesti lisääntyville kannoille. Muutoksista neuvotellaan kalatalousalueen ja kalatalousviranomaisen kesken.

Jokirapujen istutuslupia myöntäessään ELY-keskusten tulee edellyttää, että käytettävien istukkaiden taudittomuus on riittävin toimin varmistettu. Tautiturvallisuuden vuoksi suositellaan viljeltyjen istukkaiden käyttöä. Koska jokirapuistukkaiden viljelytuotanto on nykyisellään varsin vähäistä, on toistaiseksi oltava mahdollista käyttää istutuksissa myös luonnonvesistä pyydettyjä istukkaita, joiden taudittomuus on varmistettu kunkin istutuserän osalta erikseen. Ruokaviraston taudittomiksi toteamia ja istutusluvan saaneita istukkaita olisi hyvä ennen mittavia istutuksia sumputtaa istutusvedessä sen toteamiseksi, ettei istutusvedessä ole rapuruttoa. Kalastuslain 51 § sumputuskielto ei koske tällaista tapausta, sillä tässä on kyse pikemminkin viivästetystä istutuksesta kuin rapujen säilyttämisestä (Kansallinen rapustrategia 2017–2022).

Vesialueen omistajilta saadun palautteen mukaan Kuivajoen alueelle tarvitaan jokirapujen palautusistutukset. Lohien pienpoikasistutuksia (Simojoen kantaa) on jo tehty Kuivajoella ja niitä pitää jatkaa. Muista kalalajeista tarpeellisia istutuksia olisivat vaellussiika, 1-kesäinen kuha, 2-vuotias meritaimen ja harjus.

Lohien ja taimenien luontaiset lisääntymisalueet pitää saada kuntoon ennen istutuksia. Lohen ja taimenen istutukset silmäpisteasteella olevana mätinä mätirasioissa, jotta kuoriutuvat istukkaat leimaantuvat istutusalueille. Kuhaistutukset Simojärvellä lopetettava, koska kuha ei ole siellä luontainen laji.

3.4.4. Ehdotukset kalastuksen kehittämistoimenpiteiksi

Vesialueen omistajilta saatujen vastausten mukaan sisämaassa tarvittaisiin vapakalastusta koskevat laajemmat yhteislupa-alueet ja kohdennettu mainonta oikeille sidosryhmille. Simojoen kestävä kalastus tulee varmistaa. Simojärven merkitystä kaupallisen kalastuksen vetenä tulisi korostaa ja mahdollistaa sen kehittyminen.

Olhavanjokeen kalastuksellisia, jo osin käytössäkin olevia, toimenpiteitä ovat siianpoikasten kasvatusta, nahkiais- ja harjuskantojen elvyttäminen sekä taimenpoikasten istutukset.

Simojoen osalta nousulohien määrän tavoitteeksi 5 000–10 000 lohta. Tason nosto on tärkeää joen kalastusmatkailullisen markkinoinnin uskottavuuden näkökulmasta. Vapakalastajat tulevat lohen myötä. Jokivarren kalastusmatkailulliset investoinnit edellyttävät riittävää varmuutta nousevan lohen määrästä. Kartoitusta onko Simojoen suvantoalueilla liikaa särkikalvoja -> hoitokalastus.

Kalastuksen kehittämistoimenpiteenä Simojärvellä yksityinen kalasatama yhdenvertaiseksi julkisten kalasatamien kanssa. Nuotta-apajien jakaantuminen eri osakaskuntien alueille hankaloittaa kalastusta

Simojärvellä, nuottalupien saatavuus koskemaan koko järveä. Simojärven osalta kalasataman kehittämistarve, saaliin purkupaikkojen kunnostaminen.

Suurimman vahingon Kuivajoen kalataloudelle on aiheuttanut turvetuotanto, joka lähes tuhosi joen hyvän harjuskannan. Vielä 1984 Kuivajoen kalataloudellisessa perusselvityksessä löydettiin joen matalalavetisiltä koskialueilta keskimäärin 30 harjuksen poikasta aarilta. Juuri näihin aikoihin aloitettujen tuhansien turvesuohehtaarien kuivatus ja aloitettu turpeennosto pilasivat vedet niin, että vuoden 1997 velvoitetarkkailun sähkökalastuspisteiltä harjuksen poikasia löytyi enää muutamia kappaleita aarilta. Turvesoilla näyttäisi olevan edelleen karkottava vaikutus harjukseseen, sillä hengissä säilynyt kanta pysyttelee edelleen joen alimmilla koskilla. Kuivajoen vesiensuojelun ja kalastuksen kannalta tärkeintä on turvesoiden asianmukainen saattohoito, Oijärven ja Särkijärven hoitokalastuksen jatkaminen sekä metsätalouden vesiensuojelun tehostaminen. Myös haja-asutuksen vesiensuojelussa on vielä tehtävää sekä paikoin myös voimakkaasti supistuneessa maataloudessa. Toiminnallisuuden parantamiseksi alueella olisi myös tarvetta pienten osakaskuntien yhdistämiseen.

Simojärveen laskevia puroja ja jokia tulisi inventoida uudemman kerran ja katsoa, miksi luonnontuotanto on jäänyt niissä ilmeisen vaatimattomalle tasolle.

Toimenpiteet kalakantojen hoidon ja vesiensuojelun hyväksi toisivat lisää kalastusmatkailullista liiketoimintaa. Kalastusta kestävä kalakanta toisivat alueelle myös ulkomaisia kalastusmatkailijoita. Järkevästi toteutettu istutustoiminta alueen luontaisilla kalalajeilla (ei kirjolohta). Palvelurakenteiden verkostot; nuotiopaikat ja laavut, pysäköintipaikat, opasteet ja kalastussäännöt. Opastoiminnan mahdollistaminen ja suosittaminen. Veneenlaskupaikkoja ja muita vapaita ranta-alueita. Helposti saatavat kalastusluvat (nettilupa).

3.5. Suunnitelma kalastusta ja kalakantoja koskevan seurannan järjestämisestä

Sisävesien kaupallisilla kalastajilla on velvoite pyynti- ja saalistietoportointiin. Tietoa kerää Luonnonvarakeskus. Vapaa-ajankalastajien saaliista saa tietoa kalastuskyselyistä, joita toteutetaan kalataloudellisiin velvoitetarkkailuihin liittyen. Simojoki.com-saalistilastoon ilmoitetaan Simojoen lohen vapaa-ajankalastuksen saaliita. Saalistilastoon ei ole velvoite ilmoittaa saaliiksi saadusta lohesta, joten kalastuksen seurantaan sitä voidaan käyttää vain suuntaa antavana.

Kalataloudellisesti arvokkaiden kalakantojen elinkelpoisuutta tulisi seurata vastaavalla toiminnalla, millä seurataan riistakantoja. Vapaa-ajankalastukseen kehitteillä oleva Oma kala saattaa tulevaisuudessa olla työkalu kalastuksen ja kalakantojen seurantaan.

4. Suunnitelma kalastuksenvalvonnan järjestämisestä

Kalastuksenvalvonnan päämäärä on kalastuksen laillisuuden ja luvallisuuden varmistaminen. Tavoitteena on tilanne, jossa kaikki kalastajat noudattavat kalastusta koskevia sääntöjä ja määräyksiä. Valvonnan tulee kohdistua tasapuolisesti ja kattavasti kaikkiin kalastajaryhmiin. Tällöin kalastajilla ja vesialueiden omistajilla on hyvä yhteinen motivaatio sitoutua noudattamaan sääntöjä ja määräyksiä sekä kehittää alueen kalastusta.

Kalastuksen valvonnan kohteena ovat kalastuslain ja -asetuksen säännökset, ELY-keskuksen vahvistamat alueelliset kalastusmääräykset sekä paikalliset, alueelliset ja valtakunnalliset kalastusluvat ja mahdolliset paikalliset säännökset. Valvonnassa on syytä kiinnittää huomiota myös saaliiden asianmukaiseen käsittelyyn.

Kalastuksenvalvojien raportoinnista on saatava ainakin seuraavat tunnusluvut:

- Valvontatunnit
- Valvonnan aikana tarkastettujen kalastajien/pyydyksen lukumäärät
- Luvatta kalastaneiden lukumäärä
- Epäiltyjen rikkomusten lukumäärä

- Huomautusten lukumäärä
- Tutkintapyyntöjen lukumäärä

Kalatalousalueelle tulee valita kalastuksenvalvonnan koordinaattori, jonka rooli valvonnan ohjaamisessa on tärkeä. Valvojien määrä tulee olla riittävä. Kalatalousalueen valvontaa voidaan mahdollisesti toteuttaa ostopalveluina. Kalastuksenvalvojille täytyy antaa valtuutukset ja heidän kanssaan tehdään kirjalliset valvontasopimukset, joissa sovitaan valvonnan toimintatavoista, raportoinnista, käytettävästä kalustosta, vakuutusturvasta ja vastuunjaosta. Jos myöhemmin nähdään tarpeelliseksi, valvontaa voidaan muuttaa ammattimaisempaan suuntaan keskittämällä valvontatehtäviä harvemmalle joukolle valvojia, joiden apuna voi olla joukko talkootyönä valvovia henkilöitä. Kalastuksenvalvojien käytössä tulisi olla sähköinen kalastuksenvalvontatyökalu (esimerkiksi Kalastuksenvalvoja). Sen avulla valvontareitit ja valvontatapah- tumien tiedot saadaan tallennettua sähköiseen muotoon jo vesillä. Mobiilisovelluksesta tulee saada selville kaikki edellä mainitut valvonnan seurantaan tarvittavat tunnusluvut. Samalla saadaan kerättyä paik- katietoa eri kalastusmuotojen sijoittumisesta alueelle.

Kalatalousalueen oma rahoitus ei riitä valvontaan, vaan siihen on oltava erillisrahoitus. Se tarvitaan tehokkaan valvonnan toteuttamiseen.

Kalastuksenvalvonnan toteutumista seurataan kalastuksenvalvojien raportoinnin kautta. Kalatalousalu- een ja kalastuksenvalvojien keskenään sopima raportointi ei kuitenkaan korvaa kalastuksenvalvojan laki- sääteisiin velvollisuuksiin kuuluvia, ELY-keskukselle annettavia tapahtumailmoituksia.

Luvatta kalastaneiden osalta eritellään, mikä lupa on puuttunut tai onko kysymys lupaehtojen rikkomisesta. Kalastusrikkomukset eritellään esimerkiksi seuraaviin ryhmiin: rauhoitusaike- tai pyyntimittarikko- mus, välineitä ja pyydyksiä koskevien määräysten rikkominen, pyydyksen merkintää koskeva rikkomus tai muu rikkomus.

Kalastuksenvalvonnan koordinaattori kokoaa valvojien raporteista vuosikohtaiset yhteenvedot. Yhteen- vetojen avulla seurataan valvonnan volyymin toteutumista sekä sitä, miten erilaisten rikkomusten määrät suhteessa valvontatapahtumien määrään kehittyvät. Valvonnan ja siihen liittyvän tiedotuksen tavoitteena on rikkomusten suhteellisen määrän väheneminen. Mikäli rikkeet yleistyvät, harkitaan valvonnan resurs- sien kasvattamista tai valvonnan selkeää painottamista ongelma-alueille.

Valvonnan tehostamiseksi kalatalousalue pyrkii suunnittelukaudella aktivoimaan osakaskuntia ja muita suurempien vesialueiden omistajia järjestämään omaa kalastuksenvalvontaa.

Lisätään sopimusalueiden omistajien ja valvojien välistä yhteistyötä valvonnassa havaittujen rikkomusten käsittelyn osalta. Omistajien tulee tehdä etukäteen päätökset siitä, miten kalastuksenvalvojan on toimit- tava, jos alueella esiintyy luvatonta kalastusta (muuta kuin kalastonhoitomaksun laiminlyönti). Luvaton kalastus on asianomistajarikos ja asianomistaja on vesialueen omistaja eli usein osakaskunta. Kalastuk- senvalvojan tulee tietää, haluaako omistaja säännönmukaisesti tehdä rikkeistä pyynnön syytteen nostamisesta vai haluaako osakaskunta ilmoittaa poliisille vasta toistuvista rikkeistä. Tästä asiakokonaisuudesta omistajan (yleensä osakaskunnan kokouksen) on aiheellista tehdä selkeä kokouspäätös toimintaohjeeksi, joka toimitetaan kalatalousalueelle, joka ohjeistaa valvojia. Päätöksen toimittaminen tiedoksi kalatalous- alueelle otetaan jatkossa mukaan rutiininomaisesti jo vesialueiden omistajien kanssa tehtäviin sopimuk- siin.

Osittain edelliseen liittyen valvojille on syytä laatia yleisempäänkin käyttöön selkeät ohjeet siitä, miten kaikissa valvontatilanteissa toimitaan, kun rikkeitä havaitaan tai epäillään. Ohjeet sujuvoittavat valvojien toimintaa ja valvontaan saadaan yhtenäiset käytännöt. Kalatalousalueen hallituksen ja valvontakoordi- naattorin laatimissa ohjeissa tulee esimerkiksi ohjeistaa, millaisten rikkeiden kohdalla pelkkä huomautuk- sen antaminen olisi riittävä toimenpide.

Kalatalousalueen valtuuttamien valvojien ohella kalastuksenvalvontaa suorittavat muun työn ohessa myös viranomaiset kuten rajavartiolaitos, Metsähallitus, poliisi ja ELY-keskus. Vapaaehtoisuuteen

perustuvassa valvonnassa on toisinaan ongelmatilanteita ja virkavallan paikalle saaminen koetaan hankalaksi. Suomessa olisikin hyödyllistä siirtyä enemmän ammattimaisempaan kalastusvalvontaan.

5. Vaelluskalojen, uhanalaisten kalakantojen ja biologisen monimuotoisuuden huomioon ottaminen toimenpiteissä

Kalastuslain (379/2015) 36 § edellyttää, että kalatalousalueen käyttö- ja hoitosuunnitelma sisältää ehdotuksen vaelluskalojen ja uhanalaisten kalakantojen elinkierron sekä muun biologisen monimuotoisuuden turvaamiseksi tarpeellisista toimenpiteistä.

Simojoen ja Kuivaniemen kalatalousalueella on voimassa vaelluskalavesistöjen rajoitukset. Vaelluskalavesistö on vesialue, jota vaelluskalat käyttävät keskeisenä vaellus- tai lisääntymisalueenaan. Vaelluskalavesistön koski- ja virta-alueella onkiminen ja pilkkiminen on kielletty, ja kiello koskee myös vesialueen omistajaa ja kalastusoikeuden haltijaa. Lisäksi viehekalastus on kielletty koski- ja virta-alueella ilman vesialueen omistajan tai kalastusoikeuden haltijan lupaa (kalastuslaki 7 §).

Onginta-, pilkintä- ja viehekalastusrajoituksia ei ole esim. järviolueilla tai hitaasti virtaavilla suvantoalueilla. Reittivesissä osa järvien välisistä salmista saattaa olla osan aikaa vuodesta kalastuslain 4 §, 4 kohdan mukaisia koski- ja virta-alueita. Huom. koski- ja virta-alueiden laajuus tai sijainti saattaa muuttua vesistön virtaamaan muutoksen yhteydessä. Koski- ja virta-alueella tarkoitetaan vesistön sellaista aluetta, jossa vesi virtaa silmin havaittavasti alavirtaan päin ja virtapaikan ylävesi on alavettä ylempänä (kalastuslaki 4 §).

Vaelluskalavesistöön kuuluvassa joessa kalastus verkolla on kielletty elokuun 15. päivästä marraskuun 30. päivään (kalastusasetus 12 §).

Meressä kilometriä lähempänä vaelluskalajoen suuta on kalastaminen verkolla kielletty 15. päivästä elokuuta 31. päivään lokakuuta (kalastuslaki 66 §).

Merialueella alueen lohikantoja turvataan jokisuiden lakisääteisillä kalastuskieltoalueilla ja kalaväylillä. Meritaimenen suojelu- ja kotiuttamistoimia toteutetaan alueen jokivesistöissä. Kalatalousalueen vaelluskalajoissa tehdään suunnittelukaudella toimia vaelluskalojen kulkumahdollisuuksien parantamiseksi. Koskialueiden kunnostuksia jatketaan ja valuma-alueiden kunnostustarpeita kartoitetaan. Istutussuunnitelma ohjaa käyttämään istutuksissa lähialueen kalakantoja, jotka ovat sopeutuneet alueen olosuhteisiin.

Simojoen ja Kuivaniemen kalatalousalueella noudatetaan kalastuslain ja -asetuksen mukaisia rajoituksia. Suunnittelukaudella kartoitetaan tarve mahdolliselle suunnitelmalle, missä vaelluskalojen ja uhanalaisten kalakantojen tarpeet otetaan huomioon.

Raakkupopulaatioiden tilatutkimusten priorisointi Simojoella ja Korvajoella. Populaatioiden tilatutkimus on tehtävä ensisijaisesti kolmen vuoden sisällä. Ehdotettuja toimenpiteitä jokihelmisimpukan eli raakun toimenpidesuunnitelmassa ovat mm. vaellusesteiden poistot, rumpukohteiden korjaus, raakkujoen/-puron kunnostaminen, isäntäkalariippuvuuden selvitys ja isäntäkalakannan tiheysarviointi.

Rajoitusalue	Säätelyn kesto	Kalastusrajoitus	Suosittelun laajuus, etäisyys tai syvyys	Laajuus, etäisyys tai syvyys vähintään
Emokalojen pyyntipaikat	Kokovuosi	Kaikki kalastus kielletty (rauhotuspiiri)	1 ha vesialuetta / 20 m katurantaa 1 ha vesialuetta / 1 a kutukarikkoa	1 ha vesialuetta / 20 m katurantaa 1 ha vesialuetta / 1 a kutukarikkoa
Muut tunnetut lisäntymisalueet	Huhtitoukokuu	Kaikki kalastus kielletty	1 ha vesialuetta / 20 m katurantaa 1 ha vesialuetta / 1 a kutukarikkoa	1 ha vesialuetta / 20 m katurantaa 1 ha vesialuetta / 1 a kutukarikkoa
Istutusalueet	Kokovuosi	Kaikki kalastus kielletty (rauhotuspiiri)	1 ha vesialuetta / 20 m rantaa 1 ha vesialuetta / 1 a karikkoa	50 m lähempänä rantaa tai karia / alle 3 m vedessä
Kunnostetut poikastuotantoalueet	Kokovuosi	Kaikki kalastus kielletty (rauhotuspiiri)	1 ha vesialuetta / 20 m rantaa 1 ha vesialuetta / 1 a karikkoa	50 m lähempänä rantaa tai karia / alle 3 m vedessä
Muut tunnetut elinalueet (syönnös- ja talvehtimisalueet)	Huhtitoukokuu Syyslokakuu	Kaikki kalastus kielletty	1 ha vesialuetta / 20 m rantaa 1 ha vesialuetta / 1 a karikkoa	50 m lähempänä rantaa tai karia / alle 3 m vedessä

Kuva 10. Suositeltavat kalastuksensäätelytoimet meriharjuksen kannanhoitoalueilla. Vähimmäissyvyys tarkoittaa ajantasaisen rannikkokartan 3 m syvyyskäyrää matalampia vesialueita (Kuva: Meriharjuksen hoitosuunnitelma Osa 2. Tavoitteet ja toimenpiteet).

6. Täpläravun ja muiden vieraslajien huomioon ottaminen toimenpiteissä

Alueella ei esiinny täplärapua (kansallinen rapustrategia 2019–2022). Luvatonta täplärapujen levittämistä alueelle pyritään estämään neuvonnan ja tiedotuksen tehostamisella. Täplärapuja ei saa viljellä tai istuttaa luonnonvesiin, eikä niitä saa missään tilanteessa lyhytaikaisesti sumputtaa pyyntialueensa ulkopuolella. Seurataan täpläravun levinneisyyttä vieraslajistrategian edellyttämällä tavalla. Huolehditaan yhteistyössä vesialueen omistajien kanssa, että jokirapujen suoja- ja hoitoalueilla:

- poistetaan uudet täplärapuesiintymät mahdollisimman nopeasti ennen kuin ne leviävät laajemmalle (laki vieraslajeista aiheutuvien riskien hallinnasta 1709/2015, 4 §).
- jos hävittäminen ei onnistu tai sen voidaan ennakolta arvioida edellyttävän kohtuuttomia kustannuksia, täplärapukannan kasvua ja leviämistä estetään suunnitelmallisesti ja tehokkaasti (kansallinen rapustrategia 2019–2022).

Rapuruton leviämisen estämiseksi krooniset rapuruttovedet tulee merkitä rapurutosta varoittavin tauluin esim. veneenlaskupaikoille, uimarannoille ja venesatamiin. Tällöin veneilijät, kalastajat ja uimarit eivät tietämättään siirtäisi rapuruttoa eri vesialueiden välillä. Elävien kalojen kuljetuksissa on huomioitava vesistöt, jotka voivat sisältää rapuruton uimaitiöitä. Kuolleiden tai sairaaksi epäiltyjen rapujen toimittamista tutkittavaksi Ruokavirastolle tulee edistää myös ravustuskauden ulkopuolella. Tiedotus rapuruttopaikkaisissa kuuluu kalatalousviranomaiselle, joka tuntee paikalliset olosuhteet ja toimijat.

Mahdollisista muista vieraslajihavainnoista pyydetään ilmoittamaan vieraslaji.fi-sivustolle ja kalatalousalueelle, joka tiedottaa havainnoista tulevissa kokouksissa.

7. Ehdotus kalastonhoitomaksuina kerättävien varojen omistajakorvauksiin käytettävän osuuden jakamiseksi

Kalatalousalue jakaa omistajakorvaukset Kalpan (Kalatalousalueiden sähköiset palvelut) avulla. Palvelu sisältää alueen tiedot vesikiinteistöistä ja niiden omistajista, osin tiedot ovat vielä puutteellisia. Kalatalousalueelle järjestelmä on maksuton ja käyttöoikeudet ovat toiminnanjohtajalla.

Vesienomistajille jaetaan korvaus, joka perustuu maksullisten yleiskalastusoikeuksien käyttöön kalavesillä sekä kalastusopastointiin. Yleiskalastusoikeudeksi katsotaan viehekalastus; heittokalastus tai vetouistelu yhdellä vavalla ja yhdellä siimalla. Kalatalousalue päättää varojen jakamisperiaatteesta kevään yleiskokouksessa. Jakoperuste koskee korvausta, jota on kerätty edellisenä vuonna ja josta ELY-keskus antaa päätöksen kuluvana vuonna. Jako tapahtuu edellisen vuoden joulukuun viimeisen päivän omistussuhteiden ja edellisen vuoden kalastusrajoitusten mukaisesti.

Kalpassa määritellään kalatalousalueelle kalastusrasitusta kuvaava perusarvo (arvot 0–5). Alueet, jossa yleiskalastus on kielletty koko vuoden Kalastusrajoitus.fi-palvelussa, saavat automaattisesti arvon nolla. Tiedot viehekalastusrasituksen jakaantumisesta Simojoen ja Kuivaniemen kalatalousalueella eivät ole vielä riittävän tarkasti tiedossa. Niinpä olisi aluksi järkevää sopia sama perusarvo kaikille alueille. Tarkemmat rasituskertoimien arvot voidaan määrittellä myöhemmin, kun Kalpa-järjestelmä on käytössä ja rasituskertoimien osalta saadaan tarkempia alueellisia tietoja.

Jos vesialueen omistajalle jaossa tuleva summa on enintään 50 euroa, varoja ei jaeta omistajalle, vaan ne jäävät kalatalousalueelle käytettäväksi kalakantojen hoitotyöhön. Omistajan on korvausten maksamista varten ilmoitettava kalatalousalueelle kalastuslain 84 §:n mukaiset tiedot. Mikäli palautus ylittää 50 euroa, mutta palautukseen oikeutetun vesialueen omistus- tai tilitiedot eivät ole kalatalousalueen tiedossa, jäävät vanhentuneet varat (3 vuotta) kalatalousalueen tilille tilittämättömiin varoihin (kalastuslaki 85 §).

8. Alueellinen edunvalvonta

Rehevöityminen aiheuttaa etenkin merialueella ongelmia kalakannoille ja kalastukselle. Kalatalousalue ei voi omilla toimillaan merkittävästi vaikuttaa alueelle tulevan ravinnekuormituksen määriin. On kuitenkin tärkeää, että kalatalousalue tuo omia näkökantojaan esille ja pyrkii vaikuttamaan esimerkiksi lausuntojen avulla alueelle suunniteltaviin ympäristön tilaan vaikuttaviin hankkeisiin ja erityisesti vesien- ja merenhoidon kuuden vuoden välein päivitettävien toimenpiteiden suunnitteluun. Samoin kalatalousalue ottaa kantaa lausunnoilla mm. hylkeiden ja merimetsojen aiheuttamiin vahinkoihin.

Kalatalousalue osallistuu myös Pohjois-Pohjanmaan ja Lapin vesien- ja merenhoidon yhteistyöryhmien työskentelyyn. Kalatalousalueella olevista yhteistarkkailuista tulee raportoida kalatalousalueelle, jonka on hyvä pyrkiä vaikuttamaan niiden sisältöön. Silloin tarkkailuista saataisiin jatkossa paremmin kalatalousaluetta hyödyttävää tietoa vesialueista, kalastuksesta ja kalakannoista.

Kalatalousalue osallistuu Pohjois-Pohjanmaan ja Kainuun sekä Lapin kalataloudellisen yhteistyöryhmän työskentelyyn.

9. Suunnitelma viestinnästä

Tehokkaassa kalatalousaluetoiminnassa on viestinnällä suuri merkitys ja se pitää segmentoida oikein. Digitalisaation käyttöön ottamiseen tulee olla valmiudet niin kalatalousalueella kuin sen yhteistyökumppaneillakin. Tehokkaalla sisäisellä viestinnällä pidetään kalatalousalueen hallitus ja kalastuksenvalvojat ajan tasalla kalatalousaluetta koskevissa asioissa. Ulkoinen viestintä lisää kalatalousalueen näkyvyyttä. Tavoite on, että kalatalousalueen toimintaan liittyvä viestintä toimii tehokkaasti ja tukee eri sidosryhmien välistä vuoropuhelua sekä tavoitetilan ja osatavoitteiden saavuttamista.

Viestintä on kaksisuuntaista, siksi on myös tärkeää, että vesienomistajat pitävät kalatalousalueen ajan tasalla muun muassa yhteystiedoistaan, lupamyynnistään, kalastusmääräyksistään, kunnostuksistaan, omista kalastuksentralvoista ja muista päätöksistään.

Viestinnän päävastuu on kalatalousalueen hallituksella. Pitkäaikaisena tavoitteena on saavuttaa kalatalousalueella avoimen viestimisen kulttuuri. Se tarkoittaa, että myös kalatalousalueen hallituksen jäsenet osallistuvat viestintään, vaikka päävastuu olisikin yhdellä henkilöllä.

Sisäisessä viestinnässä kerrotaan muun muassa hallinnollisista asioista. Tärkeitä sisäisen viestinnän kohderyhmiä ovat hallitus, kalastuksentralvojat ja muut toimihenkilöt. Sisäisen viestinnän kanavia ovat mm. suora henkilökohtainen yhteydenpito, sähköposti, WhatsApp ja kokoukset (sekä fyysiset että etäkokoukset).

Ulkoisen viestintä kohdistuu esimerkiksi kalastussäädöksiin, kalastuslupa-asioihin, kalastusmahdollisuuksista kertomiseen ja kalatalousalueen tekemiin päätöksiin. Ulkoisen viestinnän kohderyhmiä ovat mm. osakaskunnat ja muut vesialueiden omistajat, naapureina olevat kalatalousalueet, kalastajat, kunnat ja kaupungit, järjestöt, tiedotusvälineet ja viranomaiset. Ulkoisen viestinnän kanavia ovat mm. tiedotteet, sosiaalinen media, koulutustilaisuudet, esitteet, juttujen tarjoaminen paikallislehdille sekä kuntien ilmoitustaulut ja tiedotuskirjeet.

Viestinnällä kerrotaan kalatalousalueen toiminnasta, voimassa olevasta paikallisesta säätelystä, kalastuksen valvonnasta, omistajille jaettavista omistajakorvauksista, kalastusmahdollisuuksista, paikallisista luvista ja niiden myynnistä ja voimassa olevista kalastussäädöksistä.

10. Käyttö- ja hoitosuunnitelman toimeenpano

Käyttö- ja hoitosuunnitelman toteuttamisesta vastaavat yhdessä kalatalousalue, kalastusoikeuden haltijat ja viranomaiset. Osakaskuntien ja yksityisten vesialueiden omistajien on järjestettävä oman vesialueensa kalastusta ja hoitoa käyttö- ja hoitosuunnitelman mukaisesti ja viranomaisten on otettava suunnitelman linjaukset huomioon. ELY-keskus toimeenpanee sellaiset alueelliset säätelytoimenpiteet, joiden soveltaminen edellyttää ELY-keskuksen päätöstä.

Käyttö- ja hoitosuunnitelman tehokas toimeenpano on ennen kaikkea riippuvainen riittävästä julkisesta rahoituksesta. Käyttö- ja hoitosuunnitelman tunnettavuutta ja vaikuttavuutta on laajennettava myös yhteiskuntavaikuttamisen tasolle, jotta suunnitelmassa asetetut tavoitteet saavutetaan. Tavoitteiden saavuttaminen edellyttää myös nykyistä selkeästi suurempaa rahoitusta, talkootyönä käyttö- ja hoitosuunnitelman toimeenpano ei onnistu.

Toimeenpanoon liittyy monia vuosittain tarkentuvia käytännön toimia, joiden yksityiskohdat, aikataulut ja toteuttamisvastuut kuvataan kalatalousalueen toimintasuunnitelmassa. Näihin kuuluvat mm. rahoituksen järjestäminen, kalastussääntöjen kokoaminen, kunnostusten järjestäminen, istutukset, yhteistyö- ja palvelusopimusten teko, viestintä, kalastuksentralvonta, edunvalvonta, lausuntojen antaminen ja osallistuminen eri yhteistyöryhmiin.

Käytännön toimet ja niiden kytkentä käyttö- ja hoitosuunnitelman tavoitteisiin koostetaan vuosittain toimintakertomukseen. Jatkuva toimenpiteiden seuranta antaa myös tietoa käyttö- ja hoitosuunnittelun vaikuttavuuden arviointiin ja suunnitelman päivitystarpeeseen.

11. Vaikuttavuuden arviointi ja suunnitelman päivitys

Käyttö- ja hoitosuunnitelman vaikuttavuutta arvioidaan siinä asetettujen kalastukseen ja kalakantoihin liittyvien tavoitteiden toteutumisen perusteella. Tavoitteiden toteutumista arvioidaan kahdessa osiossa siten, että ensimmäisen arviointikierroksen tulokset ovat käytettävissä vuoden 2024 yleiskokouksessa ja toisen arviointikierroksen tulokset vuoden 2026 yleiskokouksessa. Hallitus tekee arvioinneista

yhteenvedot ja esittää arviointien tulokset ja niistä mahdollisesti seuraavat toimet kalatalousalueen yleiskokouksien lisäksi myös ko. vuosien vuosikertomuksissa.

Keskeisten kalakantojen tilatavoitetta (osatavoite 1) arvioidaan ainakin vielä ensimmäisessä arvioinnissa kaupallisten kalastajien saaliiden perusteella paremman aineiston puuttuessa. Tilanne on kunnossa, jos kaupallisen kalastuksen saaliille asetetut tavoitteet täyttyvät. Jos tavoitteet eivät täyty, arvioidaan, joutuuko tilanne pelkästään kalastuksen selkeästä vähenemisestä vai todennäköisemmin myös kalakantojen heikkenemisestä. Jos ilmenee selviä viitteitä kalakantojen heikkenemisestä, keinot tilanteen korjaamiseksi harkitaan tilanteen mukaan ja päivitetään käyttö- ja hoitosuunnitelmaan.

Kalakantojen tilaa ja vapaa-ajankalastuksen saaliita koskevien tietojen määrän ja laadun kehittämistä koskevien tavoitteiden (osatavoitteet 2 ja 6) edistymistä seurataan sekä ensimmäisessä että toisessa arvioinnissa. Mikäli edistymistä ei ole tapahtunut, etsitään arviointien yhteydessä uusia keinoja tietojen lisäämiseksi yhteistyössä lähialueen muiden kalatalousalueiden sekä muiden toimijoiden kanssa. Uudet keinot päivitetään käyttö- ja hoitosuunnitelmaan.

Kaupallista kalastusta koskevien tavoitteiden (osatavoite 3) toteutumista arvioidaan yhtenä kokonaisuutena. Mikäli ensimmäiseen arviointiin mennessä pääosa tavoitteen mittareista ei ole toteutumassa, haastatellaan riittävä joukko I- ja II-ryhmän kalastajia ja selvitetään kaupallisen kalastuksen ongelmakohtia ja esteitä kalastuksen lisäämiselle. Tietojen perusteella etsitään tehokkaampia toimia tilanteen parantamiseksi ja päivitetään toimet myös käyttö- ja hoitosuunnitelmaan. Tai todetaan, että tilanteeseen on vaikea vaikuttaa pelkästään kalatalousalueen toimilla. Vastaava arviointi tehdään myös toisella arviointikierroksella.

Vapaa-ajankalastukseen liittyvän tavoitteen (osatavoite 4) toteutumisen mittareita tarkennetaan myöhemmin. Mittaamisen edellytykset paranevat, jos saadaan koko alueelle säännöllisesti toistuva vapaa-ajankalastajille suunnattu kalastuskysely.

Hylkeiden aiheuttamien haittojen vähenemiseen liittyvän tavoitteen (osatavoite 7) toteutumista arvioidaan kalastajahaastatteluiden perusteella. Jos tavoitteeseen ei päästä, eli ongelmat jatkuvat entisellään tai pahenevat, pyritään etsimään tehokkaampia keinoja haittojen vähentämiseen.

Rannikkoalueen yhteistoiminnan lisäämiseen ja yhtenäislupa-alueen muodostumiseen liittyvän tavoitteen (osatavoite 5) toteutumista seurataan ensimmäisessä arvioinnissa yhtenäislupa-alueen pinta-alan kehityksenä ja myytyjen lupien tuotoilla. Mikäli tavoitetta ei saavuteta, haastatellaan pinta-alaltaan suurimpien osakaskuntien ja muiden vesialueiden edustajia ja selvitetään esteitä yhtenäislupa-alueen muodostumiselle. Tietojen perusteella etsitään tehokkaampia tapoja, joilla yhtenäislupa-alue saataisiin muodostettua ja keinot päivitetään käyttö- ja hoitosuunnitelmaan.

Kalatalousalueen joki- ja järviolueen yhteistoiminnan lisäämiseen ja yhtenäislupa-alueen muodostumiseen liittyvän tavoitteen (osatavoite 5) toteutumista seurataan ensimmäisessä arvioinnissa vesialueiden yhteistoiminnassa saavutetun edistymisen perusteella eli järjestäytyneiden osakaskuntien määrien ja pinta-alan kehityksenä. Mikäli tavoitetta ei saavuteta, haastatellaan pinta-alaltaan suurimpien järjestäytymättömien osakaskuntien edustajia ja selvitetään esteitä järjestäytymiselle. Tietojen perusteella etsitään tehokkaampia tapoja, joilla osakaskuntia kannustetaan yhdistymään ja keinot päivitetään käyttö- ja hoitosuunnitelmaan. Toisella arviointikierroksella seurataan järjestäytyneiden osakaskuntien yhteispinta-alan lisäksi myös yhtenäislupa-alueiden muodostumista. Mikäli toiseen arviointiin mennessä ei muodostu uusia vapaa-ajankalastuksen yhtenäislupa-alueita, tehdään vesialueiden omistajien haastatteluun perustuva selvitys yhtenäislupa-alueiden muodostumisen esteistä ja pyritään tulosten perusteella ratkaisemaan ongelmia.

Mikäli kalakantojen tila tai kalastus muuttuu niin paljon, että tavoitetila ja keskinäiset osatavoitteet eivät toteudu tai eivät ole enää mahdollisia, kalatalousalueen on tehtävä aloite käyttö- ja hoitosuunnitelman tavoitteiden muuttamiseksi tai päivittämiseksi. Myös uusien ja toiminnan kannalta oleellisten tietojen

käyttöön saaminen saattaa aiheuttaa tarpeen päivittää suunnitelmaa muulloinkin kuin tavoitteiden toteutumisen arvioinnin yhteydessä.

Kalastusenvilvontaan, edunvalvontaan ja viestintään liittyvien toiminnallisten tavoitteiden suunnittelu ja toteutumisen seuranta tapahtuu vuositasolla.

12. Kirjallisuus ja muu lähdeaineisto

- Auvinen, H; Erkamo, E; Erkinaro, J; Eskelinen, P; Heikinheimo, O; Huusko, A; Huusko, R; Hyvärinen, P; Jaukkuri, M; Kangas, K; Keinänen, M; Keskinen, T; Kolari, I; Koljonen, M-L; Korhonen, P; Lappalainen, A; Mäki-Petäys, A; Olin, M; Orell, P; Pakarinen, T; Piironen, J; Raitaniemi, J; Rask, M; Romakkaniemi, A; Ruuhijärvi, J; Salmi, P; Salminen, M; Salonen, E; Saura, A; Savikko, A; Setälä, J; Sutela, T; Tulonen, J; Urho, L; Veneranta, L. ja Vähä, V. (Luonnonvarakeskus), Kuikka, S. ja Lehtonen H. (Helsingin yliopisto), Vainikka, A. (Itä-Suomen yliopisto), Marjomäki, T. J. ja Syrjänen, J. (Jyväskylän yliopisto), Fredrikson J. (Kalatalouden Keskusliitto), Marttila, M. (Lapin ELY-keskus), Hellsten, S. ja Marttunen, M. (Suomen ympäristökeskus) (2019): Kalavarojen käyttö ja hoito B. Luonnonvarakeskus, Luke.
- Broman Anders, Nordblad Fredrik, Johansson Magnus, Becher Marina, Sohlenius Gustav, Öhrling Christian, Boman Anton, Josefsson Sarah, Mattbäck Stefan, Lindström Carola, Olide Carolina, Liwata-Kenttälä Pauliina, Huusko Ari, Jokikokko Erkki, van der Meer Olli, Lahti Markku ja Kangas Marko (2019): Perämereen laskevia vesistöjä - menetelmien kehittäminen ja ekologinen kunnostaminen, loppuraportti. Länsstyrelsen i Norrbottens län, julkaisusarja 6/2019.
- Erkamo, Esa; Tulonen, Jouni ja Kirjavainen, Jorma (2019): Kansallinen rapustrategia 2019–2022. Maa- ja metsätalousministeriön julkaisuja 2019:4.
- Eskelinen, Päivi ja Mikkola, Jarmo (2019): Viehekalastus kalatalousalueilla. Luonnonvarakeskus, Luonnonvara- ja biotalouden tutkimus 75/2019.
- Hiltunen, Eero (2017): Olhavanjoen kalataloudellinen kunnostussuunnitelma. Osuuskunta Virtatiimi.
- Hoppa, Tapani (2009): Perämeren kansallispuiston, Perämeren saarten ja Röytän Natura 2000 -alueiden hoito- ja käyttösuunnitelma. Metsähallitus, Metsähallituksen luonnonsuojelujulkaisuja. Sarja C 57.
- <https://www.luke.fi> -sivusto.
- <https://www.metsa.fi> -sivusto.
- <https://www.syke.fi> -sivusto.
- <https://www.ymparisto.fi> -sivusto.
- Huhtala, Jarmo (2008): Jokiuitosta kalataloudellisiin kunnostuksiin – Eräiden uiton jälkeisten velvoite-kunnostusten kalataloudellisesta vaikuttavuudesta. Lapin ympäristökeskus, Suomen ympäristö 29/2008.
- Kallio, Tuomas; Malinen, Rauno; Rönkä, Olli; Bonn, Christine; Salminen, Pekka; Jutila Henri ja Lindberg Walter (2019): Merialuesuunnittelu - Pohjoisen Selkämeren, Merenkurkun ja Perämeren suunnittelu-alueen ominaispiirteet 1.4.2019. Euroopan meri- ja kalatalousrahasto.
- Keränen, Pekka A. (2015): Meriharjuksen hoitosuunnitelma Osa 2. Tavoitteet ja toimenpiteet. Metsähallituksen luonnonsuojelujulkaisuja.
- Laine, Anne (toim.); Ekholm-Peltonen Maria; Heikkinen Mirja; Moilanen Elli; Kangaskokko Juha; Nuortimo Elina; Rintala Jaana; Tertsunen Jermi; Torvinen Satu; Tuohino Jukka ja Virtanen Kimmo (2015): Vesien tila hyväksi yhdessä. Oulujoen-lijoen vesienhoitoalueen vesienhoitosuunnitelma vuosiksi 2016–2021. Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus, raportteja 76/2015.
- Laitinen, Tuomo; Åsbacka, Jessica ja Kantanen Johanna (2020): Olhavanjoen vesistöalueen turvetuotannon tarkkailu vuonna 2019, kuormitus- ja vaikutustarkkailu. Eurofins Ahma Oy.
- Lapin ELY-keskus (2013): Lapin virtavesien kalataloudellinen kunnostusohjelma 2013–2020.
- Lapin ELY-keskus (2021): Ohjeistus - Pohjois-Suomen istutettavat kalakannat.

- Lappalainen, Antti; Kuningas, Sanna; Paloheimo, Aurora; Lindholm, Gabi ja Lönnroth, Malin (2019): Ehdotus Porvoon-Sipoon kalatalousalueen merialueen käyttö- ja hoitosuunnitelmaksi. Luonnonvarakeskus, Luonnonvara- ja biotalouden tutkimus 53/2019.
- Lappalainen, A.; Veneranta, L.; Kuningas, S.; Olin, M. & Aronsuu, K. (2021): Rannikkolajien säätelyn tehostamismahdollisuudet ja -tarpeet Suomen rannikolla. Luonnonvarakeskus, Luonnonvara- ja biotalouden tutkimus 13/2021.
- Lappalainen, Juho; Kurvinen, Lasse ja Kuismanen, Lauri, toim. (2020): Suomen ekologisesti merkittävät vedenalaiset meriluontoalueet (EMMA) – Finlands ekologiskt betydelsefulla marina undervattensmiljöer (EMMA). Suomen ympäristökeskuksen raportteja 8/2020.
- Lehtinen, Lotta; Taskila, Eero ja Ervasti, Virpi (2018): Kuivajoen tarkkailuvelvolliset - Kuivajoen yhteistarkkailu vuonna 2017. Päästö-, vesistö- ja kalataloustarkkailu. 101005747, 26.4.2018. Pöyry Finland Oy.
- Leppänen, Eeva-Maria; Näsi, Marja-Terttu; Kantanen, Johanna; Åsbacka, Jessica ja Laitala Heikki (2020): Kuivajoen yhteistarkkailu vuonna 2019, päästö-, vesistö- ja kalataloustarkkailu. Projekti 11187. Eurofins Ahma Oy.
- Maa- ja metsätalousministeriö (2012): Kansallinen kalatiestrategia. Valtioneuvoston periaatepäätös 8.3.2012.
- Maa- ja metsätalousministeriö (2015): Kansallinen lohi- ja meritaimenstrategia 2020 Itämeren alueelle. Maa- ja metsätalousministeriön julkaisuja 2/2015.
- Nenonen, Suvi ja Liljaniemi, Petri, toim. (2007): Simojoen tila ja kunnostus - Simojoki-Life. Lapin ympäristökeskus, Suomen ympäristö 13/2007.
- Nouseva Rannikkoseutu ry, toim. (2010): Perämeren rannikon kalasatamat, nykytila – kehittämistarpeet. Nouseva Rannikkoseutu ry, Perämeren Kalatalousyhteisöjen Liitto ry.
- Olin, Sini, toim. (2013): Vesien kunnostusstrategia. Ympäristöministeriö, Ympäristöministeriön raportteja 9/2013.
- Partanen, Janne (2018): Kuivajoen vaelluskalojen kutupaikkakartoitus 2017. Ympäristöpalvelut Latvasilmu osk.
- Perämeren Kalatalousyhteisöjen Liitto ry (2021): Kyselyt Simojoen ja Kuivaniemen kalatalousalueen käyttö- ja hoitosuunnitelmasta vesialueen omistajille, kaupallisille kalastajille, ohjelmapalveluyrittäjille, kalankasvattajille, Suomen vapaa-ajankalastajille ja Lapin luonnonsuojelupiirille.
- Perämeri Life – Yhteisen meren puolesta (<https://docplayer.fi/23764677-Perameri-life-yhteisen-meren-puolesta.html>).
- Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus (2011): Tulvariskien alustava arviointi Kuivajoen vesistöalueella. POPELY/1/07.02/2011.
- Rauhala Elias 2021. Muistio kalastuslain 14 §:n tulkinnasta ja käyvän hinnan määritelmästä käyttö- ja hoitosuunnitelman yhteydessä. Kalatalouden Keskusliitto.
- Räinen, Pekka (toim.); Liljaniemi, Petri; Puro-Tahvanainen, Annukka; Pasanen, Jari; Rautiala, Anu; Sepälä, Arto; Kurkela, Anna; Honka, Aapo ja Ylikörkkö, Jukka (2015): Vesien tila hyväksi yhdessä. Kemi-joen vesienhoitoalueen vesienhoitosuunnitelma 2016–2021. Lapin ELY-keskus, raportteja 89/2015.
- Ympäristöministeriö (2021): Jokihelmisimpukan eli raakun suojelun strategia ja toimenpidesuunnitelma 2020–2030. Ympäristöministeriö, Ympäristöministeriön julkaisuja 2021:4.

LIITTEET

Liite 1. Yhteenveto lajikohtaisesta nykysäätelystä, uusista lisäsäätelysuosituksista ja muista suosituksista. Lajikohtaisten säätelytoimien lisäksi kalastusta säädellään myös mm. käytettävien pyydysten määriä ja laatua koskevilla rajoituksilla sekä yleisillä kalastusta koskevilla aluerajoituksilla (Rannikkolajien säätelyn tehostamismahdollisuudet ja -tarpeet Suomen rannikolla, Luonnonvara- ja biotalouden tutkimus 13/2021).

Laji	Nykysäätely	Lisäsäätelysuosituksia	Muut suositukset
Ahven	Ei säätelyä.	Lisääntymisaikaisia kalastuskieltoja tärkeimmille lisääntymisalueille.	Suurikokoisten yksilöiden vapauttamisen suositus.
Hauki	Ei mainittavaa säätelyä. Muutamia paikallisia rauhoituspiirejä.	Lisääntymisaikaisia kalastuskieltoja tärkeimmille lisääntymisalueille. Joissain tilanteissa mahdollisesti päiväkohtaiset saalis kiintiöt tai ylä- / välimittasäätely.	
Made	Ei säätelyä. Pilkintä maderahalla kielletty.	Ei lisäsuosituksia.	Kantojen heikentymisen syitä tulisi selvittää.
Kampela	Ei säätelyä	Ei lisäsuosituksia.	
Nahkiainen	Rauhoitus 1.4.–15.8 (kalastusasetus), lisäksi paikallisia säätelytoimia.	Kalastuksen säätelyn aiempaa laajempi-alainen suunnittelu kalatalousalueiden yhteistyössä.	Ylisiirtojen suuntaaminen alueille, joissa niistä on suurin hyöty. Toiminnan tuloksellisuuden selvittäminen
Lahna & särki	Ei säätelyä.	Ei lisäsuosituksia.	Jos pyynti tehostuu, kantojen tilan seuranta syytä aloittaa (kaupallisen saaliin näytteenotto)
Kuha	Alamitta. Muutamia paikallisia rauhoituspiirejä. Alueellisia/paikallisia verkkojen silmäkokorajoituksia.	Verkkojen silmäkokorajoitukset vastamaan alamittoja, erityisesti Saaristomerellä. Lisääntymisaikaisia kalastuskieltoja tärkeimmille lisääntymisalueille. Joissain tilanteissa mahdollisesti paikalliset päiväkohtaiset saaliskiintiöt.	Suurikokoisten yksilöiden vapauttamisen suositus.
Siika	Verkkojen silmäkokosäätely (43 mm, Merenkurku 40 mm). Kutuukaisissa paikallisia kalastusrajoituksia Merenkurkussa	Ei lisäsuosituksia. (Perämeren vaellussiian kutukantojen ikä- ja kokorakenteen parantamiseksi siiankalastuksessa verkon pienimmän solmuvälin kasvattaminen Pohjanlahdella 45 mm:iin olisi perusteltua, mutta heikentäisi jo nykyisellään alhaisella tasolla olevia siikasaaliita, jotka vaellussiian osalta perustuvat paljolti istutuksiin)	Suomenlahden vaellus- ja merikutuisen siikaan liittyvän tietopuutteen paikkaaminen. Siikaonginnan saaliita koskeva selvitys. Kanta-kohtaisen vaellussiikaseurannan kehittäminen eri rannikkoalueille. Hylkeiden pyynnille ja siikakanonille aiheuttaman haitan vähentäminen. Tornionjoen luonnonvaraisten siikakantojen seuranta. Mikäli kutukantojen ikä- ja kokorakennetta pyritään korjaamaan, solmuvälisäätelyn aiheuttama saalismenetys tulisi kompensoida vaellussiian istutusmääriä kasvatamalla.

Liite 2. Osatavoitteet

Osatavoite 1.	Aika (vuosi)	Keinot	Mittarit
Kalastukselle keskeisten lajien kannat pysyvät elinvoimaisina.	1–5 v.	Kalakantojen tilaa seurataan ja hoidetaan. Tarvittaessa kalastuksen säätely.	Seuranta kaupallisen kalastuksen saalistiedoista, vapaa-ajankalastuksen saalistiedot tulevaisuudessa Oma kalasta.
Osatavoite 2.	Aika (vuosi)	Keinot	Mittarit
Kalakannoista saadaan suunnittelukaudella tietoa, jolla arvioidaan ohjauksen ja hoitotoimien toimivuutta.	1–5 v.	Tutkimushankkeiden edistäminen.	Asiantuntija-arviot.
Osatavoite 3.	Aika (vuosi)	Keinot	Mittarit
Kaupallisen kalastuksen houkuttelevuus ja toimintaedellytykset paranevat.	1–5 v.	Kaupalliselle kalastukselle aiheutuvien haittojen vähentäminen (rannikolla hyljehaitat), Simojärven purkusataman käyttömahdollisuuksien parantaminen.	Kalastajamäärät ja saaliit.
Osatavoite 4.	Aika (vuosi)	Keinot	Mittarit
Alue säilyy ja kehityy kiinnostavana vapaa-ajankalastuksen kohteena.	1–5 v.	Yhteislupa-alueet, veto-voimaiset/kestävät kalakannat, lupien helppo saatavuus, koululaisille, nuorille ja erityisryhmille suunnatut tapahtumat.	Tulevaisuudessa Oma kala -tietojärjestelmä.
Osatavoite 5.	Aika (vuosi)	Keinot	Mittarit
Osakaskuntien ja muiden omistajayksiköiden järjestäytyminen ja vesialueiden yhdistäminen isompiin kokonaisuuksiin.	1–5 v.	Osakaskuntien aktivointi järjestäytymiseen ja yhdistymiseen, osakaskuntien ja yksityisten vesialueiden omistajien yhteystietojen keruu.	Ensivaiheessa järjestäytyneiden osakaskuntien pinta-alan kehittämisellä, jatkossa yhtenäislupa-alueiden pinta-alan kehityksenä.
Osatavoite 6.	Aika (vuosi)	Keinot	Mittarit
Kalatalusalue tuntee alueen kalastusjarakenteen ja heidän saaliinsa.	1–5 v.	Sähköisten saalistietojen keruujärjestelmien kehityksen seuranta.	Asiantuntija-arviot.
Osatavoite 7.	Aika (vuosi)	Keinot	Mittarit
Hylkeiden ja merimetsojen aiheuttamat haitat kalastukselle vähenevät nykytasosta.	1–5 v.	Hylkeiden pyyntikiintiöiden kasvattaminen kalastusta kestäväälle tasolle, seurataan hyljekarkoittimissa tapahtuvaa kehitystä.	Alueen I-luokan kalastajien haastattelut.

Liite 3. Simojoen ja Kuivaniemen kalatalousalueen saatekirje ELY-keskukselle

Saatekirje

Simojoen ja Kuivaniemen kalatalousalue esittää ELY-keskukselle, että se hyväksyy kalastuslain 37 § nojalla oheisen suunnitelmaehdotuksen Simojoen ja Kuivaniemen kalatalousalueen käyttö- ja hoitosuunnitel-
maksi. Suunnitelma on käsitelty ja hyväksytty Simojoen ja Kuivaniemen kalatalousalueen ylimääräisessä
yleiskokouksessa 22.12.2021 kalatalousalueen ehdotukseksi kalatalousalueen käyttö- ja hoitosuunnitel-
maksi.

Liite 4. Lapin ELY-keskus; Ohjeistus - Pohjois-Suomen istutettavat kalakannat. Tässä Simojoen ja Kuivaniemen kalatalousalueen osalta.

Kalatalousalue	Vesistö-alue	Nu- mero	Itämeren lohi	Meritai- men	Sisävesi- taimen	Harjus	Anadromi- nen harjus	Nieriä	Vaellussiika	Pohjasiika	Plankton- siika	Kuha	Muut kan- nat ja lajit
Simojoen ja Kuivaniemen kalatalousalue	Olhavanjoen vesistöalue	62	1. Simojoen kanta 2. Iijoen kanta	Iijoen kanta	—	Paikallinen kanta jos saatavilla, muutoin aiemmin käytetyt kannat	—		Perämeren vaellussiika	—	—	—	Ei lähtökohtaisesti istutuksia
Simojoen ja Kuivaniemen kalatalousalue	Kuivajoen vesistö-alue	63	Simojoen kanta	Iijoen kanta	—	Paikallinen kanta jos saatavilla, muutoin aiemmin käytetyt kannat	—		Perämeren vaellussiika	—	—	—	Ei lähtökohtaisesti istutuksia
Simojoen ja Kuivaniemen kalatalousalue	Simojoen vesistö-alue	64	Ei lähtökohtaisesti istutuksia	—	Ruonaojan taimen	Paikallinen kanta		Ei lähtökohtaisesti istutuksia	Perämeren vaellussiika (merialue)	Ei lähtökohtaisesti istutuksia	Ei lähtökohtaisesti istutuksia	Ei lähtökohtaisesti istutuksia	Sovittava ELY-keskuksen kanssa tapauskohtaisesti

Harmaalla pohjalla oleviin tapauksiin kalatalousviranomaisen ei voi suositella toteutettavan istutuksia. Mikäli kuitenkin jonkin kannan käyttäminen istutuksiin halutaan sallia, asia tulisi perustella käyttö- ja hoitosuunnitelmassa.

SIGNATURES**ALLEKIRJOITUKSET****UNDERSKRIFTER****SIGNATURER****UNDERSKRIFTER**

This documents contains 47 pages before this page

Dokumentet inneholder 47 sider før denne siden

Tämä asiakirja sisältää 47 sivua ennen tätä sivua

Dette dokument indeholder 47 sider før denne side

Detta dokument inneholder 47 sidor före denna sida

authority to sign

representative

custodial

asemavaltuus

nimenkirjoitusoikeus

huoltaja/edunvalvoja

ställningsfullmakt

firmateckningsrätt

förvaltare

autoritet til å signere

representant

foresatte/verge

myndighed til at underskrive

repræsentant

frihedsberøvende